

Mötesbok: Kommunfullmäktige (2023-08-31)

Kommunfullmäktige

Datum: 2023-08-31

Plats:

Kommentar:

Dagordning

Kallelse

Kallelse Kommunfullmäktige 2023-08-31	3
---------------------------------------	---

Formalia

125/23 Val av två ledamöter att justera sammanträdets protokoll	6
126/23 Tillkommande och utgående ärenden	7

Information

127/23 Information från kommunstyrelsens ordförande	8
---	---

Inkomna motioner, interpellationer och frågor

128/23 Motion om generationskoncept	9
129/23 Motion Sommarskuggan	10
130/23 Fråga till ekonomirådet Daniel Tengvall (S)	12
131/23 Interpellation till utbildningsrådet - Anna Vedin (M)	13

Ärenden från kommunstyrelsen

132/23 Energiplan 2022-2026	14
133/23 Ansökan om medlemskap i Räddningstjänstförbundet Storgöteborg	78
134/23 Revidering av arbetsordning för kommunfullmäktige	135

Val, avsägelser och fyllnadsval

135/23 Avsägelse från uppdrag i kommunfullmäktige - Andriette Bågenholm (V)	174
136/23 Val av suppleant i Bofab	176
137/23 Val av nämndemän till Göteborgs tingsrätt 2024-2027	177
138/23 Val av ordförande till valnämnden	178
139/23 Val av ordförande till beredningen för trygghet och stöd	179

Kallelse

Sammanträdesdatum 2023-08-31

Plats Stadshuset, plan 2, sessionssalen
Tid Torsdagen den 31 augusti kl 17:00-22:00

Thomas Alpner (M)
Ordförande

Oskar Engdahl
Sekreterare

KOMMUNFULLMÄKTIGE

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

ADRESS Stadshuset · 442 81
Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 vx
FAX 0303-132 17
E-POST kommun@kungalv.se

Kallelse

Sammanträdesdatum

2023-08-31

Dagordning

		Förslag till beslut
1	Upprop	
	Formalia	
2	Val av två ledamöter att justera sammanträdet protokoll	Utses
3	Tillkommande och utgående ärenden	Fastställs
	Information	
4	Information från kommunstyrelsens ordförande	Antecknas
	Inkomna motioner, interpellationer och frågor	
5	KS2023/1854-1 Motion om generationskoncept	Remitteras
6	KS2023/1855-1 Motion Sommarskuggan	Remitteras
7	Fråga till ekonomirådet Daniel Tengvall (S)	Antecknas
8	Interpellation till utbildningsrådet Anna Vedin (M)	Antecknas
	Ärenden från kommunstyrelsen	
9	KS2020/1806-13 Energiplan 2022-2026	Beslut
10	KS2022/1348-9 Ansökan om medlemskap i Räddningstjänstförbundet Storgöteborg	Beslut
11	KS2023/1290-1 Revidering av arbetsordning för kommunfullmäktige	Beslut

Val, avsägelse och fyllnadsväl

KOMMUNFULLMÄKTIGE

KUNGÄLVS
KOMMUN

Kallelse

Sammanträdesdatum

2023-08-31

12	KS2023/1839-2	Avsägelse från uppdrag i kommunfullmäktige - Andriette Bågenholm (V)	Beslut
13		Val av suppleant till Bofab	Beslut
14	KS2023/0478-5	Val av nämndemän till Göteborgs tingsrätt 2024 - 2027	Beslut
15	KS2023/1910-1	Val av ordförande till valnämnden	Beslut
16	KS2023/1911-1	Val av ordförande till beredningen för trygghet och stöd	Beslut

KOMMUNFULLMÄKTIGE**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Denna behandling '125/23 Val av två ledamöter att justera sammanträdet's protokoll' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '126/23 Tillkommande och utgående ärenden' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '127/23 Information från kommunstyrelsens ordförande' har inget tjänsteutlåtande.

Motion om Generationskoncept i Kungälv

På några orter i landet bland annat Norrtälje har man tagit fram ett Generationskoncept vilket innebär att man låter äldreboende och förskola integreras med varandra. Genom detta får de äldre och barnen göra aktiviteter med varandra. Detta skapar mervärde då barnen livar upp samtidigt som de äldre kan lära barnen och generationerna flätas samman på ett vardagligt plan. Barnen får på ett naturligt sätt lära sig respekt och hänsyn i tidig ålder.

Vi Kristdemokrater värnar om familjen och det är viktigt med förståelse och respekt för varandra. Att ha ett generationskoncept är med och bidrar till detta och blir tidigt en naturlig del i förskolebarnens liv. Detta blir ett bra komplement till den ordinarie förskolan. Samtidigt som det skapar ett mervärde och syfte för den äldre generationen. Det blir också ett mervärde för de äldre eller barn som saknar barnbarn eller en mor/farförälder i närheten.

Norlandia Care driver Lilla och Stora Rospiggen i Norrtälje och denna aktör har nyligen byggt och driver den nya förskola i Kärna. När kommunen ändå planerar för byggnation av förskolor, ålderdomshem eller trygghetsboende så bör man se över hur man bättre kan integrera dessa verksamheter med varandra.

I ett generationskoncept får vi med generationsansvaret, social hållbarhet, trygghet, demokrati, inkludering och andra värden.

Därför föreslår Kristdemokraterna att:

- Se över möjligheterna med generationskonceptet i samband med att fler äldreboende och förskolor byggs i kommunen.

Hanna Månsson genom Gun-Marie Daun

Tillvarata Sommarskuggans lokala anknytning

I likhet med flera andra mellanstora kommuner har Kungälv lite av ett identitetsproblem. Vi saknar den unique selling point som gör oss till det självklara stoppet för bilsemestrande besökare utmed västkusten.

Två fästningar i all ära så är det nog främst som den lilla staden som doftar kex som vi är kända nationellt. En framtid utan kexen innebär en betydande risk att vi blir än mer anonyma. Lyckligtvis behöver vi inte anlita någon dyr reklambyrå, för lösningen kan redan finnas här i form av Sommarskuggan.

Sommarskuggan kan bäst beskrivas som en riktig superstar från barnens värld. Med en uppsyn som både är läskig och söt har den en förmåga att fascinera alla barn. 2016 skapades fenomenet av Tina Mackic från Kungälv, under sin tid som producent åt SVT. Sen dess har karaktären varit den återkommande antagonisten i barn TVs sommarlov som årligen spelas in i Beijers park, Malmö inför fullsatta läktare hela sommaren. Allt förinspelat material från "Skuggornas dal" är filmat i och runt Bohus fästning där Sommarskuggan med övriga karaktärer frekvent ses stryka runt i valven eller med fars hatt i bakgrunden. Sommarskuggans faktiska marknadsvärde går bara att spekulera i, men det finns inte en leksaksaffär i landet som inte säljer mjukisdjur och badlakan med temat. Tina Mackic har även skrivit 4 böcker om Sommarskuggan där den första "Sommarskuggan och halloween-buset" utspelar sig just i den lilla staden som doftar kex.

Det borde vara uppenbart vilken kapacitet Sommarskuggan har att sätta Kungälv på kartan om det bara uppmärksammas och hanteras rätt. Detta borde ha gjorts långt tidigare men det är hög tid nu.

- Att Kungälv verkar för att barn TVs sommarlov gör sig allra bäst på plats, här i Skuggornas dal istället för en park i Malmö.
- Att i samråd med Tina Mackic undersöka möjligheten för en besöksplats Skuggornas dal i Kungälv, med närhet till Bohus fästning.
- Att möjliggöra för en större utflyktslekplats och/eller aktivitetshus i Skuggornas dal med kapacitet att attrahera besökare utanför kommungränsen.

Skriven av: Christoffer Dymilind (KD)

Gun-Marie Daun (KD)

Enkel fråga till ekonomirådet Daniel Tengvall (S) angående tidigarelagda investeringar för skolan

Under sommaren har det florerat uppgifter i sociala medier om att majoriteten har låtit meddela till den grupp av föräldrar som kallas för Skolföräldrar Kungälv att man har beslutat om att tidigarelägga investeringar inom skolan.

Liberalerna välkomnar alla satsningar på skolan som leder till en mer likvärdig skola som erbjuder alla barn möjligheten att forma sina framtida liv. Men, jag har inte kunnat hitta något spår av dessa tidigarelagda investeringar i några protokoll.

Frågan till ekonomirådet är således; stämmer det att investeringar för skolan har tidigarelagts, och i så fall mer specifikt - vilka investeringar inom skolan har tidigarelagts, och i vilken instans är de beslutade fattade, så att det går att finna mer underlag på detta?

Michael Karlsson (L)

Interpellation till utbildningsrådet Anna Vedin (M) angående tillgången på kvalificerade läromedel i Kungälvs skolor

Framtiden börjar i skolan. För Liberalerna är det viktigt att skolan är en plats där alla barn och unga ska få förutsättningar att nå sin fulla potential. I skolan läggs grunden för att i framtiden kunna forma sitt eget liv.

Läromedel av hög kvalitet som är framtagna i enlighet med läroplanerna gynnar undervisningens kvalitet. I Kungälv läggs idag 669 kronor per elev på läromedel, vilket är 16% mindre än genomsnittet i Västra Götaland och 14% mindre än genomsnittet i riket. Detta samtidigt som 13% av Kungälvs niondeklassare lämnar högstadiet utan behörighet till gymnasiet.

Det förekommer att lärare i Kungälvs skolor tvingas att kopiera sidor ur läroböcker för att dela ut till elever, och det förekommer att elever ej har tillgång till kvalitetssäkrat inläsningsmaterial inför prov. Detta gynnar elever som kan få hjälp hemma och missgynnar dem som ej har den möjligheten. Tvärt emot skolans kompensatoriska uppdrag.

Nyligen presenterades regeringens satsning på läromedel som ger Kungälv möjlighet att söka statsbidrag för inköp av böcker för drygt 600 kronor per elev.

Med bakgrund av detta vill vi av utbildningsrådet ha svar på;

1. Hur mycket skolböcker saknas för att alla elever i Kungälvs kommuns skolor ska kunna garanteras en skolbok i varje ämne?
2. Vilka satsningar kommer Kungälv att göra för att säkra tillgången till kvalitativa läromedel på Kungälvs kommuns skolor?
3. Hur kommer kommunen gå till väga för att säkerställa att Kungälv får de riktade statsbidrag som nu kommer.

Michael Karlsson (L)

Matilda Jansson (L)

Cecilia Olsson (L)

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (4)

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Andreas Forsner

2023-08-03

Energiplan 2022-2026 (Dnr KS2020/1806-13)

Sammanfattning

Varje kommun ska enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ha en aktuell energiplan. Den tidigare energiplanen är från 2010 och är därmed i behov av en aktualisering. Förvaltningen har därför tagit fram en ny energiplan med hjälp av miljökonsult från Norconsult. Under arbetets gång har beredningen för samhälle och utveckling varit referensgrupp och remissinstans. Planen beslutas av Kommunfullmäktige.

Energiplanens övergripande mål följer det tilläggs mål som Västra Götalandsregionen har till de nationella miljömålen samt målet för Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om som Kungälv kommun har skrivit under:

Utsläppen av växthusgaser i kommunen ska minska med 80 % till år 2030 jämfört med 1990. Energiplanen ska fungera som ett vägledande dokument inom kommunens arbete med energifrågorna. Fem strategiområden har definierats som extra viktiga att prioritera. Inom respektive strategiområde finns insatsområden där arbete och åtgärder bör genomföras.

Kommunfullmäktige återremitterade ärendet till kommunstyrelsen 2022-12-01 med beslut att: Kommunstyrelsen får i uppdrag att förtydliga punkten "relation till andra styrdokument" avseende hur och i vilken omfattning energiplanens innehåll tillvaratas, konkretiseras och effektueras i styrningen.

Förvaltningen tydliggör i den här skrivelsen punkten "relation till andra styrdokument" enligt önskemål. Förvaltningen har även ändrat i stycket om laddinfrastruktur på sidan 32.

Kommunstyrelsen återremitterade ärendet 2023-06-21 med uppdraget att "korrigera inaktuell information samt uppdatera planen med senast tillgängliga data (lägga till data för 2021 och 2022 för att spegla nuläget)"

Förvaltningen har uppdaterat dokumentet enligt önskemål och föreslår att upprättat förslag till Energiplan 2022-2026 antas.

Juridisk bedömning

Enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ska kommuner i sin planering främja hushållning av energi, verka för en säker och tillräcklig energitillförsel samt ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi i kommunen. Planen beslutas av Kommunfullmäktige.

Förvaltningens bedömning

Varje kommun ska enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ha en aktuell energiplan. Den tidigare energiplanen är från 2010 och är därmed i behov av en aktualisering. Förvaltningen har därför tagit fram en ny energiplan med hjälp av miljökonsult från Norconsult. Under arbetets

gång har beredningen för samhälle och utveckling varit referensgrupp och remissinstans. För energifrågor och planering av energiresurser inom kommunens gränser är energiplanen ett viktigt övergripande styrdokument för Kungälv kommun och dess tillhörande bolag. Planen innehåller inga beskrivningar av enskilda åtgärder utan ger förslag på möjliga insatsområden som är viktiga att fokusera på de närmsta åren. Enskilda åtgärder definieras i det årliga budgetarbetet och arbetas in i förvaltningens handlings- och verksamhetsplaner. Utpekade insatsområden är områden som kommunen har rådighet över eller har möjlighet att påverka. Energiplanen gäller fram till 2026 och omfattar Kungälv kommun som geografiskt område samt alla kommunens verksamheter och kommunala bolag. Inom vissa områden har kommunen direkt rådighet över energifrågorna, såsom vid fysisk planering av kommunägd mark och kommunens egna fastigheter och fordon. Inom andra områden har kommunen indirekt rådighet genom exempelvis rådgivning.

Kommunen ska i sin dagliga verksamhet succesivt förverkliga energiplanens strategier och effektmål samt arbetet med de olika insatsområdena. Effektmålen bör följas upp årligen. Utan uppföljning är det svårt att ta rätt beslut eftersom kunskap saknas om genomförda åtgärder har gett önskad effekt. Eftersom energisystemet kontinuerligt utvecklas och nya tekniker tillkommer finns det behov av att regelbundet utvärdera planens aktualitet.

Energiplanens övergripande mål följer det tilläggsområde som Västra Götalandsregionen har till de nationella miljömålen samt målet för Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om som Kungälv kommun har skrivit under:

Utsläppen av växthusgaser i kommunen ska minska med 80 % till år 2030 jämfört med 1990. Energiplanen ska fungera som ett vägledande dokument inom kommunens arbete med energifrågorna. Fem strategiområden har definierats som extra viktiga att prioritera. Inom respektive strategiområde finns insatsområden där arbete och åtgärder bör genomföras. Energiplanen kan inte ses som heltäckande för att minska växthusgasutsläppen i kommunen till 80 procent av 1990 års nivåer. Det är viktigt att arbete med energifrågor sker brett över hela den kommunala organisationen och i hela samhället. Energiplanen ska aldrig ses som ett hinder att genomföra arbete eller åtgärder i andra områden.

De fem strategiområdena är:

- Säker och tillräcklig energitillförsel
- Energieffektivisering
- Förnybar och lokal energiproduktion
- Fysisk planering och nybyggnation
- Transportsystem

Kommunfullmäktige återremitterade ärendet till kommunstyrelsen 2022-12-01 med beslut att: Kommunstyrelsen får i uppdrag att förtydliga punkten "relation till andra styrdokument" avseende hur och i vilken omfattning energiplanens innehåll tillvaratas, konkretiseras och effektueras i styrningen.

Förvaltningen tydliggör i den här skrivelsen punkten relation till andra styrdokument enligt önskemål.

Förvaltningen har även ändrat i stycket om laddinfrastruktur på sidan 32.

Förvaltningen föreslår att upprättat dokument Energiplan 2022-2026 antas.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Energiplanen är vägledande i arbetet med minskade utsläpp och ska därmed bidra till kommunfullmäktiges strategiska mål om att underlätta för invånare och företag som vill reducera

klimatutsläppen.

Bland de strategiområden som lyfts fram bidrar flera till det strategiska målet.

- Energieffektivisering
- Förnybar och lokal energiproduktion
- Fysisk planering och nybyggnation
- Transportsystem

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Energiplanen förväntas bidra positivt till framförallt tre globala mål i Agenda 2030.

- Hållbar energi för alla
- Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
- Bekämpa klimatförändringarna

Energiplanen är en viktig del i miljödimensionen av Agenda 2030 och blir vägledande i det strategiska arbetet med energi- och utsläppsfrågor.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Boverket har flera bestämmelser och regler om bland annat maximal energiförbrukning, energieffektivisering. Kungälv kommun ställer inga särkrav rörande detta. Kungälv kommun uppmuntrar frivilliga insatser för att energieffektivisera och miljöanpassa ny byggnation.

STRATEGIOMRÅDE	INSATSONRÅDEN
Säker och tillräcklig energitillförsel	Långsiktig planering med regionnätägare Flexibilitet och energilagring
Energieffektivisering	Strategiskt arbete kring energieffektivisering av verksamhetens fastigheter Inköp och upphandling Rådgivning
Förnybar och lokal energiproduktion	Fjärrvärme Solenergi Övriga förnybara energikällor
Fysisk planering och nybyggnation	Energifrågor i planeringsprocessen Planering för ökad gång- och cykeltrafik Planering för ökad kollektivtrafik Nybyggnation
Transportsystem	Laddinfrastruktur Fossilfri fordonsflotta inom kommunorganisationen Kollektivtrafik Övriga mobilitetstjänster Miljökrav vid entreprenadtjänster

Relevanta styrdokument som berörs av strategiområdena och insatsområdena är:

- Trafikplan och dess tillhörande bilagor och planer (exempelvis i relation till insatsområde laddinfrastruktur)
- Upphandlings- och inköpspolicy
- Markanvisning, exploateringsavtal och medfinansieringsersättning, riktlinjer (exempelvis i relation till insatsområde nybyggnation)
- Översiktsplan (exempelvis i relation till insatsområde långsiktig planering med regionnätägare)
- Vedeldningspolicy och andra energirelaterade dokument (exempelvis i relation till insatsområde strategiskt arbete kring energieffektivisering av verksamhetens fastigheter)

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Energiplanen anger fem strategiområden som tillsammans ska bidra till en säker energiförsörjning och minskade utsläpp av växthusgaser. Det är en förutsättning för en hållbar framtid för alla Kungälv medborgare.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv.

Energiplanen är ett övergripande strategiskt dokument som hjälper förvaltningens medarbetare och ansvariga chefer att styra mot en hållbar utveckling. Den kan ligga till grund i utvecklingen av andra styrdokument inom angränsande områden. Energiplanen innehåller inte konkreta aktiviteter för enskilda verksamheter eller medarbetare men för att nå den ambitiösa målsättningen att minska klimatutsläppen behöver många verksamheter och medarbetare bidra.

Ekonomisk bedömning

För energifrågor och planering av energiresurser inom kommunens gränser är energiplanen ett viktigt övergripande styrdokument för Kungälv kommun och dess tillhörande bolag. Planen innehåller inga beskrivningar av enskilda åtgärder utan ger förslag på möjliga insatsområden som är viktiga att fokusera på de närmsta åren. Enskilda åtgärder definieras i det årliga budgetarbetet och arbetas in i förvaltningens och sektorernas budget och verksamhetsplaner.

Förslag till beslut

Upprättat dokument Energiplan 2022-2026 antas.

Anders Holm
Sektorchef Samhälle och utveckling

Marcus Spovell
Verksamhetschef Teknik

Expedieras till:

För kännedom till:

Energiplan 2023 -2027

- med sikte på 2030

Diarie-/dokumentnummer:

Beslut:

Beredande politiskt organ:

Ersätter tidigare beslut

Giltighetstid:

Dokumentansvarig:

Senast uppdaterad av:

Framtagen av:

KS2020/XXXX

2022-xx-xx KF § 303/2022

Beredningen för Samhälle och utveckling,
2010-02-11, Kommunfullmäktige, §12/2010

20XX-XX-XX t.o.m. 2027-12-31

Sektorchef Samhälle och utveckling

Johanna Möllersten, utvecklingsledare

Norconsult AB tillsammans med intern och extern
arbetsgrupp och styrgrupp

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Innehåll

Energiplan 2023 -2027	1
Inledning	3
Mål och viljeinriktning	4
Nulägesbeskrivning - övergripande	5
Internationella, nationella och regionala mål och överenskommelser	7
Strategiområden	11
Säker och tillräcklig energitillförsel	12
Energieffektivisering	15
Förnybar och lokal energiproduktion	20
Fysisk planering och nybyggnation	25
Transportsystem	28
Övergripande miljöbedömning	34
Referenser	36

Inledning

Energifrågan är alltmer central i den omställning som vi nu genomgår där klimatbelastande utsläpp ska minska samtidigt som energibehovet förändras när stora delar av industrin och många transporter ska elektrifieras. För att minska miljö- och klimatbelastningen från energianvändning behöver andelen förnybar energi öka samtidigt som vi behöver använda våra energiresurser mer effektivt. Dessutom behöver det finnas fysiska förutsättningar som bra tillgång till gång- och cykelbanor för att kommuninvånare och företag ska kunna leva mer hållbart inom kommunens gränser. Kommunen har ett stort ansvar i detta som myndighet, planerare, fastighetsförvaltare, teknisk försörjare samt rådgivare.

Energiplanen är ett övergripande styrdokument för energifrågor och planering av energiresurser inom kommunens gränser för Kungälv kommun och dess tillhörande bolag. Planen innehåller inga beskrivningar av enskilda åtgärder utan ger förslag på möjliga insatsområden som är viktiga att fokusera på de närmsta åren. Utpökade insatsområden är områden som kommunen har rådighet över eller har möjlighet att påverka. Enskilda åtgärder definieras sedan i det årliga budgetarbetet, styrdokument inom varje specifikt område eller i förvaltningens och sektorernas verksamhetsplaner.

Relation till andra styrdokument

Kommunen har flera styrdokument som berör energifrågan. Energiplanen ska ses som en röd tråd som på ett övergripande sätt anger riktningen för energiarbetet inom kommunen. Energiplanen utgår ifrån fem olika strategiområden. Respektive strategiområde bör beaktas och förtydligas i de kommande planer som kommunen beslutar om. Konkreta åtgärder kopplat till de olika områdena kan och bör finnas med i andra lämpliga styrdokument.

Syfte

Enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ska kommuner i sin planering främja hushållning av energi, verka för en säker och tillräcklig energitillförsel samt ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi i kommunen. Energiplanen ska förutom att uppfylla lagen om energiplanering också bidra till det regionala målet om att minska växthusgasutsläppen med 80 procent till 2030 i förhållande till 1990.

Avgränsning

Energiplanen gäller fram till och med 2027 med sikte på 2030 och omfattar Kungälv kommun som geografiskt område samt alla kommunens verksamheter och kommunala bolag. Inom vissa områden har kommunen direkt rådighet över energifrågorna, till exempel vid fysisk planering av kommunägd mark och kommunens egna fastigheter och fordon. Inom andra områden har kommunen indirekt rådighet genom exempelvis rådgivning.

Uppföljning

Kommunen ska i sin dagliga verksamhet succesivt förverkliga energiplanens strategier och effektmål samt arbetet med de olika insatsområdena. Effektmålen bör följas upp årligen. Utan uppföljning är det svårt att fatta rätt beslut eftersom kunskap saknas om genomförda åtgärder har gett önskad effekt. Eftersom energisystemet utvecklas kontinuerligt och nya tekniker tillkommer bör planens aktualitet utvärderas regelbundet.

Mål och viljeinriktning

Energiplanens övergripande mål följer det tilläggs mål som Västra Götalandsregionen har till de nationella miljömålen samt målet för *Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om* som Kungälv kommun har skrivit under:

Utsläppen av växthusgaser i kommunen ska minska med 80 % till år 2030 jämfört med 1990.

Energiplanen är ett vägledande dokument inom kommunens arbete med energifrågorna. Fem strategiområden har definierats som extra viktiga att prioritera. Inom respektive strategiområde finns insatsområden där arbete och åtgärder bör genomföras.

Energiplanen kan inte ses som heltäckande för att minska växthusgasutsläppen i kommunen till 80 procent av 1990 års nivåer. Arbete med energifrågor behöver ske brett över hela den kommunala organisationen och i hela samhället. Energiplanen ska aldrig ses som ett hinder att genomföra arbete eller åtgärder i andra områden.

STRATEGIOMRÅDE	INSATSOMRÅDEN
<i>Säker och tillräcklig energitillförsel</i>	Långsiktig planering med regionnätägare Flexibilitet och energilagring
<i>Energieffektivisering</i>	Strategiskt arbete kring energieffektivisering av verksamhetens fastigheter Inköp och upphandling Rådgivning
<i>Förnybar och lokal energiproduktion</i>	Fjärrvärme Solenergi Övriga förnybara energikällor
<i>Fysisk planering och nybyggnation</i>	Energifrågor i planeringsprocessen Planering för ökad gång- och cykeltrafik Planering för ökad kollektivtrafik Nybyggnation
<i>Transportsystem</i>	Laddinfrastruktur Fossilfri fordonsflotta inom kommunorganisationen Kollektivtrafik Övriga mobilitetstjänster Miljökrav vid entreprenadtjänster

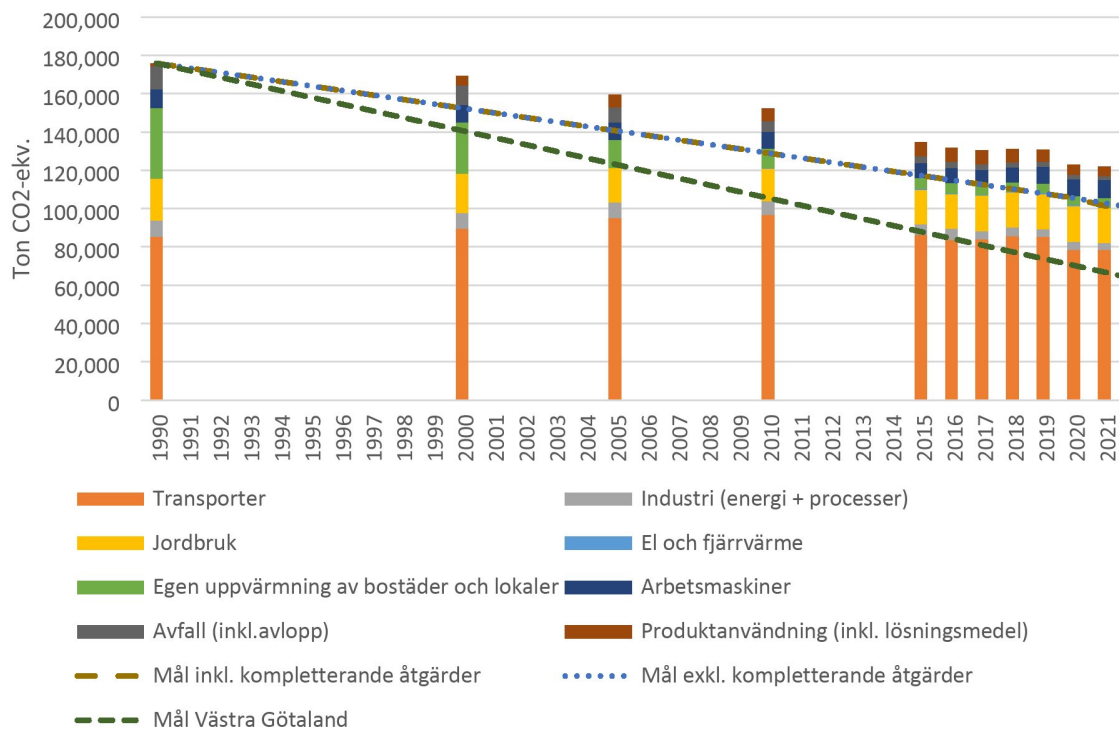

Nulägesbeskrivning - övergripande

Detta kapitel redovisar kommunens övergripande klimatutsläpp och energianvändning. Inom respektive strategiområde visas en mer detaljerad nulägesanalys inom det området.

Nuvarande växthusgasutsläpp

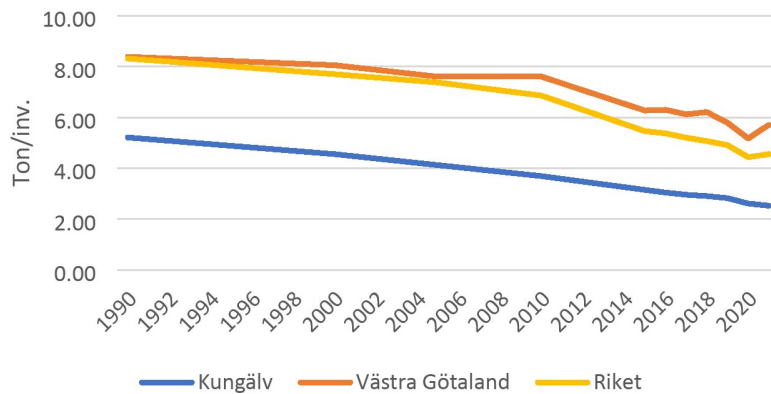
I **Figur 1** visas de totala växthusgasutsläppen inom kommunens gränser. En majoritet av dessa utsläpp har kommunen inte full rådighet över. De totala växthusgasutsläppen 2021 i Kungälv var 122 000 ton koldioxidequiv. I kommunen finns inga stora industrier utan de sektorer som orsakar mest utsläpp är transporter (64 procent) och jordbruk (15 procent). Sedan 1990 har de totala växthusgasutsläppen minskat med 31 procent. Den sektor som har haft störst minskning sedan 1990 är *Egen uppvärmning av bostäder och lokaler*, vilket till stor del beror på konvertering från oljepannor. Därefter kommer avfall, transporter samt industri. **Error! Reference source not found.** visar också utsläppen i förhållande till de nationella etappmålen samt det regionala målet som omfattar alla kommuner i regionen. I förhållande till de nationella etappmålen ligger Kungälv över den målbana som krävs för att nå målet. Gällande målet om 80 procent växthusgasutsläppsminskning till 2030 ligger Kungälv långt ifrån den takt som krävs för att nå målet.

Figur 1: Växthusgasutsläpp uppdelat per sektor. Datakälla: Nationella emissionsdatabasen.

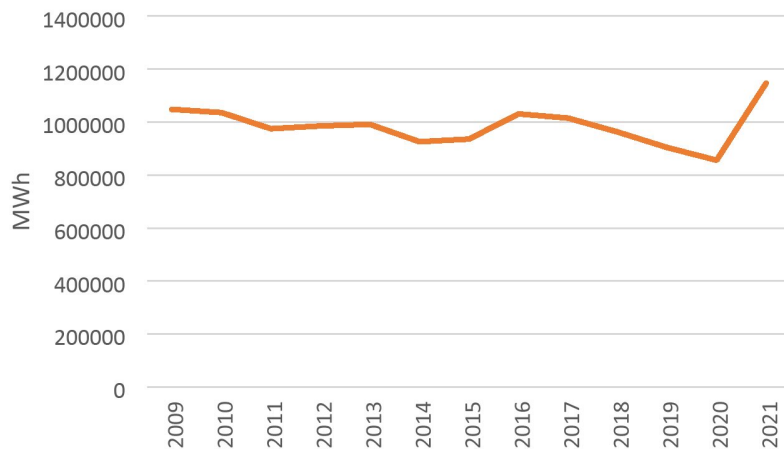
Sett till växthusgasutsläppen per invånare, **se Figur 2**, har de i kommunen minskat med 51 procent sedan 1990 och ligger betydligt under utsläppen i både länet och riket. Utsläpp för exempelvis konsumtion där utsläppen sker utanför kommunens gränser är inte inkluderat här. Även om utsläppen per invånare är lägre än snittet i riket så ligger länet långt ifrån målet om 80 procent utsläppsminskning, vilket visas i **Figur 1**.

Figur 2: Växthusgasutsläpp per invånare, ton. Datakälla: Nationella emissionsdatabasen.

Nuvarande energianvändning

Den totala energianvändningen 2021 ökade markant, till 1 131 636MWh, exklusive elanvändningen i Marstrand som 2022 var 24 920 MWh respektive 24 920 MWh 2021, data för tidigare år saknas. Totalt har energianvändningen ökat med 8 procent sedan 2009, se **Figur 3**. Ökningen beror delvis på att Kungälv växer med nya stadsdelar, elektrifiering av transporter samt nya företag och industrier. Sett till energianvändning per sektor står även här transporter för den största delen av den totala energianvändningen, därefter hushåll (se mer i **Figur 5** under Energieffektivisering).

Figur 3. Den totala energianvändningen i Kungälv kommun (MWh), korrigerade värden för el från Kungälv energi, förutom år 2009. Totala energianvändningen för 2010 saknas och är inte komplett. Ej normalårskorrigerade värden. Datakälla: SCB och Kungälv Energi.

Internationella, nationella och regionala mål och överenskommelser

Arbetet med energifrågan för Kungälv kommun påverkas till stor del av de ramverk och mål som finns i omvärlden. Energiplanens strategiområden utgår ifrån internationella, nationella och regionala mål och ramverk. Arbetet med övergripande målområden sker även genom andra styrdokument inom kommunen. Nedan följer en kort redovisning över de viktigaste målen och ramverk som styr innehållet i energiplanen.

Sveriges klimatmål

Sedan 2017 finns ett klimatpolitiskt ramverk i Sverige som består av en klimatlag, klimatmål och ett klimatpolitiskt råd. För att Sverige ska uppnå målen behöver kommuner och regioner i Sverige ta ansvar för att arbeta i linje med målen.

Nedan följer en redovisning av de övergripande mål och etappmål som ingår i det klimatpolitiska ramverket.

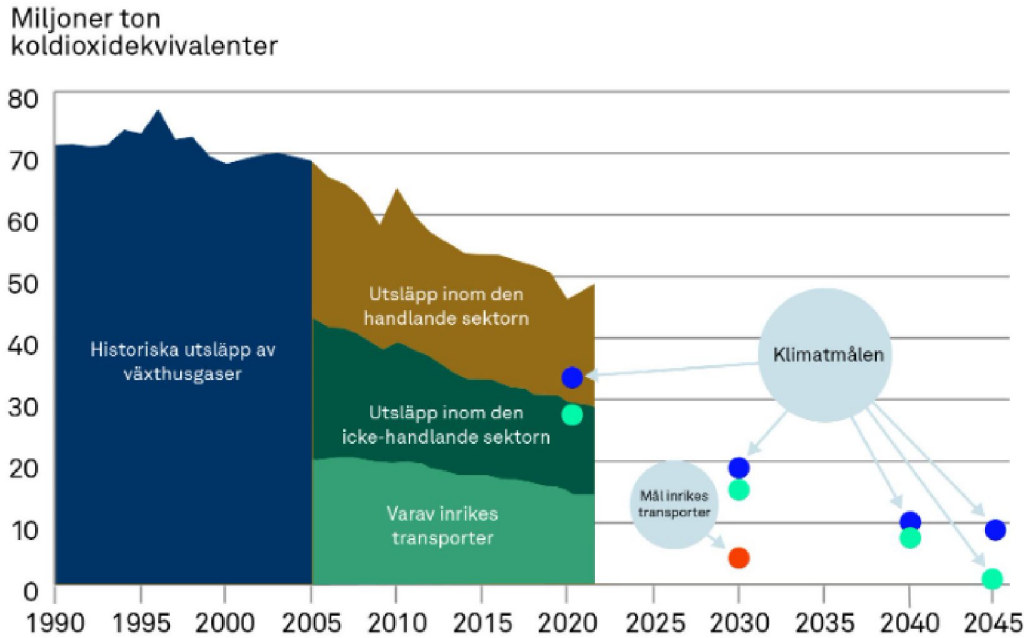
Övergripande mål

År 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Därefter ska växthusgaser fångas upp i den utsträckning att utsläppen blir negativa. Utsläppen av växthusgaser från svenskt territorium ska vara minst 85 procent lägre år 2045 än utsläppen år 1990. Kvarvarande utsläpp ned till noll kan uppnås med kompletterande åtgärder samt avskiljning och lagring av koldioxid av fossilt ursprung. (Naturvårdsverket, 2023) I målet har man inte tagit med konsumtionsutsläpp, de utsläpp som sker utanför nationens gränser. Inte heller är internationell sjö- och flygfart inkluderat.

Etappmål

För den sektor som inte omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter (den så kallade icke-handlande sektorn) finns etappmål.

- Utsläppen år 2020 bör vara 40 procent lägre än utsläppen år 1990.
- Utsläppen år 2030 bör vara 63 procent lägre än utsläppen år 1990, högst åtta procentenheter av utsläppsminskningen får ske genom kompletterande åtgärder
- Utsläppen år 2040 bör vara 75 procent lägre än utsläppen år 1990, högst två procentenheter av utsläppsminskningen får ske med kompletterande åtgärder.

Agenda 2030

Agenda 2030 antogs av FN:s generalförsamling 2015 och innehåller 17 globala mål för hållbar utveckling. Energifrågan är en viktig del i omställningen för en hållbar utveckling och flera av målen beaktar frågan om energi. Agenda 2030 är en global agenda och alla mål inte är helt aktuella för en svensk kontext.

Kungälv kommun genomför en årlig uppföljning av de globala målen och målen relevans för Kungälv. I uppföljningen åskådliggörs även hur kommunstyrelsens resultatmål styr mot målen i Agenda 2030. I uppföljningen anges föregående energiplan som ett viktigt styrande dokument till tre av målen. Den årliga uppföljningen redovisas som bilaga till kommunens årsredovisning. Utvärderingen följer och rapporterar indikatorer från Kolada (www.kolada.se) utan att bryta ned delmål till lokal kontext eller indikatorer.

I figuren nedan redovisas mål och delmål som anses ha störst relevans för energiplanen.

**7 HÅLLBAR ENERGI
FÖR ALLA**

7.1 Senast 2030 säkerställa allmän tillgång till ekonomiskt överkomliga, tillförlitliga och moderna energitjänster.

7.2 Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen.

Ytterligare delmål som anses relevant i energiplanen

7.3 Till 2030 fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.

9.1 Bygga ut tillförlitlig, hållbar och motståndskraftig infrastruktur av hög kvalitet, inklusive regional och gränsöverskridande infrastruktur, för att stödja ekonomisk utveckling och människors välbefinnande, med fokus på ekonomiskt överkomlig och rättvis tillgång för alla.

9.4 Till 2030 rusta upp infrastrukturen och anpassa industrin för att göra dem hållbara, med effektivare resursanvändning och fler rena och miljövänliga tekniker och industriprocesser. Alla länder vidtar åtgärder i enlighet med sina respektive förutsättningar.

**9 HÅLLBAR INDUSTRI,
INNOVATIONER OCH
INFRASTRUKTUR**

Ytterligare delmål som anses relevant i energiplanen

11.2 Senast 2030 tillhandahålla tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla. Förbättra trafiksäkerheten, särskilt genom att bygga ut kollektivtrafiken, med särskild uppmärksamhet på behoven hos människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning samt äldre personer.

11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.

**11 HÅLLBARA
STÄDER OCH
SAMHÄLLEN**

13.1 Stärka motståndskraften mot och förmågan till anpassning till klimatrelaterade faror och naturkatastrofer i alla länder.

13.3 Förbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning.

**13 BEKÄMPA KLIMAT-
FÖRÄNDRINGARNA**

Nationella miljömål

De nationella miljömålen har fastställts av riksdagen och definierar arbetet med den ekologiska dimensionen av Agenda 2030 i Sverige. Miljömålssystemet består av 16 miljö kvalitetsmål samt ett övergripande generationsmål. Insatser inom energiområdet berör flera av målen, direkt eller indirekt. I den övergripande miljöbedömningen, som redovisas i slutet av energiplanen, listas miljömålen samt hur strategiområdena kan påverka dessa, positivt eller negativt, direkt eller indirekt.

Regionala tilläggs mål

Inom Västra Götaland finns även regionala tilläggs mål till miljömålen. Inom det regionala miljömålssystemet finns beslut om 34 tilläggs mål till 15 av de nationella målen (storslagen fjällmiljö finns inte specificerad i länet). De regionala målen lyfter fram de specifika förutsättningar som finns inom Västra Götaland och ska vara vägledande för miljömålsarbetet inom länet (Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2020)

Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om

Västra Götaland har som mål att vara en fossiloberoende region till 2030. Det innebär att utsläppen av växthusgaser inom regionens gränser ska minska med 80 procent från 1990-års nivå till år 2030. Dessutom ska utsläppen av växthusgaser från västsvenskarnas konsumtion, oavsett var i världen de sker, minska med 30 procent jämfört med 2010. Genom "Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om" samlas aktörer från privat och offentlig verksamhet för att gemensamt ta ställning och arbeta för en omställning till en klimatsmart region. Varje år fastställer aktörerna klimatlöften inom fokusområdena: *Hållbara transporter, Förnybara och resurseffektiva produkter och tjänster, Klimatsmart och hälsosamt samt Sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler*. Kungälv kommun har skrivit under och är med i detta arbete.

Strategiområden

Energifrågan och energiarbetet är ett brett område som täcker alla delar av samhället. En tydlig riktning för omställning mot ett mer energieffektivt samhälle med en större användning av förnybara energikällor och minskade växthusgaser är av största vikt.

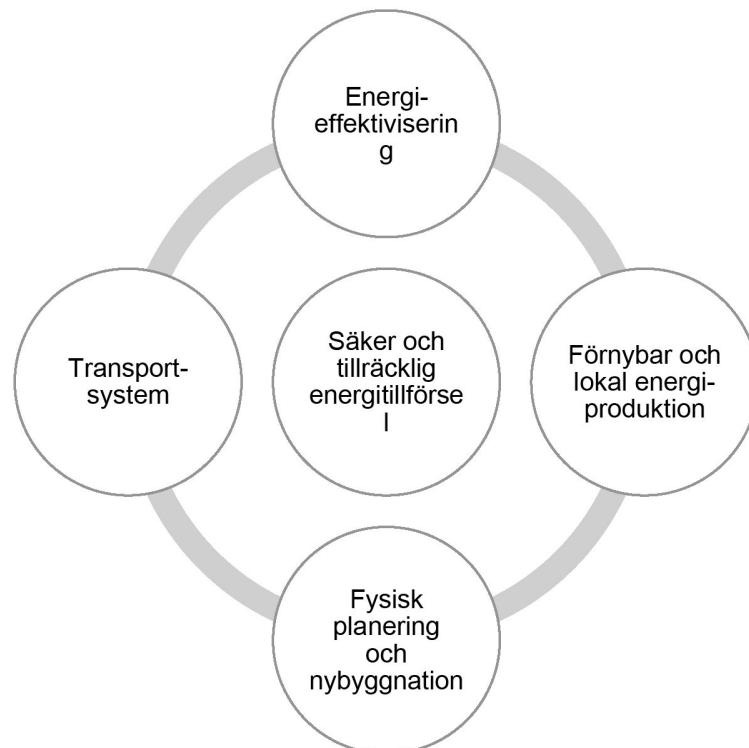
Följande kapitel hanterar de strategiområden som valts ut och där insatser bedöms som viktigast. Inom varje strategiområde behandlas nuläget, vilka effekter och vilka åtgärder som kan vidtas inom respektive område.

Strategiområdena kan även ses i relation till varandra där en *säker och tillräcklig energitillförsel* är grunden, att det finns energi är en förutsättning för att arbeta vidare i frågan. Detta område är en bas där *energieffektivisering* är starten i omställningen. De processer och system vi använder oss av idag måste bli effektivare för att vi dels ska klara av tillräcklig energitillförsel, dels kunna försörja dessa med *förnybar energiproduktion* som är nästa strategiområde i cirkeln.

Genom dessa grunder kan arbetet med *fysisk planering och nybyggnation* ske för att planera och bygga samhället utifrån att det ska kunna gå att leva ett energieffektivt liv med en säker och tillräcklig energitillförsel som bygger på förnybar energiproduktion.

Den *fysiska planeringen* kan öka möjligheten att vidta insatser och åtgärder inom *transportsystem* för att de transporter som sker ska optimeras, till exempel genom att fler ska ha möjlighet att åka kollektivt och att transporterna drivs med förnybara energikällor.

Arbetet kan dock inte ske i tur och ordning som beskrivs ovan utan kommunen måste arbeta med alla områden samtidigt.

Säker och tillräcklig energitillförsel

Strategi inom Kungälv kommun

Kommunen ska arbeta långsiktigt och strategiskt för att energitillförseln i kommunen ska vara säker och tillräcklig.

Effektmål

Antal elavbrott, minuter per kund, ska ha en nedåtgående trend.

Effektivt nyttjande av elnätet (Utnyttjningsgrad)

Minskning av el-effektens temperaturberoende genom bibehållen och ökad fjärrvärme där det är möjligt¹

Omställning från fossila bränslen kommer att öka behovet av el i och med en ökad elektrifiering av transportsektorn och industrin bland andra. Samtidigt är den el som produceras mer väderberoende med till exempel sol och vindkraft, medan delar av styrbar elproduktion avvecklas. Elanvändningen och effektbehovet blir större medan produktionen blir alltmer oregelbunden. För att klara denna utmaning krävs större flexibilitet på energimarknaden genom att bland annat styra energianvändningen till tider med högre kapacitet samt möjligheten att lagra energi när energiproduktionen är högre än energianvändningen. Långsiktig planering med regionnätägare är också viktig för strategiområdet. Det är möjligt att genom energieffektivisering minska effektbehovet av både el och värme. Insatsområden kopplat till detta finns i nästa kapitel.

Säker och tillräcklig energitillförsel innebär säker energi inom hela systemet och omfattar utöver el även värme och transporter bland annat. Här har fjärrvärmens en viktig roll i att avlasta elnätet under kalla dagar. Inom detta strategiområde ligger fokus på el, övriga delar tas främst upp i andra strategiområden.

Nulägesanalys

Ett sätt att mäta tillståndet för kommunen inom strategiområdet *Säker och tillräcklig energitillförsel* är att kolla på utnyttjningsgraden på elnätet, se **Tabell 1**. Här vill man se en ökande trend. År 2022 var utnyttjandegraden något högre än 2021 men lägre jämfört med 2020. Gällande el-effektens temperaturberoende låg den 2022 på 2:1, dvs 2 el-effekt och 1 värme-effekt.

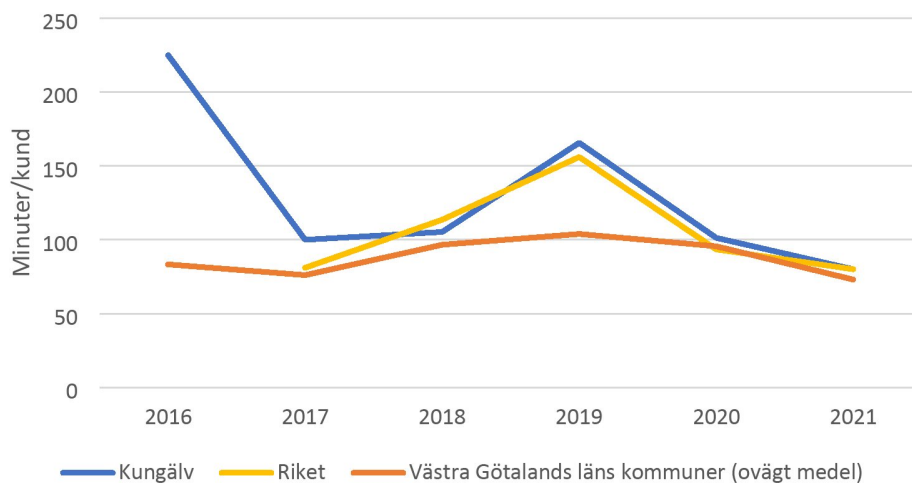
¹ Följs upp genom att kvoten mellan det högsta levererad effekt för el respektive fjärrvärme inte ökar. Mäts som timmedelvärde vid -12 C.

Tabell 1. Utnyttjningsgraden på elnätet. Mäts genom kvoten mellan nätets maxeffekt (medel av de fyra högsta timvärden från olika dagar) och medeleffekt (medel av alla dygnsmedelvärden).

År	Utnyttjningsgrad
2020	0,56
2021	0,47
2022	0,49

En säker och tillräcklig energitillförsel innebär bland annat att minimera antal elavbrott i nätet. Under 2021 hade kommunen 80 minuter per kund, vilket är samma nivå som riket men högre än länet (73 minuter/kund). Den höga toppen 2016 berodde på elavbrott i överliggande nät som även påverkade Kungälv.

Figur 4. Elavbrott, genomsnittlig avbrottsstid per kund (SAIDI), minuter/kund. Med avbrottsstid avses långa avbrott. SAIDI inkluderar aviserade och oaviserade avbrott i regionnät och lokalnät, där långa elavbrott avser avbrott som är längre än 3 minuter. Kunder avser mätpunkter där ansvar övergår från nätföretag till kunden. Datakälla: Kolada

Kungälv Energi äger elnätet i Kungälv och ansvarar för distributionen av el inom kommunen, förutom i Marstrand där Vattenfall är nätägare. Enligt belastningsprognos som gjordes 2016 har kommunen på systemnivå (första transformeringssteg) kapacitet för normaldrift till 2037, men på lägre spänningsnivåer kommer det råda kapacitetsbrist tidigare på flera ställen i nätet. Vid drift som inte är normal saknas kapacitet för reservdrift idag. Kungälv Energi arbetar kontinuerligt med att öka kapaciteten i nätet genom utbyggnad och underhåll av nätet, med till exempel vädersäkring av elnätet. Utbyggnad och utbyte av elstolpar, kabelskåp, transformatorer och mottagningsstationer görs regelbundet samt nedgrävning av elnätet under mark där det är möjligt. Kungälv Energi gör även regelbundet risk- och sårbarhetsanalyser över elnätet för att minska risken för större elavbrott. Det pågår även ett utbyte av elmätarna i kommunen till smarta elmätare som beräknas vara klart 2025. Det huvudsakliga syftet med de nya elmätarna är att underlätta energibesparingar för Kungälv Energis kunder samt möjliggöra för en ökad och billigare introduktion av mikroproduktion.

Kungälv är även beroende av ovanliggande nät. Brist i nätkapacitet i stam- och regionnätet är största orsaken till eleffektsbrist. Svenska Kraftnät som förvaltar stamnätet gör nu en satsning på stamnätet

till Västsverige men projektet har försenats. Göteborg stad ser ett behov att utreda behovet av två till tre nya eller bredare ledningsgator för stam- och regionnätet, främst norr och öster om Göteborg (Göteborg Stad, 2022). I det arbetet finns behov av samarbete med omkringliggande kommuner, regionen och nätägare.

Insatsområden

Nedan identifieras de insatsområden där bedömningen är att åtgärder behöver prioriteras. Framför allt bör en mer strategiskt och långsiktig planering av ledningsnät och tillgång finnas samt utveckling av flexibilitet och energilager. Ett ytterligare sätt att avlasta elnätet är att prioritera fjärrvärme som uppvärmning vid nybyggnation då det vid kalla dagar finns stort behov av el. Där kan fjärrvärmens avlasta topplasterna i elsystemet och bidra till elproduktion. Fjärrvärme ligger som ett insatsområde under *Förnybar och lokal energiproduktion*.

Långsiktig planering med regionnätägare

Kungälv Energi äger det lokala ledningsnätet och har ett abonnemang med Vattenfall som äger regionnätet. Abonnemanget reglerar mängd effekt Kungälv har tillgång till och förnyas årligen. Här finns behov av ett mer långsiktigt strategiskt arbete och diskussioner mellan Kungälv Energi samt Vattenfall. Detta för att kommunen lättare ska kunna planera nya områden och annan energiintensiv verksamhet för att säkerställa tillräcklig energitillförsel för framtida bostäder och verksamheter.

Flexibilitet och energilagring

För att undvika kapacitetsproblem och minimera effektoppar i framtiden behövs en strategi för att utveckla ett flexibelt energisystem med smart effektstyrning, energilagring och efterfrågefleksibilitet. Efterfrågefleksibilitet är förmågan att flytta energianvändningen till tider som gynnar elsystemet, vilket kan göras genom kombination av efterfrågestyrning och energilagring. Detta är fortfarande i ett utvecklingsskede. Kungälv Energi fortsätter att se över på vilket sätt efterfrågestyrning kan implementeras i kommunen. På kort sikt kan det vara relevant att se över hur nya laster såsom fordonsladdning kan styras till tider med låg förbrukning eller styras ned vid tillfällig nätkapacitetsbrist. Med smart styrning av laddningen kan effektbehovet utjämnas, vilket bidrar till en effektivare användning av befintligt elnät.

Energilager i form av exempelvis batterier och vätgassystem kommer framöver att vara en viktig del för att hantera oregelbunden elproduktion. Vätgas producerat med hjälp av förnybar el genom elektrolys av vatten ger inga utsläpp av koldioxid men kräver stora mängder el. För att kunna hantera höga produktionstoppar då elbehovet inte motsvarar produktionen kan energilager vara en viktig lösning. Olika tekniker kan bidra med flexibilitet i olika tidskalor där exempelvis batterier lämpar sig för snabba variationer medan vätgaslager kan bidra under längre tidsperioder. Energilager i form av batterilager skulle även kunna användas för att jämna ut effektoppar. Idag är dock kostnaden för större energilager i form av batterier och vätgassystem stor. Tekniken utvecklas i snabb takt och kommunen samt Kungälv Energi samordnar med relevanta aktörer för ett gemensamt arbete och vid behov gemensam strategi. Även utvecklingen av storskaliga värmelager med syftet att lagra värmeenergi mellan sommar och vinter bevakas.

Vid nya exploateringsområden bör testning av nya flexibilitetslösningar göras. Genom att beakta och testa detta i alla exploateringsprojekt kan lärdom dras och exempel lyftas för att på bästa sätt hitta lösningar anpassade för Kungälv. Även erfarenhetsutbyte från andra kommuner kan vara väsentligt.

Energieffektivisering

Strategi inom Kungälv kommun

Kommunorganisationen ska ihop med övriga aktörer i samhället sträva efter att den tillgängliga energin nyttjas så effektivt som möjligt.

Effektmål

Energianvändningen per kvadratmeter i kommunorganisationens fastighetsbestånd, inklusive kommunala bolag, ska ha en nedåtgående trend (normalårskorrigerat).

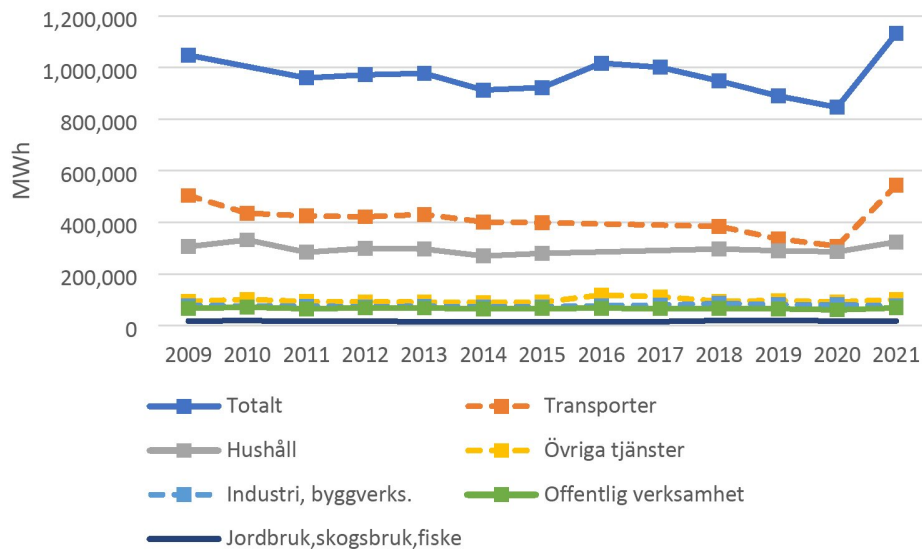
Energieffektivisering beräknas utgöra nästan hälften av de åtgärder som är nödvändiga nationellt för att uppfylla Sveriges klimatmål (Upphandlingsmyndigheten, 2022). Utöver minskad energianvändning och fördelar för klimatet tillkommer ofta andra nyttor. Till exempel kan energieffektiva fönster minska kallras och därmed förbättra komforten genom ett bättre inomhusklimat. Ett annat exempel är att energieffektiv belysning med ljusreglering kan förbättra arbetsmiljön vilket i sin tur kan ge positiva hälsoeffekter.

Energieffektivisering är en viktig förutsättning för att säkerställa en tillräcklig och säker energitillförsel, dels genom att minska energiåtgången, dels för att kapa effekttoppar. Energieffektivisering är också en förutsättning för att den energi som används ska vara förnybar och till större del lokal- eller regionproducerad. Kommunen har en viktig rådgivande roll för företag och kommuninvånare genom energi- och klimatrådgivning samt genom miljötillsyn.

Nulägesanalys

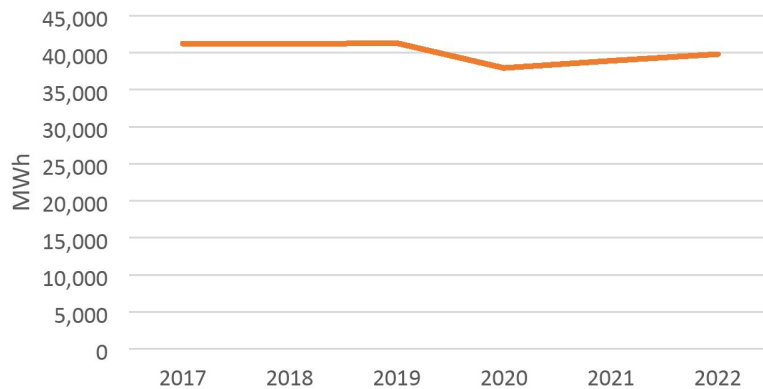
Den totala energianvändningen för hela kommunen har ökat med 8 procent sedan 2009 och låg 2021 på 1 131 636 MWh, exklusive elanvändningen i Marstrand som 2022 var 24 920 MWh. Då energianvändningen för flera sektorer var sekretessbelagda 2021 (streckade linjerna) är det svårt att med säkerhet säga varifrån ökningen kommer ifrån, men stor ökning förmodas komma ifrån transporter och hushåll.

Figur 5. Fördelning av den totala energianvändningen mellan olika sektorer. Ej korrigerad med data från Kungälv energi för el. Data för transporter, industri och övriga tjänster år 2021 är uppskattade värden då dessa var sekretessbelagda. Datakälla: SCB

Kommunorganisationens och Kungälvbostädens energianvändning

Figur 6 visar energianvändningen inom kommunorganisationen. Energinvändningen har legat på ungefär samma nivå de senaste åren, med något ökande trend de två senaste åren. Dippen 2020 berodde troligen på att året var ett ovanligt varmt år samt pandemin då flera verksamheter var stängda.

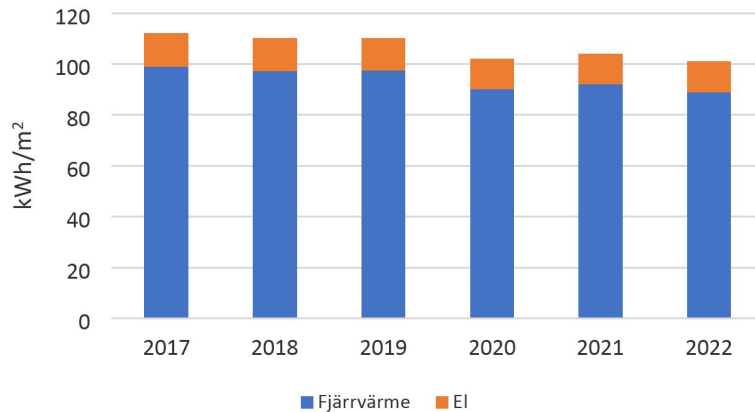
Figur 6. Energinvändningen i kommunorganisationen 2017–2022, MWh, ej normalårskorrigerat.

För att kunna följa upp effektmålet samt vilken effekt kommunens arbete med energieffektivisering ger behövs en bättre uppföljning av energistatistiken för kommunorganisationen där man kan se normalårskorrigerade värden samt energianvändningen per kvadratmeter. I och med att kommunen har ökat antal lokaler sedan 2017 är det svårt att göra en korrekt uppföljning av kommunens energianvändning genom att endast följa upp den totala energianvändningen.

Kungälvbostäder har uppföljning per kvadratmeter och normalårskorrigerade värden, se **Figur 7**. Sedan 2017 har energianvändningen minskat med 10 procent, vilket främst beror av en minskning inom fjärrvärme. Kungälvbostäder är med i allmännyttans klimatinitiativ som är ett gemensamt utrop inom allmännyttan med syfte att minska utsläppen av växthusgaser. Klimatinitiativet har två övergripande mål;

- En fossilfri allmännytta senast år 2030.
- 30 procents lägre energianvändning till 2030 (räknat från år 2007).

Figur 7. Energinvändningen (kWh/m²) Kungälv bostäder, normalårskorrigerat

Insatsområden

Genom att arbeta med energieffektivisering ökar man både möjligheterna för trygg och säker energitillförsel samt att den energianvändning som används är producerad av förnybara och lokala energikällor.

Strategiskt arbete kring energieffektivisering av verksamhetens fastigheter

Kommunorganisationens energianvändning är marginell i förhållande till den totala energianvändningen i kommunen. Dock har kommunen full rådighet över sina fastigheter samt en viktig roll som förebild för sina kommuninvånare och företag. Här finns stor potential att arbeta mer med frågan och att minska kommunens energiförbrukning samt därmed med relaterade kostnader.

Vid varje ny- eller ombyggnation och reinvesteringar samt planerat underhåll ska en kartläggning göras av vilka energieffektiviseringsåtgärder som är aktuella. Det blir underlag till föreslagen utökad investering och driftsbudget för att minska kommande driftskostnader. Den föreslagna utökade investeringen och driftsbudgeten för energieffektiviseringar kommer att redovisas löpande till förvaltningsledningen. Boverkets och Energimyndighetens *Underlag till den tredje nationella strategin för energieffektiviserande renovering* har kommit fram till en energieffektiviseringspotential på 30–50

procent om varje renoveringstillfälle tas tillvara och alla kostnadseffektiva åtgärder verkligen genomförs (Boverket och Energimyndigheten, 2019). En bättre uppföljning av energianvändningen är implementerad och kommer att utökas för att möjliggöra mer detaljerade analyser. Detta för att tydligare se vilka effekter energieffektiviseringsarbetet ger och hur man ska fortsätta. Kungälv kommun har sedan länge haft ett styr- och övervakningsystem för att snabbt åtgärda felaktig och bristande energiförbrukning samt minska effekttoppar.

Inom Kungälvsbostäder görs en energikartläggning för respektive fastighet inom samtliga ROT-projekt för att bedöma vilka energieffektiviseringsåtgärder som ska genomföras i samband med renoveringen. Åtgärder som kan bli aktuella är exempelvis solceller på tak, tilläggsisolering, nya fönster, frånluftsvärmepumpar, FTX-aggregat samt injustering av värme. Kungälvsbostäder har även börjat installera ny energibesparande styr- och regleringsutrustning i alla fastigheter. Det innebär bland annat att felaktig och bristande energiförbrukning snabbt kan åtgärdas.

I strategiområdet *Säker och tillräcklig energitillförsel* beskrivs att inte bara fokusera på mängden kilowattimmar utan också minska på effekttoppar genom att minska energiåtgången när belastningen i energisystemet är som tyngst. Samma sak gäller även för strategiområdet *Energieffektivisering*. I samband med renovering bör därför även åtgärder för att minska på effekttoppar ses över, både inom kommunorganisationen och Kungälvsbostäder. Den nya styr- och regleringsutrustning som Kungälvsbostäder nu håller på att installera ger möjlighet till en sådan funktion.

Inköp och upphandling

Kommunen som offentlig upphandlare har stora möjligheter att minska sin klimatpåverkan genom sina inköp. Vid inköp och upphandlingar kan verktyg såsom hållbarhetskriterier på Upphandlingsmyndighetens webbplats användas för att ställa relevanta energikrav vid upphandling av varor, tjänster och byggtreprenader.

Vid inköp kan det finnas behov att säkerställa att man får den mest energieffektiva lösningen. Ett sätt att göra detta är att utvärdera livscykelkostnaderna (LCC). En LCC-kalkyl visar den totala kostnaden för en produkt under den tid den kommer att användas, inklusive energikostnader och andra driftskostnader. LCC är ett bra verktyg för att säkra hög energieffektivitet och låga driftskostnader som normalt betalas av verksamheten.

En LCC-kalkyl är även ett lämpligt verktyg att använda i förarbetet inför en upphandling. Att tidigt skapa sig en bild över affärens totala kostnader är en viktig del i beslutsprocessen inför en upphandling. Kalkylerna visar tydligt vilken produkt eller installation som ger de lägsta driftskostnaderna över nyttjandetiden. LCC kan även användas för att beräkna hur förändringar av energipriserna påverkar driftkostnader över tid i så kallade sårbarhetstester. Vid upphandlingar är det också viktigt att integrera koldioxidutsläpp i upphandlingskrav. Genom att utvärdera både kostnader och utsläpp tas ett större helhetsgrepp och kommunen får en bättre helhetsbild över upphandlingens kostnader och påverkan. På Upphandlingsmyndighetens webbplats finns olika verktyg för LCC samt klimatkrav som kan användas som stöd. (Upphandlingsmyndigheten, 2022)

Rådgivning

Energianvändningen inom hushåll står för över en tredjedel av kommunens totala energianvändning. Kommunen har ingen direkt rådighet över kommuninvånarnas och företagens energianvändning men har en viktig roll som förebild och som rådgivande myndighet. Kommunen erbjuder idag företag, organisationer och invånare gratis och opartisk energi- och klimatrådgivning. Energi- och klimatrådgivaren ger tips om hur man kan minska sin energianvändning, gå över till ökad andel förnybar

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Sid 19 (36)

Datum: 2023-08-24

energi samt minska sina energikostnader. Kommunen arbetar även med rådgivning kopplat till energieffektivisering vid miljötillsyn.

Även om kommunen redan arbetar med rådgivning idag lyfts det fram som ett insatsområde för att belysa vikten av den. För att nå strategierna och effektmålen i energiplanen är det viktigt att kontinuerligt se över var rådgivningen har som störst effekt för att på bästa sätt styra mot ett uppfyllande av energiplanens mål.

Förnybar och lokal energiproduktion

Strategi inom Kungälv kommun

Försörjningen av energi ska byggas på förnybar energi som i första hand produceras lokalt eller regionalt.

Effekt mål

År 2030 ska andelen förnybar energi uppgå till minst 80 procent. (Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2020)

En omställning från en fossil energiförsörjning, beroende av importerad energi, till en som i stort bygger på förnybara energikällor med lokal eller regionalproduktion, är en omställning som inte bara bidrar till en minskad klimatpåverkan utan också till en säkrare energitillförsel. Ambitionen kan dock inte vara att all energiproduktion ska ske inom kommunen eftersom förutsättningarna för produktion ser olika ut på olika platser. Produktionen inom Sverige behöver dock öka för att möta framtidens el- och energibehov och för att minska vårt beroende av import från andra länder.

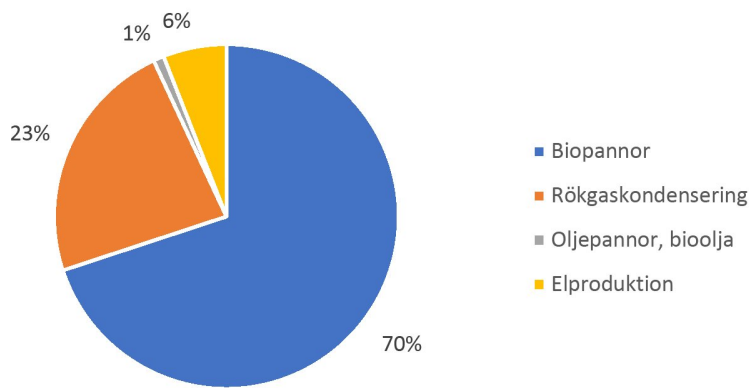
Inom området sker en stark utveckling och vi kan idag inte veta hur framtidens energiproduktion ser ut. Det är därför viktigt att kommunen fortsätter att vara öppna för den forskning och utveckling som finns inom området. I dagsläget har Kungälv goda förutsättningar för elproduktion via solenergi samt att fortsätta bygga ut fjärrvärmens för att kunna försörja kommunens värmebehov av lokal produktion.

Nulägesanalys

Fjärrvärmeproduktion

All fjärrvärmeproduktion i Kungälv är förnybar, se **Figur 8**. I värmeverket finns från 2023 tre pannor som eldas med bark och flis som blivit över i skogsindustrin. Vid kalla dagar finns också två pannor som eldas med bioolja att spetsa med. I kommunen finns även Kärna och Kode närvärmeanläggningar där en marginell del är fossil olja (en procent 2022), resterande är pellets. Utöver detta importerar Kungälv in spillvärme från Göteborg till fjärrvärmenätet. Av den totala produktionen av fjärrvärme som går ut i Kungälvs nät är 90 procent lokalproducerad.

Figur 8. Fördelning av fjärrvärmeproduktion i Munkegärdeverket 2022. Datakälla: Kungälv Energi

Elproduktion

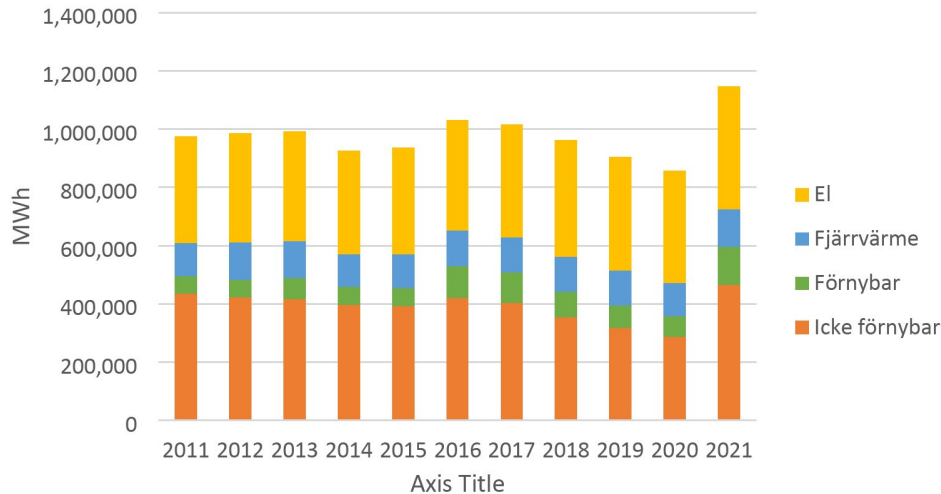
Under 2022 producerades totalt 17 295 MWh el inom kommunen (exklusive solex som förbrukas direkt av mikroproducenter), vilket motsvarar fem procent av den totala elanvändningen. Av detta producerades 5 784 MWh genom kraftvärme från Munkegärdeverket, varav 2 611 MWh levererades ut på nätet. Kommunens vindkraftverk producerade 4 621 MWh (en lägre produktion än normalt på grund av ett längre driftstopp). I kommunen finns även 1 013 nätanslutna solcellsanläggningar, varav drygt 90 procent är små anläggningar under 20 kW. (Energimyndigheten, 2023) Av dessa gick 6 890 MWh el ut på nätet, medan en majoritet förbrukades av mikroproducenterna själva.

Kommunorganisationen har installerat solceller på ett flertal kommunala byggnader. Den beräknade elproduktionen för dessa är cirka 338 MWh per år.

Fördelning av energislag av den totala energianvändningen

Av den totala energianvändningen, av det som inte är el eller fjärrvärme, är 41 procent icke förnybara bränslen och 11 procent förnybara, se **Figur 9**. Dock är båda dessa siffror uppskattade på grund av

Figur 9. Fördelning mellan olika bränsletyper av den totala energianvändningen inom kommunen, MWh. På grund av sekretessbelagda uppgifter av SCB är viss data uppskattad, såsom Förnybar och Icke förnybar 2021. Datakälla: SCB samt Kungälv Energi.

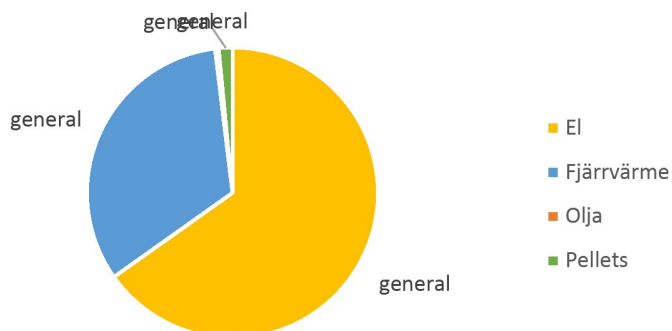
sekretess av SCB. Den största delen av fossila bränslen kommer ifrån transporter. Under 2021 skedde en markant ökning av förnyelsebara bränslen inom transporter med en ökning på 140 procent jämfört med föregående år. Förnybar energi kopplat till transporter beskrivs mer under *Transportsystem*.

Av kommunorganisationens energianvändning (exklusive transporter) är en majoritet el och fjärrvärme, se **Figur 10**. En marginell andel (0,4 procent) består av fossil olja.

Figur 10. Fördelning av bränsleslag inom kommunorganisationen 2021, exkl. transporter. Datakälla: Fastighet, Kungälv kommun.

Insatsområden

För att arbeta med strategin inom området krävs insatser inom flera områden. Att ställa om till förnybara och lokalt producerade energikällor är en mycket viktig del i att nå de internationella och nationella klimatmålen. Inom Kungälv kommun sker i dag mycket arbete men en del arbete kvarstår.

Inom följande områden finns möjligheter till insatser med stor nytta för driva utvecklingen åt rätt håll inom strategiområdet.

Fjärrvärme

Att prioritera fjärrvärme för uppvärmning är ett sätt att undvika att omvandla energi med högre kvalitet (elektricitet) till energi med lägre kvalitet (värme). Genom att använda fjärrvärmen till uppvärmning frigörs den el som skulle använts och kan användas till andra moment där värme inte går att använda som energikälla. Fjärrvärme har också stor betydelse att avlasta effektbehovet på elnätet under kalla dagar när belastningen är som tyngst. Dessutom är fjärrvärmen i Kungälv till stor del lokalt producerad av fossilfria bränslen.

Kungälv Energi ansvarar för fjärrvärmeproduktionen i kommunen och arbetar för att öka andelen lokalt producerad värmeenergi för uppvärmningsändamål. I samband med exploateringar av nya områden är det viktigt att redan tidigt i planeringen säkerställa hur energifrågan till området ska lösas, och där fjärrvärme alltid bör utredas som alternativ till uppvärmning. Fram till 2035 beräknas utbyggnad av fjärrvärmenätet att ske genom framför allt förtätning och anslutning av kunder inom nätet. Ingen utbyggnad till nya områden är planerade i nuläget.

Kungälv Energi planerar för en ytterligare biopanna som beräknas att vara i drift i slutet av 2023. Fjärrvärmeproduktionen beräknas öka med 50 procent, det vill säga 14 MW, vilket gör att andel fjärrvärme producerad inom kommunen kommer att öka till runt 90 procent. I samband med nya biopannan kommer det förmodligen möjliggöra ny elproduktion genom kraftvärme. Det kan även vara intressant att se över om det finns ytterligare möjligheter att öka elproduktionen via kraftvärme.

Kungälv Energi och kommunen följer utvecklingen kring beslut om styrmedel för biomassa såsom EU:s taxonomi.² Biobränsle ingår i EU:taxonomin och klassas som hållbar om vissa villkor är uppfyllda. Kungälv Energi har hållbarhetsbesked på allt biobränsle i Munkegårdsverket.

Solenergi

Ett stort fokus framåt är solenergi. I all nyproduktion eller större ombyggnader inom kommunorganisationen ser kommunen över installation av solceller. För att främja utvecklingen av fler installerade solcellsanläggningar bör detta även ske vid takunderhåll av befintliga byggnader. En utredning för att undersöka vilka av kommunens fastigheters tak som har en lämplig placering för produktion av solenergi kan vara väsentligt. Installation av solceller på andra ytor än byggnaders tak, som fasader och över parkeringsplatser, är ett annat effektivt sätt att utnyttja ytor som samtidigt minskar behovet av att bygga stora anläggningar på annan värdefull mark. Dessutom för det produktionen närmare användningen när allt större andel bilar är eldrivna och har ett behov av fastighetsnära laddning.

En ytterligare åtgärd för att öka antalet solceller är att anlägga fler solcellsparkar där företag och privatpersoner kan köpa andelar. Idag, 2023, finns tre befintliga anläggningar med 1260 kW effekt bestående av 2500 paneler och ytterligare en håller på att anläggas.

Kommunen har en viktig roll att främja kommuninvånare och företag att installera solceller och solfångare. Det kan kommunen göra genom information vid bygglovsansökningar, anordna

² EU:s taxonomi är ett regelverk som hjälper till att klassificera miljömässiga hållbara ekonomiska investeringar. Syftet är att på sikt nå Parisavtalet.

informationskvällar samt uppmuntra företag som äger stora lager- och industribyggnader att uppföra solcellsparker.

Övriga förnybara energikällor

Det sker mycket utveckling på området och det är svårt att idag bedöma vilka förnybara och fossilfria energikällor som är kostnadseffektiva och realistiska i framtiden. Vätgas exempelvis kan utöver att fungera som energilager användas som drivmedel till fordon. Vätgas producerat med hjälp av förnybar el genom elektrolys av vatten ger inga koldioxidutsläpp men kräver stora mängder el. Kommunen följer utvecklingen i området och för andra förnybara energikällor. En framtida energiförsörjning kommer säkerligen bestå av flera energikällor och lösningar. Kungälv vill vara en del av den utvecklingen och utesluter inte några förnybara alternativ för framtida energiförsörjningar.

Genom att satsa på en omställning till en mer lokal och förnybar energiproduktion vid större investeringsprojekt i kommunen kan exempel lyftas och lärdomar dras. Energifrågan bör lyftas i ett tidigt skede i alla relevanta projekt som kommunen eller de kommunala bolagen driver.

Fysisk planering och nybyggnation

Strategi inom Kungälv kommun

Fysisk planering och nybyggnation ska ske på ett sätt att det bidrar till ett samhälle där invånarna enkelt kan leva energieffektivt oberoende av fossila energikällor.

Effektmål

Andel befolkning i kollektivtrafknära lägen³ ska ha en uppåtgående trend.

Att i den fysiska planeringen ha med sig grundtanken att det ska vara enkelt att leva energieffektivt och fossilfritt är en grund för omställningen av samhället. Hur samhället byggs ut framåt är avgörande för invånarnas tillgång till kollektivtrafik, gång- och cykelstråk, laddinfrastruktur och energieffektiva bostäder och därmed möjligheten till hållbara val i vardagen.

De hus, byggnader och områden som byggs idag kommer stå många decennier och måste uppfylla framtidens krav på energieffektivitet. Om inte förutsättningarna byggs in från början kommer omställningen bli mer kostsam.

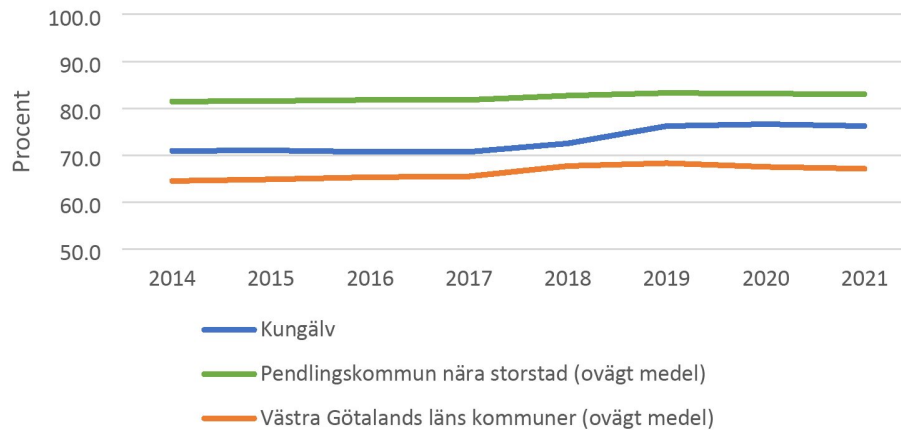
Inom detta område har kommunen stora möjligheter att som planerare, exploatör och teknisk försörjare bidra till utvecklingen inom området.

³ Med kollektivtrafknära läge anses trafikerad hållplats inom 500 meter från sin folkbokföringsadress. Med trafikerad hållplats avses hållplats, för samtliga trafikslag som trafikeras med minst en avgång per timme, vardagar mellan 06:00 och 20:00. Avståndet till hållplats utgår från fågelavstånd och beaktar inte väg- och gatunät.

Nulägesanalys

För att få fler att lämna bilen hemma och resa mer hållbart krävs god tillgång till kollektivtrafik och bra förutsättningar för att gå eller cykla. Andel av befolkningen i Kungälv som bor i kollektivtrafiknära lägen låg 2021 på 76 procent och har legat på samma nivå sedan 2019, se **Figur 11**.

Figur 11. Andel befolkning i kollektivtrafiknära lägen. Med kollektivtrafiknära läge anses trafikerad hållplats inom 500 meter från sin folkbokföringsadress. Med trafikerad hållplats avses hållplats, för samtliga trafikslag som trafikeras med minst en avgång per timme, vardagar mellan 06:00 och 20:00. Avståndet till hållplats utgår från fågelavstånd och beaktar inte väg- och gatunät. Datakälla: Kolada

I kommunen finns det 72 km kommunal gång- och cykelväg och tillsammans med statlig väg finns det totalt 118 km. Per invånare har den totala ytan kommunal gång- och cykelväg legat på samma nivå sedan 2012 medan den statliga har ökat. Kommunen är dock med och både finansierar och bygger på statliga gång- och cykelvägar samt har arbetet med att bredda befintliga vägar de senaste åren.

Insatsområden

Inom områdena nedan finns möjlighet för kommunen att göra insatser som leder utvecklingen inom strategiområdet åt rätt håll. Flera av områdena är sådant som även tas upp i översiktsplanering och andra styrande dokument som Trafikplanen och dess underliggande dokument. I områden med redan styrande dokument ska dessa vara fokus för arbetet. Insatsområdena lyfts även i energiplanen för att återigen belysa vikten av dessa och att planeringen är grunden för att lyckas med strategierna och målen i energiplanen.

Energifrågor i planeringsprocessen

Den fysiska planeringen av ett område ska integrera energifrågan redan i ett tidigt skede. Frågor som uppvärmning, laddinfrastruktur, bebyggelseutformning, kollektivtrafikmöjligheter, möjligheter till energiproduktion till exempel via solceller, energitillgång och energieffektivitet bör tas med från start i planeringsprocessen. Olika kompetenser behöver tas in för att bidra med kunskap och idéer.

I den nya översiktsplanen som ska tas fram är det väsentligt att integrera energifrågan och att använda energiplanen som utgångspunkt. Energifrågan kan integreras genom till exempel en fördjupad kartläggning av energi- och trafiksystemet, kartläggning av mikroklimatet och lokala miljöeffekter samt utveckla scenarier och framtidsbilder för energi och transporter.

Planering för ökad gång- och cykeltrafik

Inom kommunen finns styrdokumentet *Plan för gång och cykel med utgångspunkt från Trafikplan 2017*. Dokumentet tar upp strategier och insatser för fysisk planering av gång- och cykeltrafik samt prioritering. Kommunen håller även på att ta fram en ny bilaga till Trafikplan, *Smart samhällsplanering, hållbart resande* som fokuserar på praktiskt genomförande för ett hållbart resande i kommunen.

Att utöka möjligheten för gång och cykel är en viktig del i planeringen för ett energieffektivt och fossilfritt samhälle. Det ger inte bara positiva effekter på den ekologiska hållbarheten utan också den sociala hållbarheten genom en bättre folkhälsa för kommuninvånarna. Att minimera sträckorna med bil gör att de sträckor som behöver köras med bil kan ske på ett fossilfritt sätt, till exempel fossilfria bränslen eller via fossilfri el.

Planering för ökad kollektivtrafik

Kollektivtrafiken i Västra Götaland styrs och planeras av Västra götalsregionen och dess bolag Västtrafik. Kollektivtrafikutbudet styrs av Västtrafiks riktlinjer för trafikering. Riktlinjerna anger förväntat grundutbud för en ort baserat på antal invånare. Utöver riktlinjerna för trafikering, baseras kollektivtrafikutbudet på reseunderlag. Ju fler som reser, desto mer resurser får en ort.

Genom att planera bebyggelseutvecklingen efter kollektivtrafikstråk ökar invånarnas möjlighet till att resa hållbart. En planering av områden längs med kollektivtrafikstråken gör även att denna kan bli effektivare och mer attraktiv, vilket i sin tur bidrar till att öka andelen som reser kollektivt. Inom kommunen finns även styrdokumentet *Plan för Konkurrenskraftig kollektivtrafik* med utgångspunkt i Trafikplanen. Dokumentet behandlar bland annat de frågor som är viktiga för den fysiska planeringen kopplat till kollektivtrafik.

Nybyggnation

För att minska kommunens energianvändning är det viktigt att vid nybyggnation bygga energieffektivt. Riktlinjer behöver tas fram inom kommunen för att visa vilken nivå som bör nås vid olika ny- och ombyggnationer av de kommunala fastigheterna. Arbetet vid nybyggnation bör inte bara handla om byggnadens energiåtgång under drift utan även om materialens och metodernas energi- och klimatavtryck vid byggnation. Vid nybyggnation kan det även vara viktigt att analysera platsens mikroklimat för att optimera utformningen av byggnaden efter platsens förutsättningar, samt öka grönytefaktor för att exempelvis använda vegetation och annan solavskärmning för att skugga byggnader och minska behovet av kylning.

Vid ansökan om bygglov eller anmälan om åtgärd från privatpersoner bör bygglovsenheten och Energi- och klimatrådsgivningen i kommunen samverka för att informera om energieffektiva och fossilfria lösningar.

Vid markanvisningar och exploateringsavtal kan även krav ställas på energieffektivitet och hållbart byggande. Det kan även göras genom olika tävlingar och poängsystem för exploatörer.

Transportsystem

Strategi inom Kungälv kommun

Invånare i Kungälv kommun ska ha en god tillgång till kollektivtrafik och möjlighet till ett fossilfritt och energieffektivt pendlande.

Kommunens egna och upphandlade fordonsflotta ska drivas av fossilfria drivmedel och nyttjas så energieffektivt som möjligt.

Effektmål

Växthusgasutsläpp från transporter inom kommunens gränser ska minska med minst 70 procent senast år 2030 jämfört med år 2010. (Nationellt etappmål)

Den totala drivmedelförbrukningen av fossila bränslen i kommunorganisationen ska ha en nedåtgående trend.

Öka andelen hållbara resor (Trafikplan, Kungälv kommun)

- Öka andelen gångresor till 15 % år 2030, i kommunen som genomsnitt.
- Öka andelen cykelresor till minst 10 % år 2030, i kommunen som genomsnitt.
- Öka andelen kollektivtrafikresenärer till minst 40 % år 2030, i kommunen som genomsnitt.

Den största källan till växthusgasutsläpp inom kommunen är idag transporter. Personbilstrafiken står för en majoritet av dessa utsläpp. Inom området sker dessutom en snabb teknikutveckling med elektrifiering och självkörande bilar. Idag är antalet körda mil per kommuninvånare större än snittet i riket, även antalet bilar per 1 000 invånare ligger något högre än snittet. Det finns därmed ett stort behov av att minska växthusgasutsläppen inom transportsektorn i kommunen. Kungälv har goda förutsättningar för förbättrad kollektivtrafik och övergång till en kommunal fossilfri fordonsflotta.

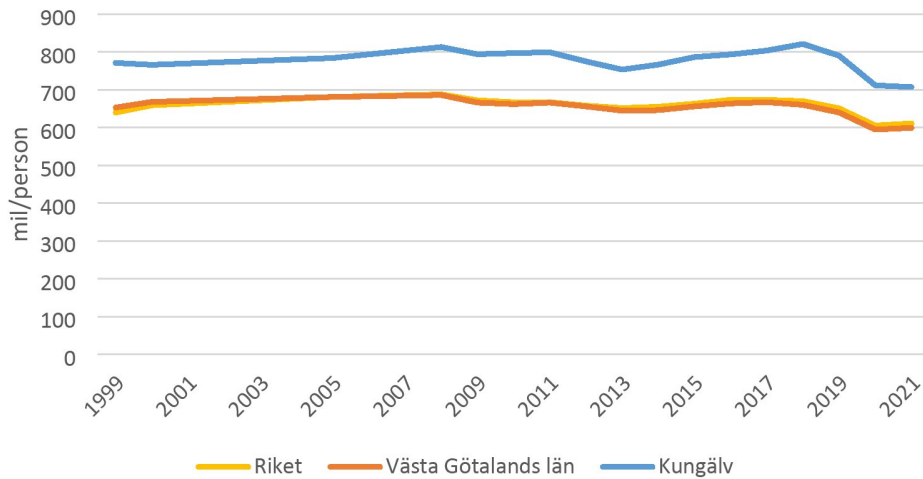
Inriktningsdokumentet för arbetet med transportsystemet är Trafikplanen (KS 2016/2282), där finns en djupare analys över området. Trafikplanen belyser att transportsystemets främsta uppgift är att ge alla en möjlighet att nå en målpunkt, dvs. tillgängligheten är i fokus. I insatsområdena nedan belyses främst hur arbete kan ske för att denna målpunkt kan nås på ett fossilfritt och energieffektivt sätt.

Nulägesanalys

Transporter står för en majoritet av växthusgasutsläppen inom kommunen, 64 procent. Sedan 2010 har växthusgasutsläppen från transporter minskat med 19 procent fram till 2021. En större minskning skedde 2020 som en effekt av pandemin. Av utsläppen ifrån transporter står personbilar för 67 procent av dessa. Antal personbilar i trafik har dock haft en minskande trend sedan 2016 och låg 2022 på 516 per 1 000 invånare. Antal personbilar i Kungälv är dock högre än snittet i länet som ligger på 460 per 1 000 invånare (Trafikanalys, 2023).

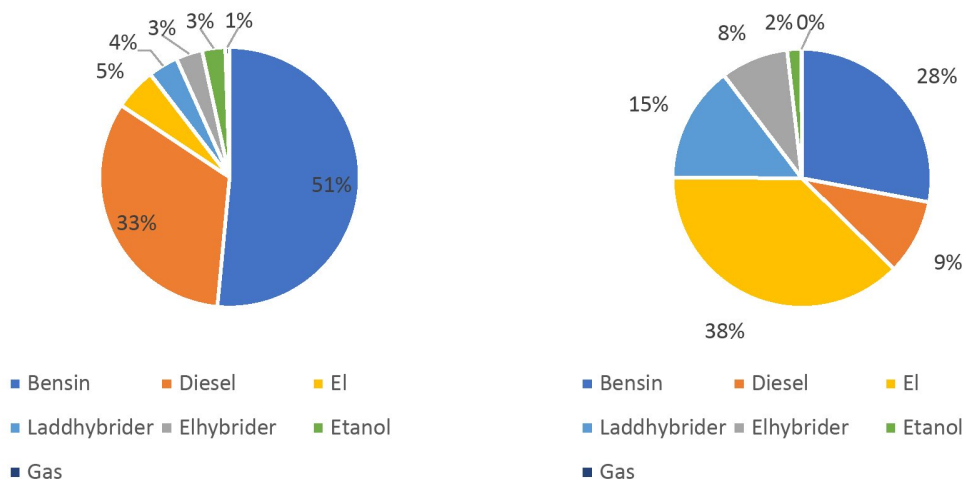

Sett till körsträcka per invånare ligger Kungälv över både snittet i länet och riket. Den nedåtgående trenden har avtagit, se **Figur 12**.

Figur 12. Körsträcka (mil) per person, Kungälv jämfört med länet och riket. Datakälla: RUS, Regional utveckling och samverkan i miljömålssystemet.

Cirkeldiagrammen nedan visar att bensin- och diesebilarna stod för 84 procent av den totala personbilsparken 2022 medan av de nyregistrerade personbilarna stod de för 40 procent. Elbilar samt laddhybrider stod för 55 procent av de nyregistrerade personbilarna.

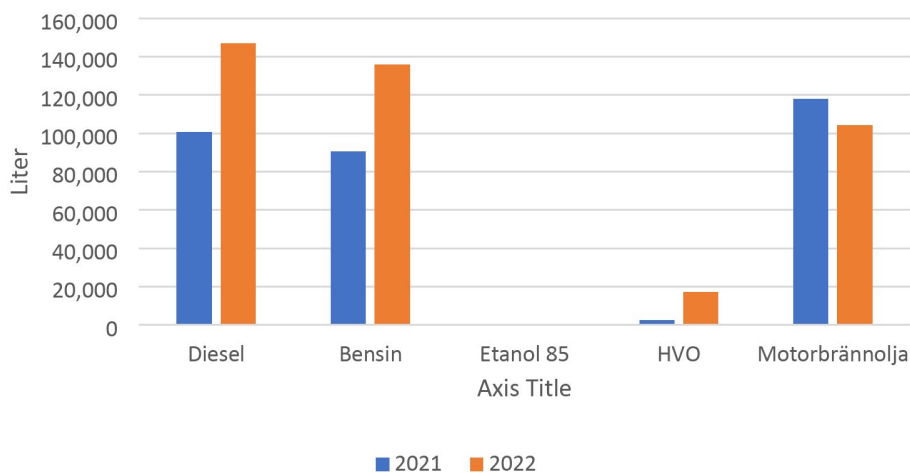

Figur 13. Fördelning över personbilar i trafik (till vänster) samt nyregistrerade personbilar (till höger) baserat på drivmedel, år 2022. Datakälla: Trafikanalys

Kommunorganisationen

Figur 14 visar delar av kommunens drivmedelförbrukning. Diesel och bensin står för en majoritet av kommunorganisationens drivmedelförbrukning och ökade 2022 jämfört med året innan. Motorbränsolja är Marstrandfärjan. I dagsläget finns inget bra system för analys av drivmedelsanvändningen i kommunen. Statistiken riskerar därför att inte vara fullständig. Körsträckestatistik på kommunens lätta fordon visar att 70 procent körs med elhybrider med bensin och 28 procent med dieselfordon. 2023 har kommunen sex rena elbilar och två laddhybrider.

Figur 14. Fördelning av delar av drivmedelförbrukningen inom kommunorganisationens fordon.

Insatsområden

För att komma framåt med strategin om god tillgång till kollektivtrafik och fossilfritt pendlare krävs både påverkansarbete och förutsättningar för invånarna att göra fossilfria och energieffektiva val. Här är arbetet med laddinfrastruktur en viktig del tillsammans med att utöka möjligheterna till kollektivtrafik. Kollektivtrafiken har inte kommunen primär rådighet över då det ligger på regionens ansvar men insatser kan göras inom kommunens ansvarsområde för den *särskilda* kollektivtrafiken, det vill säga skolskjuts och färdtjänst. Kommunen påverkar också kollektivtrafikutvecklingen genom strategisk samhällsbyggnadsplanering som stärker regionala kollektivtrafikstråk, arbetar med hållbart resande som kan påverka reseunderlaget samt planerar i hållplatsnära lägen. Det är även möjligt för kommunen att göra tillköp i kollektivtrafiken för särskilda insatser.

Kommunen har däremot full rådighet över sin egen fordonsflotta. Att övergå till fossilfria drivmedel samt åtgärder för att effektivisera förbrukningen är mycket viktiga delar i arbetet med strategiområdet.

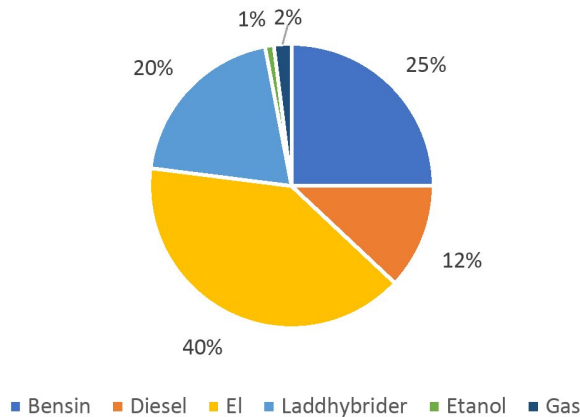
Inom följande områden finns möjligheter till insatser med stor nytta för att driva utvecklingen åt rätt håll inom området.

Laddinfrastruktur

För att uppnå målen i energiplanen är övergång till elbilar för kommunorganisationen samt kommuninvånare en viktig faktor då transporter står för en stor del av kommunens totala

växthusgasutsläpp. Cirkeldiagrammet nedan (**Figur 15**) visar prognosen på fördelning av drivmedel för personbilar år 2030 i nyförsäljningen (snitt i Sverige). Elbilar och laddhybrider beräknas stå för 60 procent, jämfört med 2022 då det stod för 55 procent (i Kungälv). Det ökar behovet av en väl fungerande laddinfrastruktur vilket också är en förutsättning för att få fler att övergå till elbilar.

Figur 15. Bedömning av drivlinesammansättningen för personbilar i nybilsförsäljningen år 2030. Datakälla: IVL 2020

Laddning av kommuninvånarnas elbilar sker främst i hemmen. Hos Naturvårdsverket finns det möjlighet för bostadsrättsföreningar, organisationer och företag att söka stöd för detta. I plan- och bygglagen är det dock sedan 2021 krav på att i samband med nybyggnation av flerbostadshus ska det samtidigt byggas laddplatser som är tillgängliga för de boende. Reglerna innebär i korthet att nya bostadshus med fler än tio parkeringsplatser i byggnaden eller på tomten ska ha ledningsinfrastruktur till alla parkeringsplatser. Övriga nya uppvärmda byggnader med fler än tio parkeringsplatser i byggnaden eller på tomten ska ha ledningsinfrastruktur till 20 procent av parkeringsplatserna och minst en laddningspunkt för elfordon. Utöver krav på nybyggnation ställs även krav vid viss ombyggnation samt retroaktiva krav vid vissa befintliga byggnader (Boverket, 2022). De nya reglerna kommer att göra att laddinfrastrukturen förbättras vid nybyggnation samt vissa andra byggnader och att möjligheterna ökar för personer i främst nya områden att skaffa elbil.

I nuläget har olika funktioner ansvar för olika delar och det saknas en gemensam plan. För att samköra dessa frågor krävs en kommungemensam strategi och riktlinjer. Den kommungemensamma strategin bör bland annat definiera vem som äger frågan och ansvarsfördelningen mellan olika aktörer. Den bör även ta upp hantering av laddpunkter där både kommunorganisationen samt allmänheten ska kunna ladda. Vidare är det viktigt att strategin tar upp hur arbetet ska bli effektivt och att investeringar görs där laddpunkter har hög nyttjandegrad. Styrning av laddning för att utjämna effektbehovet kan också vara relevant att ha med samt behov av att kunna kombinera med energilagrar för att möjliggöra större styrbarhet vid högre laddningseffekter vid publik snabbbladdning. Arbetet behöver ske parallellt med befintliga områden och officiella laddare på besöksmål och handelsplatser. Den kommunala organisationen har inte ensam rådighet över detta och arbetet måste ske i samarbete med övriga aktörer i samhället.

Utöver lagstiftningen i PBL gällande laddinfrastruktur behöver kommunen ta hänsyn till de lagkrav som omfattar kommunen som offentlig upphandlare. I lagen (2011:846) om *miljökrav vid upphandling av bilar och vissa kollektivtrafiktjänster* har ändring gjorts som innebär bland annat hårdare krav på

andel rena lätta fordon vid inköp av nya fordon. Detta lagkrav går inte alltid ihop med PBL och den samordnade rollen och övergripande strategin behöver även ha detta i beaktande.

Fossilfri fordonsflotta inom kommunorganisationen

Kommunorganisationen kan genom att arbeta mot en mer fossilfri fordonsflotta föregå som ett gott exempel och på det sättet leda arbetet till ett mer fossilfritt samhälle. Ändringen i lagen (2011:846) innebär att fordonsflottan ska bli alltmer fossilfri. Det hindrar dock inte att byta ut fordonen i snabbare takt. Kommunen har en central fordonshantering för kommunerna Kungälv, Stenungsund, Tjörn och Lilla Edet som ansvarar för kommunernas lätta fordon.

Som tagits upp ovan är en övergripande strategi för laddinfrastruktur även en viktig aspekt i arbetet med en fossilfri fordonsflotta för kommunorganisationen och hur övergång till elbilar ska göras på bästa sätt. Det är även viktigt att se över andra bränslealternativ och inte vara helt beroende av elfordon. Förnybar diesel såsom HVO kan vara ett bra alternativ under en övergångsperiod. De flesta nya dieselfordon kan drivas på HVO. Även många tyngre fordon och arbetsfordon kan drivas på HVO. En inventering över vilka fordon som kan köra på HVO samt implementering av kommande fordonspolicy kan öka användning av förnybar diesel inom kommunorganisationen. I fordonspolicyen bör det framgå att förnybar diesel ska prioriteras för de befintliga fordon där detta är möjligt.

För både tyngre fordon och arbetsfordon kommer allt fler eldrivna alternativ ut på marknaden. Vid inköp av tyngre fordon och arbetsfordon bör kommunen därför utreda möjligheterna till ett eldrivet fordon. En livscykelkostnads kalkyl (LCC) som beskrivs under *Energieffektivisering* kan vara relevant här. Ändringen i lagen (2011:846) innebär ökat krav på andel rena tunga lastbilar och tunga bussar vid inköp.

Utöver att gå över till fossilfri fordonsflotta är arbetar kommunorganisationen med att minska på antal fossila tjänsteresor för att minska på växthusgasutsläppen. Kommunen har en resepolicy som kan behöva implementeras bättre och även följas upp för att säkerställa efterlevnaden.

Kollektivtrafik

Kommunen har ansvar för driften av Marstrandsfärjan som är den enskilt största källan till utsläpp av kommunorganisationens fordon. Här håller kommunen på att se över hur färjan ska ersättas med en elfärja. Elfärjan ska vara i drift innan 2025. Fram till dess ska HVO-diesel testas en kortare period. Skulle Marstrandsfärjan köras på HVO istället kan det ge en koldioxidbesparing på cirka 300 ton.

Kommunen ansvarar även för samhällsbetalda resor som skolskjuts, dagliga resor och färdtjänst. Kommunen arbetar med att samordna dessa resor för att öka energieffektiviteten och minska utsläppen. Genom krav på drivmedel i upphandlingar och bra organisation kan utsläppen från dessa minska ytterligare. Dessa typer av tjänster skulle även kunna nyttjas för att förbättra landsbygdens tillgång till kollektivtrafik. Redan idag används skolskjutsverksamheten till arbetspendling för personer längs med turerna. Genom att få fler personer att nyttja denna möjlighet kan antalet körda mil per person minska på de delar av landsbygden som annars inte har någon tillgång till kollektivtrafik. Finns fler möjligheter till arbetspendling med kollektivtrafik även på landsbygden kan behovet av bilar per hushåll minska.

Övriga mobilitetstjänster

Stora delar av Kungälv kommun består av landsbygd där det är svårt att erbjuda en servicenivå som både är tillfredställande för resenärerna och ekonomiskt rimligt för skattebetalarna enbart genom

kollektivtrafik, även om den särskilda kollektivtrafiken nyttjas. Behovet av bil på landsbygden är därför ofta stor. En metod för att öka tillgängligheten på landsbygden är att komplettera kollektivtrafiken med andra typer av mobilitetstjänster, som organiserad samåkning, bilpooler eller - i den mån det är möjligt att cykla - delade cykelkärror och elcyklar. Insatser kring samåkning och elcykelpooler kan även slå väl ut för invånare i tätorterna. I tätorterna kan det vara lättare att samordna fler resor eftersom det där finns fler med gemensam resväg till exempel mellan bostadsområden och skolor samt större arbetsplatser.

Det finns många goda exempel på liknande typer av arbete inom kommuner av liknande storlek. Det viktiga är att utgå ifrån invånarnas behov och att snarare skapa möjligheter och kommunicera kring dessa än att skapa färdiga lösningar som inte är anpassade efter behoven.

Miljökrav vid entreprenadtjänster

I entreprenadupphandlingar har kommunen stora möjligheter att ställa krav på drivmedel. De miljökrav vid entreprenadarbeten som finns idag ska ses över och uppdateras. Här bör krav på fossilfria transporter ställas där det är möjligt. Upphandlingsmyndigheten har tagit fram hållbarhetskrav för offentlig verksamhet för att minska negativ miljö- och klimatpåverkan. Dessa bör användas som hjälpmedel vid upphandlingar. Uppföljning görs för att se att kraven verkligen efterlevs.

Övergripande miljöbedömning

Enligt 6 kap 3 § miljöbalken ska en kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning göra en strategisk miljöbedömning av planen om den kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Syftet är att integrera miljöaspekter tidigt i planeringen och att en hållbar utveckling ska främjas. En strategisk miljöbedömning behövs enbart för de planer och program som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Undersökning av betydande miljöpåverkan

Energiplanen tar upp övergripande strategier och insatsområden. Syftet är att ge en mer samlad bild och inriktning över kommunens arbete med energifrågorna. Inga direkta åtgärder finns angivna i planen som mer ska ses som inspiration och en röd tråd i arbetet. Inga konkreta åtgärder eller förslag finns i planen och planen i sig kommer inte generera några förändringar i den fysiska miljön. Bedömningen är att planen inte antas ha en betydande miljöpåverkan.

Påverkan på de nationella miljömålen

Arbetet inom energiplanens område berör flera av de nationella miljömålen och möjligheten att nå dessa förbättras genom att till exempel arbeta med minskade utsläpp av växthusgaser. I **Tabell 2** beskrivs i vilken riktning arbetet med strategiområdena påverkar de nationella miljömålen.

Tabell 2 Sveriges miljömål och hur strategiområdena påverkar dessa.

Grön = påverkar positivt Blå = påverkar indirekt positivt Gul = kan påverka negativt

	Säker och tillförlitlig energitillförsel	Förnybar och lokal energi	Transporter och kollektivtrafik	Fysisk planering och byggnation	Energi-effektivisering
 Begränsad klimatpåverkan		En stor del av arbetet med energiplanen är just att begränsa klimatpåverkan och strategiområdena bedöms därmed påverka målet i positiv riktning, även om mycket arbete krävs.			
 Frisk luft		En minskad användning av förbränningsmotorer ihop med planering för minskad biltrafik förbättrar luftkvaliteten i städer och kring vägar.			
 Bara naturlig försurning		Påverkas negativt av utsläpp från förbränningsmotorer. En övergång till andra motorer kan därmed påverka området positivt.			
 Giftfri miljö					
 Skyddande ozonskikt					
 Säker strålmiljö					
 Ingen övergödning					
 Levande sjöar och vattendrag		Kan påverkas negativt vid utbyggnad av vattenkraft.			
 Grundvatten av god kvalitet					

	Hav i balans samt levande kust och skärgård	
	Myllrande våtmark	
	Levande skogar	Kan påverkas negativt vid en ökad efterfrågan på skogsråvara.
	Ett rikt odlingslandskap	
	Storslagen fjällmiljö	Kungälv har ingen egen fjällmiljö men eftersom klimatförändringarna är ett stort hot mot ekosystemen i fjällen så bidrar av alla insatser för minskade utsläpp indirekt till en positiv riktning för målområdet.
	God bebyggd miljö	Minskad biltrafik och utsläpp i städer leder även till förbättringar inom målområdet.
	Ett rikt djur och växtliv	

Bedömning av betydande miljöpåverkan

Efter undersökning enligt 6 kap. 6§ miljöbalken bedöms energiplanens utförande inte omfatta åtgärder som kan antas medföra betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning bedöms därför inte krävas.

Det utesluter inte att andra planer, program eller åtgärder som bygger på energiplanen kan komma att kräva en ny bedömning och att bedömningen där kan bli en annan.

Referenser

- 2030-sekretariatet. (05 2022). <https://2030.miljobarometern.se/>. Hämtat från Andel förnybara drivmedel i vägtrafiken: <https://2030.miljobarometern.se/nationella-indikatorer/branslet/andel-fornybara-drivmedel-i-vagtrafiken-b2a/>
- Boverket. (04 2022). www.boverket.se. Hämtat från Regler för laddning av fordon: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/regler-om-byggande/laddning-av-elfordon/>
- Boverket och Energimyndigheten. (2019). *Underlag till den tredje nationella strategin för energieffektiviserade renovering*.
- Energimyndigheten. (07 2023). www.energimyndigheten.se. Hämtat från Nätanslutna solcellsanläggningar: <http://www.energimyndigheten.se/statistik/den-officiella-statistiken/statistikprodukter/natanslutna-solcellsanlaggningar/>
- Göteborg Stad. (2022). *Göteborgs Stads energiplan 2022-2030*.
- Kungälv kommun. (2017). *Trafikplan*.
- Länsstyrelsen Västra Götalands län. (2020). *Regionala miljömål, rapport 2020:21*.
- Naturvårdsverket. (07 2023). www.naturvardsverket.se. Hämtat från Sveriges klimatmål och klimatpolitiska ramverk: <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomställningen/sveriges-klimatarbete/sveriges-klimatmal-och-klimatpolitiska-ramverk/>
- RUS Regional Utveckling & Samverkan i miljömålssystemet. (04 2022). www.rus.se. Hämtat från Körsträckedata: <https://www.rus.se/statistik-och-indikatorer/korstrackor/>
- Trafikanalys. (2023). *Fordon på väg*. Hämtat från Trafikanalys: <https://www.trafa.se/>
- Upphandlingsmyndigheten. (04 2022). www.upphandlingsmyndigheten.se. Hämtat från Upphandla för effektiv energianvändning: <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/om-hallbar-upphandling/miljomassigt-hallbar-upphandling/upphandla-med-hansyn-till-klimatet/upphandla-for-effektiv-energianvandning/>

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2022-09-21

Sida

8 (12)

§ 60/2022

Antagande av Energiplan 2022-2026 (Dnr KS2020/1806)

Sammanfattning

Varje kommun ska enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ha en aktuell energiplan. Den tidigare energiplanen är från 2010 och är därmed i behov av en aktualisering.

Förvaltningen har därför tagit fram en ny energiplan med hjälp av miljökonsult från Norconsult. Under arbetets gång har beredningen för samhälle och utveckling varit referensgrupp och remissinstans. Planen beslutas av Kommunfullmäktige.

Energiplanens övergripande mål följer det tilläggs mål som Västra Götalandsregionen har till de nationella miljömålen samt målet för Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om som Kungälv kommun har skrivit under:

Utsläppen av växthusgaser i kommunen ska minska med 80 % till år 2030 jämfört med 1990.

Energiplanen ska fungera som ett vägledande dokument inom kommunens arbete med energifrågorna. Fem strategiområden har definierats som extra viktiga att prioritera. Inom respektive strategiområde finns insatsområden där arbete och åtgärder bör genomföras.

Förvaltningen föreslår att upprättat dokument Energiplan 2022-2026 antas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Antagande av Energiplan 2022-2026

Bilaga 20220614_Energiplan Kungälv kommun

Bilaga Granskningspunkter samt sammanställning över involverade personer

Förslag till kommunfullmäktige

1. Upprättat dokument Energiplan 2022-2026 antas.

Henry Larsson (V) och Patrik Renström (C) reserverar sig mot beslutet och lämnar en anteckning till protokollet.

Expedieras till:

För kännedom till:

**BEREDNINGEN FÖR SAMHÄLLE OCH
UTVECKLING**

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2022-10-04

Sida

33 (41)

§ 120/2022

Antagande av Energiplan 2022-2026 (Dnr KS2020/1806)

Sammanfattning

Varje kommun ska enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ha en aktuell energiplan.

Den tidigare energiplanen är från 2010 och är därmed i behov av en aktualisering. Förvaltningen har därför tagit fram en ny energiplan med hjälp av miljökonsult från Norconsult. Under arbetets gång har beredningen för samhälle och utveckling varit referensgrupp och remissinstans. Planen beslutas av Kommunfullmäktige.

Energiplanens övergripande mål följer det tilläggs mål som Västra Götalandsregionen har till de nationella miljömålen samt målet för Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om som Kungälv kommun har skrivit under:

Utsläppen av växthusgaser i kommunen ska minska med 80 % till år 2030 jämfört med 1990.

Energiplanen ska fungera som ett vägledande dokument inom kommunens arbete med energifrågorna. Fem strategiområden har definierats som extra viktiga att prioritera. Inom respektive strategiområde finns insatsområden där arbete och åtgärder bör genomföras.

Förvaltningen föreslår att upprättat dokument Energiplan 2022-2026 antas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Antagande av Energiplan 2022-2026

Bilaga 20220614_Energiplan Kungälv kommun

Bilaga Granskningspunkter samt sammanställning över involverade personer

Bilaga Anteckning till protokollet Patrik Renström (C)

Bilaga Protokollsutdrag - Antagande av Energiplan 2022-2026 - Beredningen för samhälle och utveckling

Bilaga Anteckning till protokollet Henry Larsson (V)

Tilläggsyrkande

Ove Wiktorsson: Nedan text infogas i slutet på sida 32 i energiplanen:

Trafik, gata, park har en samordnande roll för laddinfrastrukturen och det finns en arbetsgrupp med representanter från fordonscentralen, lokaler och anläggningar samt parkeringsverksamheten. Enheten Trafik, gata och park ansvarar för laddinfrastruktur kring parkeringar och har idag ansvar för 200 laddpunkter. Fastighetsenheten ansvarar för laddinfrastruktur kring delar av kommunens fastigheter. Utöver det tillkommer laddinfrastruktur för Västtrafik, fritidsbåtar, Marstrandfärjan, exploatering av nya områden etc. Samordning i dessa frågor sker av Trafik, gata, park som behöver involvera andra aktörer inom förvaltningen, kommunala bolag och andra aktörer för att ta fram en

**UTSKOTTET FÖR SAMHÄLLE OCH
UTVECKLING**

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2022-10-04

Sida

34 (41)

kommungemensam strategi och riktlinjer. Den kommungemensamma strategin bör bland annat definiera vem som äger frågan och ansvarsfördelningen mellan olika aktörer. Den bör även ta upp hantering av laddpunkter där både kommunorganisationen samt allmänheten ska kunna ladda. Vidare är det viktigt att strategin tar upp hur arbetet ska bli effektivt och att investeringar görs där laddpunkter har hög nyttjandegrad. Styrning av laddning för att utjämna effektbehovet kan också vara relevant att ha med samt behov av att kunna kombinera med energilager för att möjliggöra större styrbarhet vid högre laddningseffekter vid publik snabbladdning. Arbetet behöver ske parallellt med befintliga områden och officiella laddare på besöksmål och handelsplatser. Den kommunala organisationen har inte ensam rådighet över detta och arbetet måste ske i samarbete med övriga aktörer i samhället.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på yrkandet och finner att utskottet för samhälle och utveckling beslutar att anta Ove Wiktorssons (C) yrkande.

Omröstning begärs inte.

Förslag till kommunfullmäktige

1. Upprättat dokument Energiplan 2022-2026 antas.
2. Nedan text infogas i slutet på sida 32 i energiplanen:

Trafik, gata, park har en samordnande roll för laddinfrastrukturen och det finns

en arbetsgrupp med representanter från fordonscentralen, lokaler och anläggningar samt parkeringsverksamheten. Enheten Trafik, gata och park ansvarar för laddinfrastruktur kring parkeringar och har idag ansvar för 200 laddpunkter. Fastighetsenheten ansvarar för laddinfrastruktur kring delar av kommunens fastigheter. Utöver det tillkommer laddinfrastruktur för Västtrafik, fritidsbåtar, Marstrandfärjan, exploatering av nya områden etc. Samordning i dessa frågor sker av Trafik, gata, park som behöver involvera andra aktörer inom

förvaltningen, kommunala bolag och andra aktörer för att ta fram en kommungemensam strategi och riktlinjer. Den kommungemensamma strategin bör bland annat definiera vem som äger frågan och ansvarsfördelningen mellan olika aktörer. Den bör även ta upp hantering av laddpunkter där både kommunorganisationen samt allmänheten ska kunna ladda. Vidare är det viktigt

att strategin tar upp hur arbetet ska bli effektivt och att investeringar görs där laddpunkter har hög nyttjandegrad. Styrning av laddning för att utjämna effektbehovet kan också vara relevant att ha med samt behov av att kunna kombinera med energilager för att möjliggöra större styrbarhet vid högre laddningseffekter vid publik snabbladdning. Arbetet behöver ske parallellt med befintliga områden och officiella laddare på besöksmål och handelsplatser. Den kommunala organisationen har inte ensam rådighet över detta och arbetet måste

ske i samarbete med övriga aktörer i samhället.

**UTSKOTTET FÖR SAMHÄLLE OCH
UTVECKLING**

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2022-10-04

Sida

35 (41)

Ove Wiktorsson (C) lämnar en anteckning till protokollet. Se bilaga.

Expedieras till:

För kännedom till:

**UTSKOTTET FÖR SAMHÄLLE OCH
UTVECKLING**

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2022-11-23

Sida

14 (19)

§ 315/2022

Antagande av Energiplan 2022-2026 (Dnr KS2020/1806)

Sammanfattning

Varje kommun ska enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ha en aktuell energiplan. Den tidigare energiplanen är från 2010 och är därmed i behov av en aktualisering. Förvaltningen har därför tagit fram en ny energiplan med hjälp av miljökonsult från Norconsult. Under arbetets gång har beredningen för samhälle och utveckling varit referensgrupp och remissinstans. Planen beslutas av Kommunfullmäktige. Energiplanens övergripande mål följer det tilläggs mål som Västra Götalandsregionen har till de nationella miljömålen samt målet för Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om som Kungälv kommun har skrivit under: *Utsläppen av växthusgaser i kommunen ska minska med 80 % till år 2030 jämfört med 1990.*

Energiplanen ska fungera som ett vägledande dokument inom kommunens arbete med energifrågorna. Fem strategiområden har definierats som extra viktiga att prioritera. Inom respektive strategiområde finns insatsområden där arbete och åtgärder bör genomföras. Förvaltningen föreslår att upprättat dokument Energiplan 2022-2026 antas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Antagande av Energiplan 2022-2026

Bilaga 20220614_Energiplan Kungälv kommun

Bilaga Granskningssynpunkter samt sammanställning över involverade personer

Bilaga Anteckning till protokollet Patrik Renström (C)

Bilaga Protokollsutdrag - Antagande av Energiplan 2022-2026 - Beredningen för samhälle och utveckling

Bilaga Anteckning till protokollet Henry Larsson (V)

Bilaga Protokollsutdrag - Antagande av Energiplan 2022-2026 - Utskottet för Samhälle och utveckling

Bilaga Anteckning till protokollet Ove Wiktorsson och Patrik Renström (C)

Yrkande

Greger Plannthin (SD): Att förvaltningen återkommer med förtydligande rörande hur man ska nå målen, samt genomgång av målen så att de ej motsäger varandra.

Miguel Odhner (S): Avslag på återremissyrkandet. Ärendet ska avgöras idag.

Förslag till kommunfullmäktige

1. Upprättat dokument Energiplan 2022-2026 antas.

Elisabeth Mattsson (L) reserverar sig mot beslutet och lämnar en anteckning till protokollet. Se bilaga.

Martin Högstedt (UP) reserverar sig mot beslutet och lämnar en anteckning till protokollet. Se bilaga.

Ove Wiktorsson (C) lämnar en anteckning till protokollet. Se bilaga.

Erik Andreasson (V) lämnar en anteckning till protokollet. Se bilaga.

Gun-Marie Daun (KD) reserverar sig mot beslutet.

Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet och lämnar en gemensam anteckning till protokollet tillsammans med Kristdemokraterna.

KOMMUNSTYRELSEN

KUNGÄLV
KOMMUN

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Sida

2022-11-23

15 (19)

KOMMUNSTYRELSEN

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Justeras sign

Anteckning till protokollet Punkt energiplan

Trots att nästan allt finns med så lyckas konsulten missa måltavlan med utkastet till energiplan 2022-2026.

Utöver detta så anges fel siffra för Kungälv's växthusgaser 1990 den skall vara 177 000 ton CO₂ekv. Framtill idag har vi reducerat till 127 440 ton CO₂ ekv. 2030 är målet 35 500.

Vidare saknas ett av Kungälv's kommunala strategiska mål at den personer och företag som vill minska sina klimatutsläpp. Det är ett mycket framsynt mål som Kungälv nog är ensam om. I texten står däremot väldigt tydligt att kommunen inte har full rådighet över majoriteten av de kvarvarande klimatutsläppen. Denna analys gjorde vi redan för fyra år sedan, och satte vårt mål. Den klokskapen kan vi gott bjuda konsulten på så att de kan sprida detta vinnande koncept.

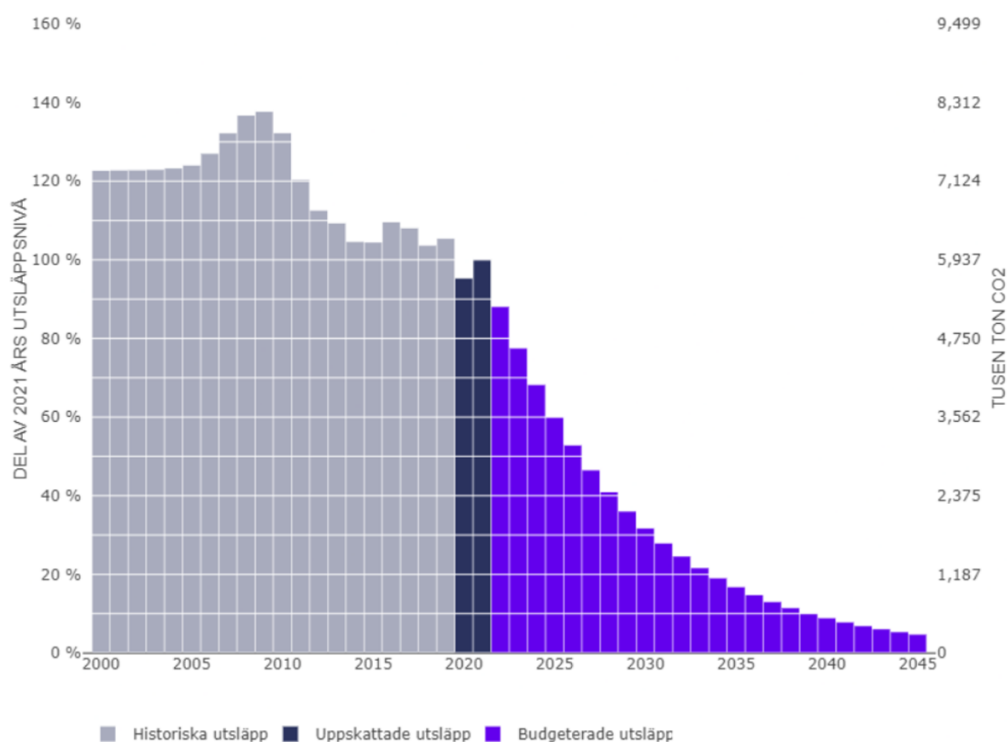
Utkastet är fullt av krav och bakgrund, men är till lite hjälp för att förstå en bra väg för Kungälv. Vid mötet fans fler ledamöter som tydlig kände klimat ångest och inte kunde se hur det skulle kunna vara möjligt att nå målen. Målen går inte att nå genom utövning av myndighets makt. Frihet och samspel med medborgarna krävs.

Jag saknar en summering på enkel svenska som gör att man förstår vad som kan göras.

Ungefär så här:

Kungälv hade 1990 klimatutsläpp om 177 000 ton CO₂ekv. Fram till nu har vi reducerat till 127 744 ton CO₂ekv. Fram till 2030 behöver vi komma ner till 35 500 ton CO₂ekv.

Den här bilden är för hela Västra Götaland och visar hur bortom det är att ta tag i problemet för att kunna motsvara de som måste göras och Kungälv via att anta Agenda 2030 som mål.

Figuren gäller hela Västra Götaland. Utsläppsbudgeten ser hissnande ut. Den går att nå om man siktar på precis rätt åtgärder.

Bensin, diesel och olja är dominerande källan till utsläppen. Personbilar är den enskilt största källan. Som tur är har nybilsköparna redan upptäckt detta och över 40% är ladd bara fordon som ej är fossil beroende.

Annatalet snabbbladdare behöver ökas i kommunen för att öka andelen hel elbilar.

//Hinner inte utveckla detta nu återkommer//

Klippt ur utkastet

Syfte

Enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ska kommuner i sin planering främja hushållning av energi, verka för en säker och tillräcklig energitillförsel samt ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi i kommunen. Energiplanen ska förutom att uppfylla lagen om energiplanering också bidra till regionala målet om att minska växthusgasutsläppen med 80 procent till 2030 i förhållande till 1990.

Efter att lagen skrevs har en hel del hänt klimat påverkan väger lika tungt som energi besparing. Då både el och fjärrvärme har mycket liten klimat påverkan så behöver man tex inom fjärrvärme områden omvärdera att tilläggsisolering eftersom det inte leder till reducering av klimatavtrycket. Här kan Agenda 2030:s krav på ekonomiskt överkomliga priser vägas in och leda till att man undviker den kostnaden och miljöbelastningen vid tillverkning.

Den andra delen är elektrifieringen.

Det nya värmeverket behöver väljas utifrån helt nya spelregler och ha en hög elproduktions kapacitet för att kunna balansera elsystemet.

Elektrifieringen och solcellerna har stor påverkan på elnätet. En preliminär beräkning som vi gjort visar att små solcellsanläggningar typ på villor och normal nattladdning av elbilar inte stör elnätet.

Stora solcellsanläggningar kommer däremot att ha påverkan. Det vore ju tex naturligt att alla nya tak i Rollabo västerhöjd förr eller senare får solceller på taken. Normal dimensionerade El-ledningarna för denna typ av industriområden klarar inte solenergin som kan genereras. Lite grovt 30 -50 MW. Grov uppskattning är att området dimensionerats för storleksordningen 5 MW

Skulle befintliga industritak i centrala Kungälv få solceller så vore det önskvärt men skulle nog stoppas av att man inte planerat elnätet för detta.

Slutord

Utkastet behöver revideras och vi förutsätter att detta görs innan redovisning.

I kommunfullmäktige kommer vi inte att kunna släppa igenom en energiplan som inte lever upp till lagen syften och inte ger kommunen ett stöd i att nå målen.

Vi kommer att yrka på att en klimatbudget upprättas.

Utkastet skapar bara klimatångest och saknar helt plandelen i utkastet.

Med hopp om en bättre framtid

Patrik Renström

Centerpartiet Kungälv

Anteckning ärende 200/22 Antagande av Energiplan 2022-2026

Sällan har en text med så mycket ord saknat vederhäftigt innehåll. Namnet till trots (**Energiplan**) saknas det just en plan. Texten innehåller mål, men inga medel att nå målen. Dessutom är flera av målen motsägelsefulla eller saknar ramar. Vissa av målen är på tok för lågt satta. Denna plan kommer tyvärr att förbli ett dokument som inte leder till handling, vilket är tragiskt inom ett sådant viktigt område.

Det förvånar oss att den nya majoriteten, där numera Miljöpartiet ingår, har så lågt ställda krav och förväntningar inom energiområdet för hållbar klimatutveckling som i skrivandets stund är högst aktuell med tanke på situationen i världen med höga energipriser och utmaningarna som brutalt drabbat såväl länder som enskilda medborgare. I Kungälv kan vi bättre.

För Liberalerna

Elisabeth Mattsson

Kungälv, 2022-11-23

Anteckning energiplan, KS2020/1806-4

Punkt 9

Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna anser att antagen energiplan inte är tillräckligt konkret för att på ett trovärdigt sätt kunna ge önskad effekt, varken ekonomiskt eller för klimatet.

Vi yrkade på återremiss där förvaltningen skulle ha fått uppdrag att återkomma med förtydligande rörande hur energibesparingsmål faktiskt uppnås, samt revideringar av de mål som i den antagna planen motsäger varandra, så att de harmonierar.

Vi kan bara beklaga att återremissyrkandet avlogs av majoriteten.

Sverigedemokraterna Kristdemokraterna

Morgan Carlsson (SD)
Greger Planthin (SD)
Gun-Marie Daun (KD)
Fredrik Daun (KD)

Protokollsanteckning Vänsterpartiet Kungälv

Ärende: KS 9
Dnr: KS2020/1806-4
Datum: 2022/11/23

Antagande av Energiplan 2022–2026

Vi tycker att energiplanen 2022-2026 är omfattande och den pekar mot möjliga åtgärder för att minska kungälvs kommun klimatpåverkan. Vi anser dock att vi i kommunen behöver öka elproduktionen inom kommunen där det finns flera tänkbara metoder men vi anser att Havsbaserad vindkraft bör lyftas in på ett mer tydligt sätt i energiplanen.

Jag lägger till Henry Larssons anteckning från beredningen:

Komplettering av Energiplanen för Kungälvs kommun

Vänsterpartiet vill öppna för möjligheten att, inom kommunens mark/vattenområde, tillåta och underlätta etablering av havsbaserad vindkraft. Detta kan framgå i energiplanen som ytterligare en möjlig åtgärd för att kunna tillgodose det alltmer ökande elbehovet i Sverige, fr.a. i elområdena 3 och 4

Henry Larsson Vänsterpartiet Kungälv

Erik Andreasson Vänsterpartiet Kungälv 20221123

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2022-12-01

Sida

18 (23)

§ 197/2022

Antagande av Energiplan 2022-2026 (Dnr KS2020/1806)

Sammanfattning

Varje kommun ska enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ha en aktuell energiplan. Den tidigare energiplanen är från 2010 och är därmed i behov av en aktualisering. Förvaltningen har därför tagit fram en ny energiplan med hjälp av miljökonsult från Norconsult. Under arbetets gång har beredningen för samhälle och utveckling varit referensgrupp och remissinstans. Planen beslutas av Kommunfullmäktige.

Energiplanens övergripande mål följer det tilläggs mål som Västra Götalandsregionen har till de nationella miljömålen samt målet för Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om som Kungälv kommun har skrivit under:

Utsläppen av växthusgaser i kommunen ska minska med 80 % till år 2030 jämfört med 1990.

Energiplanen ska fungera som ett vägledande dokument inom kommunens arbete med energifrågorna. Fem strategiområden har definierats som extra viktiga att prioritera. Inom respektive strategiområde finns insatsområden där arbete och åtgärder bör genomföras.

Förvaltningen föreslår att upprättat dokument Energiplan 2022-2026 antas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Antagande av Energiplan 2022-2026

Bilaga 20220614_Energiplan Kungälv kommun

Bilaga Granskningssynpunkter samt sammanställning över involverade personer

Bilaga Anteckning till protokollet Patrik Renström (C)

Bilaga Protokollsutdrag - Antagande av Energiplan 2022-2026 - Beredningen för samhälle och utveckling

Bilaga Anteckning till protokollet Henry Larsson (V)

Bilaga Protokollsutdrag - Antagande av Energiplan 2022-2026 - Utskottet för Samhälle och utveckling

Bilaga Anteckning till protokollet Ove Wiktorsson och Patrik Renström (C)

Bilaga Protokollsutdrag - Antagande av Energiplan 2022-2026 - Kommunstyrelsen

Bilaga Anteckning (C) - Energiplan

Bilaga Anteckning (KD) - Energiplan

Bilaga Anteckning (SD) och (KD) - Energiplan

Bilaga Anteckning (V) - Energiplan

KOMMUNFULLMÄKTIGE

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2022-12-01

Sida

19 (23)

Yrkande

Miguel Odhner (S): Ärendet återremitteras med följande motivering:

Relation till andra styrdokument

Kommunen har flera styrdokument som berör energifrågan. Energiplanen ska ses som en röd tråd som på ett övergripande sätt sätter riktningen för energiarbetet inom kommunen. I energiplanen har fokus valts att omfatta fem olika strategiområden. Respektive strategiområde bör beaktas och förtydligas i de kommande planer som kommunen beslutar om. Konkreta åtgärder kopplat till de olika områdena kan och bör finnas med i andra lämpliga styrdokument.

Ärendet återremitteras till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att förtydliga punkten ”relation till andra styrdokument” avseende hur och i vilken omfattning energiplanens innehåll tillvaratas, konkretiseras och effektueras i styrningen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer yrkandet om återremiss mot att avgöra ärendet under dagens sammanträde och finner att kommunfullmäktige beslutar att återremittera ärende.

Omröstning begärs inte.

Beslut

1. Ärendet återremitteras till kommunstyrelsen.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att förtydliga punkten ”relation till andra styrdokument” avseende hur och i vilken omfattning energiplanens innehåll tillvaratas, konkretiseras och effektueras i styrningen.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

KUNGÄLVS
KOMMUN

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2023-06-21

Sida

46 (51)

§ 188/2023

Energiplan 2022-2026 (Dnr KS2020/1806)

Sammanfattning

Varje kommun ska enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ha en aktuell energiplan.

Den tidigare energiplanen är från 2010 och är därmed i behov av en aktualisering.

Förvaltningen

har därför tagit fram en ny energiplan med hjälp av miljökonsult från Norconsult. Under arbetets

gång har beredningen för samhälle och utveckling varit referensgrupp och remissinstans.

Planen

beslutas av Kommunfullmäktige.

Energiplanens övergripande mål följer det tilläggs mål som Västra Götalandsregionen har till de

nationella miljömålen samt målet för Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om som

Kungälv

kommun har skrivit under:

Utsläppen av växthusgaser i kommunen ska minska med 80 % till år 2030 jämfört med 1990.

Energiplanen ska fungera som ett vägledande dokument inom kommunens arbete med energifrågorna. Fem strategiområden har definierats som extra viktiga att prioritera. Inom respektive strategiområde finns insatsområden där arbete och åtgärder bör genomföras.

Kommunfullmäktige återremitterade ärendet till kommunstyrelsen 2022-12-01 med beslut att:

Kommunstyrelsen får i uppdrag att förtydliga punkten ”relation till andra styrdokument” avseende hur och i vilken omfattning energiplanens innehåll tillvaratas, konkretiseras och effektueras i styrningen.

Förvaltningen tydliggör i den här skrivelsen punkten ”relation till andra styrdokument” enligt önskemål.

Förvaltningen har även ändrat i stycket om laddinfrastruktur på sidan 32.

Förvaltningen föreslår att upprättat dokument Energiplan 2022-2026 antas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Energiplan 2022-2026

Bilaga 20221005_Energiplan Kungälv kommun

Bilaga Protokollsutdrag - Antagande av Energiplan 2022-2026 - Beredningen för samhälle och utveckling

Bilaga Protokollsutdrag - Antagande av Energiplan 2022-2026 - Utskottet för Samhälle och utveckling

Bilaga Protokollsutdrag - Antagande av Energiplan 2022-2026 - Kommunstyrelsen

Bilaga Anteckning (C) - Energiplan

Bilaga Anteckning (KD) - Energiplan

KOMMUNSTYRELSEN

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2023-06-21

Sida

47 (51)

Bilaga Anteckning (SD) och (KD) - Energiplan
Bilaga Anteckning (V) - Energiplan
Bilaga Protokollsutdrag - Antagande av Energiplan 2022-2026 - Kommunfullmäktige

Yrkanden

Miguel Odhner (S): Ärendet återremitteras för att korrigera inaktuell information samt uppdatera planen med senast tillgängliga data (lägga till data för 2021 och 2022 för att spegla nuläget)

Tilläggsyrkande

Greger Plannthin (SD): Tilläggsyrkande:

Kommundirektören ges i uppdrag att:

1. omarbeta energiplanen så att den följer de nationella målen
2. uppskatta effekterna, både ekonomiska och på invånarna, för de åtgärder som ingår i energiplanen
3. beräkna och målsätta utsläppsminskningen för de i energiplanen enskilda åtgärderna
4. åtgärderna tidsätts i energiplanen på sådant sätt att målen nås i tid
5. belysa vilka åtgärder som ligger utanför kommunens rådighet samt kvantifiera beroendet i form av utsläppsmängd
6. belysa vilka insatser kommunen kommer att vidtaga för att påverka, förstärka eller påskynda de nödvändiga åtgärder som ligger utanför kommunens rådighet, både regionalt och nationellt

Erik Andreasson (V): Att man tar fram fler anvisningsplatser för vindkraftverk i kommunen.

Ove Wiktorsson (C): bifall till Greger Plannthins (SD) yrkande.

Laila Persson (UP): Bifall till Greger Plannthins (SD) yrkande.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på Miguel Odhners (S) yrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar att anta yrkandet.

Omröstning begärs inte.

Ordförande ställer proposition på Greger Plannthins (SD) tilläggsyrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar att avslå yrkandet.

Omröstning begärs. Kommunstyrelsen godkänner följande propositionsordning:

Ja-röst för avslag på yrkandet och

Nej-röst för bifall till Greger Plannthins (SD) yrkande.

KOMMUNSTYRELSEN**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Sida

2023-06-21

48 (51)

Omröstningsresultat

Med 9 ja-röster för avslag på yrkandet och 7 nej-röster för bifall till yrkandet avslår Kommunstyrelsen Greger Plannthins (SD) yrkande.

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Anders Holmenschöld (M)	x		
Gun-Marie Daun (KD)		x	
Ove Wiktorsson (C)		x	
Pia Gillerstedt (S)	x		
Peter Skoglund Ferrari (SD)		x	
Anna Vedin (M)	x		
Ilona Waern (KD)		x	
Jonas Andersson (S)	x		
Laila Persson (UP)		x	
Marcus Adiels (M)	x		
Greger Plannthin (SD)		x	
Emelie Gillberg (S)	x		
Erik Martinsson (MP)	x		
Michael Karlsson (L)		x	
Erik Andreasson (V)			x
Charlotta Windeman (M)	x		
Miguel Odhner (S)	x		
Summa:	9	7	1

Ordförande ställer proposition på Erik Andreassons (V) tilläggsyrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar att avslå yrkandet.

Omröstning begärs inte.

Beslut

Ärendet återremitteras för att korrigera inaktuell information samt uppdatera planen med senast tillgängliga data (lägga till data för 2021 och 2022 för att spegla nuläget)

Erik Andreasson (V) lämnar en anteckning till protokollet, se bilaga.

~~Michael Karlsson (L) lämnar en anteckning till protokollet, se bilaga. Ej inkommen.~~

Kristdemokraterna, Sverigedemokraterna, Utvecklingspartiet och Centerpartiet lämnar en gemensam anteckning till protokollet, se bilaga.

Expedieras till:

KOMMUNSTYRELSEN

KUNGÄLVS
KOMMUN

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Sida

2023-06-21

49 (51)

För kännedom till:

KOMMUNSTYRELSEN

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Justeras sign

Kungälv, 2023-06-21

Anteckning Energiplan, Kommunstyrelsen KS2020/1806-13

Det är bra att kommunstyrelsen antog en av våra sju punkter i tilläggsyrkandet, men det är beklagligt att övriga sex punkter lämnades utan stöd av majoriteten.

Enligt planen ska Kungälv kommun uppnå de nationella målen 15 år tidigare än övriga Sverige vilket vi ifrågasätter då kommunen saknar många av de styrmedel som krävs för att uppnå de satta målen. I energiplanen konstaterar vi också att Kungälv inte har rådighet över flera av de verktyg som krävs för att kunna uppnå önskvärd utsläppsminskning, bland annat ligger Västtrafik samt statliga bidrag för laddpunkter och miljöbidrag för elektrifiering av den privata bilflottan utanför kommunens rådighet. Den moderatledda regeringen driver dessutom frågan om minskad reduktionsplikt. Energiplanen saknar även en konsekvens- och rimlighetsanalys om vilka effekter som kommer att uppnås till vilken kostnad för skattebetalarna.

Sveriges nationella mål är att utsläppsminskningen ska vara 63% år 2030 jämfört med 1990 års utsläppsnivåer, och 85% år 2045. Detta mål är en stor utmaning i sig, och varje ansvarsfull politiker borde ifrågasätta hur och varför Kungälv ska ha ett mål om 80% utsläppsminskning redan år 2030.

Även rimligheten måste ifrågasättas. Kungälv utsläppsminskning ska vara 73% fram till 2030 jämfört med år 2020. Under de 30 föregående åren (1990-2020) klarade kommunen av att minska utsläppen med 28%. Status för år 2021 och 2022 saknas. Om kommunen samtidigt ska ställa om sin bilflotta till elektrifierade fordon i förtid, samt införa att HVO ska vara prioriterat för kvarvarande dieselfordon i fordonspolicyn, riskerar detta att vara både utsläppsmässigt och ekonomisk oansvarigt.

Vi yrkade på en återremiss för att förtydliga, bedöma rimlighet och konsekvensberäkna åtgärderna i energiplanen. Detta hörsammades tyvärr inte av den socialistiska majoriteten bestående av (S), (M) och (MP) och bristerna i både tydlighet och rimlighet kvarstår tillsvidare

Greger Planthrin (SD)

Peter Skoglund Ferrari (SD)

Ove Wiktorsson (C)

Gun-Marie Daun (KD)

Ilona Waern (KD)

Laila Persson (UP)

Mikael Wintell (UP)

Protokollsanteckning

Ärende 29 KS

Datum: 20230621

DNR: KS2020/1806-13

Energiplan 2022-2026

Energiplanen är ett långsiktigt dokument som visar flera olika åtgärder för att få ned kommunens klimatavtryck. Dokumentet är både visionärt men det finns många detalj åtgärder som presenteras. Vi i vänsterpartiet har tidigare lyft vindkraft och havsbaserad vindkraft som potentiella fossilfria energikälla. Vi har under denna punkt återigen lyft frågan med yrkande att man ska lägga in "fler anvisningar för vindkraftsområden i kommunen" och fick avslag med anledningen att "dokumentet inte är så detaljstyrkt" trots att man i dokumentet skriver om andra åtgärder i detalj som tex vätgaslager som bevisligen är en bra åtgärd men det finns idag inga planer på att kommunen eller någon annan ska bygga ett vätgaslager i kommunen. Solceller är något som planen också tar stor vikt på men inte där heller kan vi se några större planer idag.

Vi beklagar att vi har en majoritet där som inte kan se den potentialen som vindkraften har idag. Vi kan konstatera att Miljöpartiet i Kungälv inte bedriver sin gröna politik utan har köpt S och M:s miljöpolitik.

Erik Andreasson Vänsterpartiet
20230621

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2023-06-21

Sida

46 (51)

§ 188/2023

Energiplan 2022-2026 (Dnr KS2020/1806)

Sammanfattning

Varje kommun ska enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ha en aktuell energiplan.

Den tidigare energiplanen är från 2010 och är därmed i behov av en aktualisering.

Förvaltningen

har därför tagit fram en ny energiplan med hjälp av miljökonsult från Norconsult. Under arbetets

gång har beredningen för samhälle och utveckling varit referensgrupp och remissinstans.

Planen

beslutas av Kommunfullmäktige.

Energiplanens övergripande mål följer det tilläggs mål som Västra Götalandsregionen har till de

nationella miljömålen samt målet för Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om som

Kungälv

kommun har skrivit under:

Utsläppen av växthusgaser i kommunen ska minska med 80 % till år 2030 jämfört med 1990.

Energiplanen ska fungera som ett vägledande dokument inom kommunens arbete med energifrågorna. Fem strategiområden har definierats som extra viktiga att prioritera. Inom respektive strategiområde finns insatsområden där arbete och åtgärder bör genomföras.

Kommunfullmäktige återremitterade ärendet till kommunstyrelsen 2022-12-01 med beslut att:

Kommunstyrelsen får i uppdrag att förtydliga punkten ”relation till andra styrdokument” avseende hur och i vilken omfattning energiplanens innehåll tillvaratas, konkretiseras och effektueras i styrningen.

Förvaltningen tydliggör i den här skrivelsen punkten ”relation till andra styrdokument” enligt önskemål.

Förvaltningen har även ändrat i stycket om laddinfrastruktur på sidan 32.

Förvaltningen föreslår att upprättat dokument Energiplan 2022-2026 antas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Energiplan 2022-2026

Bilaga 20221005_Energiplan Kungälv kommun

Bilaga Protokollsutdrag - Antagande av Energiplan 2022-2026 - Beredningen för samhälle och utveckling

Bilaga Protokollsutdrag - Antagande av Energiplan 2022-2026 - Utskottet för Samhälle och utveckling

Bilaga Protokollsutdrag - Antagande av Energiplan 2022-2026 - Kommunstyrelsen

Bilaga Anteckning (C) - Energiplan

Bilaga Anteckning (KD) - Energiplan

KOMMUNSTYRELSEN

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2023-06-21

Sida

47 (51)

Bilaga Anteckning (SD) och (KD) - Energiplan
Bilaga Anteckning (V) - Energiplan
Bilaga Protokollsutdrag - Antagande av Energiplan 2022-2026 - Kommunfullmäktige

Yrkanden

Miguel Odhner (S): Ärendet återremitteras för att korrigera inaktuell information samt uppdatera planen med senast tillgängliga data (lägga till data för 2021 och 2022 för att spegla nuläget)

Tilläggsyrkande

Greger Plannthin (SD): Tilläggsyrkande:

Kommundirektören ges i uppdrag att:

1. omarbeta energiplanen så att den följer de nationella målen
2. uppskatta effekterna, både ekonomiska och på invånarna, för de åtgärder som ingår i energiplanen
3. beräkna och målsätta utsläppsminskningen för de i energiplanen enskilda åtgärderna
4. åtgärderna tidsätts i energiplanen på sådant sätt att målen nås i tid
5. belysa vilka åtgärder som ligger utanför kommunens rådighet samt kvantifiera beroendet i form av utsläppsmängd
6. belysa vilka insatser kommunen kommer att vidtaga för att påverka, förstärka eller påskynda de nödvändiga åtgärder som ligger utanför kommunens rådighet, både regionalt och nationellt

Erik Andreasson (V): Att man tar fram fler anvisningsplatser för vindkraftverk i kommunen.

Ove Wiktorsson (C): bifall till Greger Plannthins (SD) yrkande.

Laila Persson (UP): Bifall till Greger Plannthins (SD) yrkande.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på Miguel Odhners (S) yrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar att anta yrkandet.

Omröstning begärs inte.

Ordförande ställer proposition på Greger Plannthins (SD) tilläggsyrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar att avslå yrkandet.

Omröstning begärs. Kommunstyrelsen godkänner följande propositionsordning:

Ja-röst för avslag på yrkandet och

Nej-röst för bifall till Greger Plannthins (SD) yrkande.

KOMMUNSTYRELSEN

KUNGÄLVS
KOMMUN

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Sida

2023-06-21

48 (51)

Omröstningsresultat

Med 9 ja-röster för avslag på yrkandet och 7 nej-röster för bifall till yrkandet avslår Kommunstyrelsen Greger Plannthins (SD) yrkande.

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Anders Holmenschöld (M)	x		
Gun-Marie Daun (KD)		x	
Ove Wiktorsson (C)		x	
Pia Gillerstedt (S)	x		
Peter Skoglund Ferrari (SD)		x	
Anna Vedin (M)	x		
Ilona Waern (KD)		x	
Jonas Andersson (S)	x		
Laila Persson (UP)		x	
Marcus Adiels (M)	x		
Greger Plannthin (SD)		x	
Emelie Gillberg (S)	x		
Erik Martinsson (MP)	x		
Michael Karlsson (L)		x	
Erik Andreasson (V)			x
Charlotta Windeman (M)	x		
Miguel Odhner (S)	x		
Summa:	9	7	1

Ordförande ställer proposition på Erik Andreassons (V) tilläggsyrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar att avslå yrkandet.

Omröstning begärs inte.

Beslut

Ärendet återremitteras för att korrigera inaktuell information samt uppdatera planen med senast tillgängliga data (lägga till data för 2021 och 2022 för att spegla nuläget)

Erik Andreasson (V) lämnar en anteckning till protokollet, se bilaga.

~~Michael Karlsson (L) lämnar en anteckning till protokollet, se bilaga. Ej inkommen.~~

Kristdemokraterna, Sverigedemokraterna, Utvecklingspartiet och Centerpartiet lämnar en gemensam anteckning till protokollet, se bilaga.

Expedieras till:

KOMMUNSTYRELSEN

KUNGÄLVS
KOMMUN

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2023-06-21

Sida

49 (51)

För kännedom till:

KOMMUNSTYRELSEN

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Justeras sign

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (4)

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Mats Mikulic

2023-06-01

Angående medlemskap i Räddningstjänstförbundet Storgöteborg (Dnr KS2022/1348-9)

Sammanfattning

Kommunerna Ale och Kungälv bildade 2013 kommunalförbundet Bohus Räddningsförbund (BORF)

Kommunstyrelsen i Kungälvs kommun beslutade 2022-08-17 (§ 189/2022) att lämna in en intresseanmälan för medlemskap i kommunalförbundet Räddningstjänstförbundet Storgöteborg (RSG). Likalydande beslut fattades av Ale kommun.

Intresseanmälan har föranlett en utredning av RSG som har analyserat förutsättningarna för ett sådant medlemskap.

Utredningen konstaterar att det finns goda förutsättningar att utöka RSG med kommunerna Kungälv och Ale. Ett utökat RSG med kommunerna Kungälv och Ale bygger ihop förbundet geografiskt och ger tillgång till ytterligare heltidsstationer vilket innebär att spetsfunktioner/ specialkompetenser kan spridas på fler stationer och på så sätt skapa möjlighet att etablera nya kompetenser för att kunna möta nya riskbilder och en föränderlig omvärld.

Utredningens slutsats är att det inte finns något som talar emot en utökning av RSG med kommunerna Kungälv och Ale så länge de ekonomiska förutsättningarna för ett medlemskap är linje med ambitionsnivån hos såväl kommunerna Kungälv och Ale som hos RSG:s nuvarande medlemskommuner.

I utredningen föreslås den fortsatta processen gå vidare genom att kommunerna Kungälv och Ale inkommer med en formell ansökan om medlemskap. Det är först efter en formell ansökan som RSG tillsammans med medlemskommunerna startar upp arbetet med att revidera förbundsordningen gällande bland annat politisk organisation och ekonomiska förutsättningar.

Detta innebär att de ekonomiska förutsättningarna blir tydliga för kommunerna Kungälv och Ale först efter en formell ansökan om medlemskap och efterföljande arbete. Därefter ska Kungälv och Ale ta slutlig ställning till förutsättningarna för medlemskap i RSG och om kommunerna väljer att kvarstå med sin medlemsansökan.

Det föreslås att kommunfullmäktige beslutar att Kungälvs kommun ansöker om medlemskap i RSG.

Juridisk bedömning

Kommunen ansvarar för att organisera räddningstjänst enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO). Räddningstjänst kan bedrivas som ett kommunalförbund.

Postadress: Kungälvs kommun, 442 81 Kungälv. Besöksadress: Ytterbyvägen 2, 442 30 Kungälv.
Telefon: 0303-23 80 00. E-post: kommun@kungalv.se

www.kungalv.se

Enligt 3 kap 8 § kommunallagen (2017:725, KL) får kommuner bilda kommunalförbund och lämna över skötseln av kommunala angelägenheter till sådana förbund.

I 9 kap. 1 § KL anges att kommunfullmäktige bildar kommunalförbund genom att anta en förbundsordning. Finns det redan ett kommunalförbund ska även befintliga medlemskommuner besluta om den reviderade förbundsordningen. Ett medlemskap i RSG förutsätter således att förbundsordningen antas av kommunerna Ale och Kungälv samt av befintliga medlemskommuner.

Det föreligger inga juridiska hinder mot att kommunen ansöker om medlemskap i RSG. De närmare förutsättningarna för medlemskapet kommer att utredas ytterligare efter kommunens ansökan.

Det finns ingen formell skyldighet att inhämta direktionens ställningstagande innan ansökan av medlemskap inges av kommunen.

Kommunen kommer senare i processen besluta om att kvarstå eller dra tillbaka sin ansökan om medlemskap i RSG.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Ale och Kungälvs kommun bildade 2013 kommunalförbundet Bohus Räddningsförbund (BORF)

Kommunstyrelsen i Kungälvs kommun beslutade 2022-08-17 (§ 189/2022) att lämna in en intresseanmälan för medlemskap i kommunalförbundet Räddningstjänstförbundet Storgöteborg (RSG). Likalydande beslut fattades av Ale kommun.

Intresseanmälan har föranlett en utredning av RSG som har analyserat förutsättningarna för ett sådant medlemskap.

Utredningen konstaterar att det finns goda förutsättningar att utöka RSG med kommunerna Kungälv och Ale. Ett utökat RSG med kommunerna Kungälv och Ale bygger ihop förbundet geografiskt och ger tillgång till ytterligare heltidsstationer vilket innebär att spetsfunktioner/ specialkompetenser kan spridas på fler stationer och på så sätt skapa möjlighet att etablera nya specialkompetenser för att kunna möta nya riskbilder och en föränderlig omvärld.

Utredningens slutsats är att det inte finns något som talar emot en utökning av RSG med kommunerna Kungälv och Ale så länge de ekonomiska förutsättningarna för ett medlemskap är linje med ambitionsnivån hos såväl kommunerna Kungälv och Ale som hos RSG:s nuvarande medlemskommuner.

Särskilt om medlemsavgiften

I utredningen har RSG gjort en jämförelse av kostnad per invånare mellan RSG:s och BORF:s medlemskommuner.

Om RSG utökas med kommunerna Kungälv och Ale och om RSG:s nuvarande modell för medlemsavgift tillämpas, så skulle kostnaden per invånare för kommunerna Kungälv och Ale minska kraftigt.

Kungälvs kostnad per invånare skulle sjunka till cirka 600 kr och Ales kostnad skulle minska till cirka 655 kr i 2023-års nivå. Det innebär en kostnadsminskning för Kungälvs kommun på ca 44% och en kostnadsminskning för Ales kommun på ca 39%.

Utredningen har gjort bedömningen är att en kostnadsminskning på ca 40% inte är möjligt att uppnå inom räddningstjänstverksamheten i kommunerna Kungälv och Ale vilket medför att RSG:s nuvarande modell för medlemsavgift inte är tillämpbar vid en utökning av RSG med kommunerna Kungälv och Ale.

Utredningens rekommendation är att medlemsavgiften för kommunerna Kungälv och Ale vid ett medlemskap i RSG bör motsvara den driftkostnad som krävs för att bedriva dagens räddningstjänstverksamhet i BORF med hänsyn tagen till kända framtida kostnader.

Utredningens rekommendation grundar sig i att RSG:s befintliga medlemskommuner inte ska belastas av ökade kostnader i samband med en förbundsutökning med nya medlemskommuner.

Konkret så är de ekonomiska förutsättningarna fortsatt oklara. De ekonomiska förutsättningarna blir tydliga för Kungälv och Ale först efter en formell ansökan med efterföljande arbete.

Efter att de ekonomiska klarlagts kan Kungälv och Ale ta slutlig ställning till att kvarstå eller dra tillbaka sin ansökan om medlemskap.

Den fortsatta processen

I utredningen från RSG föreslås den fortsatta processen gå vidare genom att kommunerna Kungälv och Ale inkommer med en formell ansökan om medlemskap. Det är först efter en formell ansökan som RSG tillsammans med medlemskommunerna startar upp arbetet med att revidera förbundsordningen gällande bland annat politisk organisation och ekonomiska förutsättningar. Därefter ska Kungälv och Ale ta slutlig ställning till förutsättningarna för medlemskap i RSG och om kommunerna väljer att kvarstå med sin medlemsansökan. Det innebär att de ekonomiska förutsättningarna blir tydliga för kommunerna Kungälv och Ale först efter en formell ansökan och efterföljande arbete.

Parallellt med den politiska beslutsprocessen att utöka RSG med kommunerna Kungälv och Ale så behöver arbetet med att säkerställa övergången av BORF:s verksamhet till RSG startas upp. Utifrån erfarenheter från RSG:s senaste förbundsutökning 2023 är bedömningen att arbetet som inkluderar både förberedelser och verkställande kräver en tidplan på minst 12 månader under förutsättning att vissa aktiviteter då kan behöva verkställas innan alla politiska beslut är fattade.

Förvaltningen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att Kungälvs kommun ansöker om medlemskap i RSG.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Beslut om ansökan om medlemskap i RSG beslutas av kommunfullmäktige i Kungälvs kommun.

Kommunfullmäktige ska senare besluta om att ansökan om medlemskap ska kvarstå eller dras tillbaka.

Det är vidare fullmäktige som beslutar om att anta förbundsordningen efter det att utredningen slutförts.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet angår indirekt Mål 11 *Hållbara städer och samhällen*.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Kommunfullmäktige beslutade 2022-06-30 (§ 83/2022) att anta en reviderad förbundsordning för BORF.

Inför ett eventuellt medlemskap kommer fullmäktige att besluta om en reviderad förbundsordning för RSG till följd av att Kungälvs kommuns medlemskap.

Vid ett medlemskap i RSG kommer BORF att upphöra.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Ett större räddningstjänstförbund förfogar över många olika kompetenser inom räddningstjänstområdet både förbyggande och operativt. Den operativa organisationen som ett utökat RSG kommer att förfoga över fullt ut blir stor till numerären och besitter många olika specialförmågor för att hantera komplexa händelser. Inom ett större räddningstjänstförbund ökar tillgången till resurser och kunskap och förmågan att investera i teknik och utrustning stärks. Detta är fördelar som är till nytta för medborgare och brukare.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv.

Ett eventuellt medlemskap i RSG berör primärt medarbetare inom BORF. Vissa stödfunktioner som Kungälv kommun tillhandahåller inom tex HR och ekonomi har viss mindre påverkan på medarbetarna i kommunen.

Ekonomisk bedömning

De ekonomiska konsekvenserna vid ett eventuellt medlemskap i RSG kommer att utredas närmare om kommunfullmäktige beslutar att ansöka om medlemskap.

Se vidare under rubriken *Förvaltningens bedömning, Särskilt om medlemsavgiften.*

Förslag till kommunfullmäktige

Kungälv kommun ansöker om medlemskap i kommunalförbundet Räddningstjänstförbundet Storgöteborg.

Haleh Lindqvist
Kommundirektör

Pia Jacobsson
ekonomichef

Madeleine Nilsson
administrativ chef

Expedieras till:
RSG
BorF

För kännedom till:
Ale kommun

**RÄDDNINGSTJÄNSTEN
STORGÖTEBORG**

Utredning av förutsättningarna för ett medlemskap för kommunerna Kungälv och Ale i Räddningstjänstförbundet Storgöteborg

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

**BOHUS
RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND**

*2023-04-25 / ver 1.0
Carina Björkman
Utvecklingschef
Dnr: 2022/491*

Rapport: Utredning av förutsättningarna för ett medlemskap för kommunerna Kungälv och Ale

1	SAMMANFATTNING	3
2	INLEDNING	4
2.1	BAKGRUND	4
2.2	UTREDNINGENS UPPDRAG	4
3	UPPDRAG ENLIGT FÖRBUNDSORDNING	5
4	UTMANINGAR	6
5	ORGANISATION	7
5.1	POLITISK ORGANISATION	7
5.2	RÄDDNINGSTJÄNSTVERKSAMHETENS ORGANISATION	8
5.3	SYSTEMLEDNING VRR, LEDNINGSCENTRAL	11
5.4	OPERATIV BEREDSKAPSORGANISATION	11
5.5	EXTERNA FUNKTIONER OCH TJÄNSTER	13
6	RISKBILD	14
7	HANDLINGSPROGRAM	15
8	FÖREBYGGANDE VERKSAMHET	16
8.1	TILLSYN LSO OCH LBE	16
8.2	FARLIG VERKSAMHET	16
8.3	TILLSTÅND LBE	17
8.4	REMISSHANTERING	18
8.5	BRANDSKYDDSKONTROLL OCH RENGÖRING (SOTNING)	18
8.6	INFORMATION OCH EXTERN UTBILDNING	19
9	RÄDDNINGSUPPDRAG	20
10	OPERATIV FÖRMÅGA	21
10.1	INSATSFÖRMÅGA ENLIGT HANDLINGSPROGRAM	21
10.2	INSATSTIDER	22
10.3	BÅTFÖRMÅGA	23
10.4	STEGÅTAGANDE	23
10.5	FARLIG VERKSAMHET - SEVESO	23
10.6	SPECIALFÖRMÅGA	23
10.7	ÖVNING	24
10.8	FORDONSPARK	24
10.9	ANDNINGSSKYDD FÖR RÖKDYKNING	25
11	FASTIGHETER - LOKALER	26
11.1	STATION KUNGÄLV	26
11.2	STATION KODE	27
11.3	STATION MARSTRAND	27
11.4	STATION NOL	28
11.5	STATION SURTE	28
11.6	NY BRANDSTATION I ALE KOMMUN	29
12	ÖVNINGSANLÄGGNING	29
13	SÄKERHET	30
13.1	INFORMATIONSSÄKERHET OCH GDPR	30
13.2	SÄKERHETSSKYDD	30
13.3	PASSERSYSTEM	31
14	ALLMÄNNA HANDLINGAR OCH ARKIV	31

Rapport: Utredning av förutsättningarna för ett medlemskap för kommunerna Kungälv och Ale

15	IT OCH KOMMUNIKATION	32
15.1	IT-INFRASTRUKTUR	32
15.2	IT-SYSTEM	32
15.3	TELEFONI/KOMMUNIKATION	33
16	AVTAL	34
16.1	HYRESAVTAL	34
16.2	SOTNING OCH BRANDSKYDDSKONTROLL	35
16.3	OPERATIVA AVTAL	35
16.4	LEVERANTÖRSAVTAL	36
16.5	AVTAL OCH ÖVERENSKOMMELSER MED MEDLEMSKOMMUNERNA	36
16.6	AUTOMATLARM	36
17	HR	37
17.1	CENTRALA OCH LOKALA AVTAL	37
17.2	ARBETSTIDER	37
17.3	REKRYTERING	38
17.4	FACK OCH FÖRHANDLING	39
17.5	ARBETSMILJÖ	39
17.6	PENSIONSÅTAGANDEN	39
17.7	PERSONALFÖRMÅNER	40
17.8	LÖNENIVÅER - LÖNESKILLNADER	40
18	EKONOMI	41
18.1	DRIFTBUDGET	41
18.2	FÖRBUNDSBIDRAG	41
18.3	INVESTERINGSPLAN	42
18.4	ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	42
19	EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR VID MEDLEMSKAP I RSG	43
19.1	RSG:S NUVARANDE MODELL FÖR MEDLEMSAVGIFT	43
19.2	JÄMFÖRELSEKOSTNAD PER INVÅNARE	44
19.3	MEDLEMSAVGIFT I RSG FÖR KOMMUNERNA KUNGÄLV OCH ALE	45
19.4	EGET KAPITAL	46
19.5	INTRÄDESAVGIFT	46
20	FÖRDELAR OCH NACKDELAR MED ETT STÖRRE RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND	47
21	REKOMMENDATION	50
21.1	FORTSATT PROCESS	51

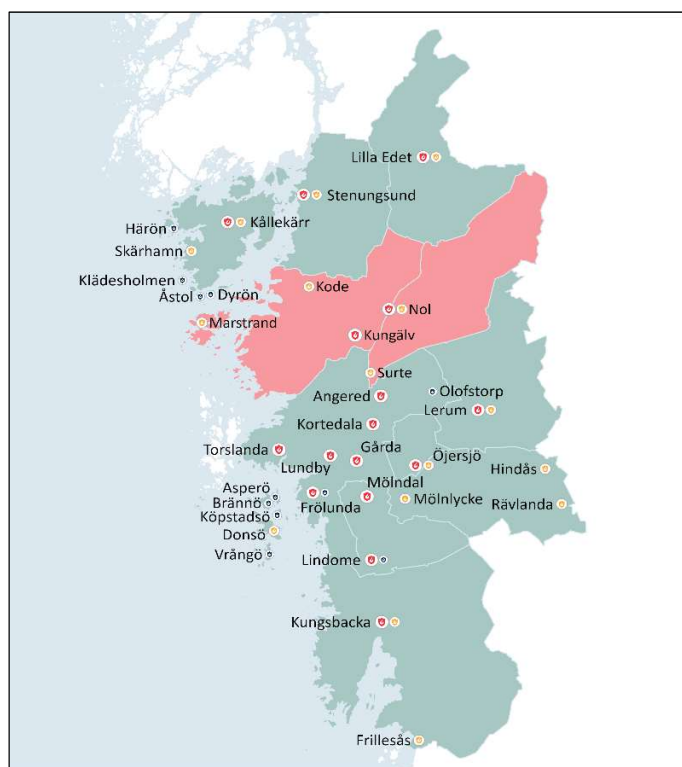
1 Sammanfattning

Alla kommuner ska enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) ansvara för räddningstjänst inom kommunen. Räddningstjänstförbundet Storgöteborg (RSG) är ett kommunalförbund organiserat med förbundsstyrelse och förbundsfullmäktige bestående av kommunerna Göteborg, Mölndal, Kungsbacka, Härryda, Partille, Lerum, Tjörn, Stenungsund och Lilla Edet.

Kommunerna Kungälv och Ale har inkommit med var sin intresseanmälan om medlemskap i RSG. De två kommunerna organiserar idag den kommunala räddningstjänstverksamheten i ett gemensamt kommunalförbund, Bohus Räddningstjänstförbund (BORF).

Den här utredningen har analyserat förutsättningarna för ett medlemskap i RSG för kommunerna Kungälv och Ale och utredningens slutsats är att det inte finns något som talar emot en utökning av RSG med kommunerna Kungälv och Ale så länge de ekonomiska förutsättningarna för ett medlemskap är linje med ambitionsnivån hos så väl kommunerna Kungälv och Ale som hos RSG:s nuvarande medlemskommuner.

Den fortsatta processen för utökning av RSG föreslås gå vidare genom att kommunerna Kungälv och Ale inkommer med en formell ansökan om medlemskap till RSG. I kapitel 21 beskrivs hur den fortsatta politiska processen kan utformas inklusive vilka huvudsakliga delbeslut som fordras. Tidplanen för förbundsutökningsprocessen och datum för inträdet av nya medlemskommuner beslutas av RSG:s politik.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Alla kommuner ska enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) ansvara för räddningstjänst inom kommunen. Räddningstjänstförbundet Storgöteborg (RSG) är ett kommunalförbund organiserat med förbundsstyrelse och förbundsfullmäktige bestående av kommunerna Göteborg, Mölndal, Kungsbacka, Härryda, Partille, Lerum, Tjörn, Stenungsund och Lilla Edet.

Räddningstjänstförbundet bildades 1993 då Göteborg och Mölndal började samverka genom bildandet av Räddningstjänstförbundet i Göteborg och Mölndal. Därefter har kommunerna Kungsbacka (1997), Härryda (1999), Partille (1999), Lerum (2007), Tjörn (2023), Stenungsund (2023) och Lilla Edet (2023) anslutits till förbundet.

Kommunerna Kungälv och Ale har inkommit med var sin intresseanmälan om medlemskap i RSG. De två kommunerna organiserar idag den kommunala räddningstjänstverksamheten i ett gemensamt kommunalförbund, Bohus Räddningstjänstförbund (BORF), som bildades 1 januari 2013.

RSG:s förbundsstyrelse har gett förbundsdirektören i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett medlemskap i RSG för kommunerna Kungälv och Ale som i sin tur har utsett Carina Björkman som ansvarig för utredningsuppdraget.

2.2 Utredningens uppdrag

Utredningens uppdrag har varit att analysera förutsättningarna för ett medlemskap i RSG för kommunerna Kungälv och Ale samt att utreda för- och nackdelar av en förbundsutökning. Utredningen har lagt stor vikt vid att identifiera de utgångspunkter och förutsättningar som är väsentliga för förståelse av nuvarande räddningstjänstverksamhet samt tydliggöra utmaningar och framtida utveckling inom kommunerna Kungälvs och Ales räddningstjänstverksamhet som idag är organiserad i ett gemensamt kommunalförbund, BORF.

Arbetsmetodiken i utredningen har varit samtal och dialogmöten samt inläsning av relevant dokumentation. Resurser från BORF, Kungälvs kommun, Ale kommun och RSG har medverkat. Håkan Lundgren, seniorkonsult RSG och f.d. förbundschef BORF har bidragit med värdefull historik och fakta om verksamheten.

3 Uppdrag enligt förbundsordning

BORF:s uppdrag som kommunalförbund regleras i förbundsordningen. I gällande förbundsordning som antogs av medlemskommunerna i juni 2022 framgår att BORF ansvarar för att i förbundsmedlemmarnas ställe fullfölja:

- De skyldigheter som vilar på kommunerna enligt förordning (2003:789) om skydd mot olyckor (FSO)
- De skyldigheter som vilar på kommunerna om tillsyn och tillståndsgivning enligt lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor
- De skyldigheter som vilar på kommunerna enligt lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer
- Att enligt punkt ett ovan (FSO) fullgöra skyldigheter om kommunernas plan för räddningsinsatser enligt lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

I förbundsordningen framgår också att BORF utför utbildning i brandskydd och hjärt- och lungräddning för förbundsmedlemmarnas personal samt ingår i förbundsmedlemmarnas krisorganisationer. Förbundsordningen beskriver även BORF:s roll i samhällsutvecklingen och att förbundet biträder förbundsmedlemmarna med kompetens kring brand och säkerhet.

RSG:s nuvarande förbundsordning är något mindre detaljerad och mer övergripande jämfört med BORF:s. Bedömningen är ändå att uppdraget i praktiken inte avviker i någon större omfattning mellan de två kommunalförbunden.

Vid en utökning av RSG med fler medlemskommuner så kommer RSG:s nuvarande förbundsordning att behöva revideras för att sedan på nytt antas av RSG:s politik samt samtliga medlemskommuners styrelse och fullmäktige.

4 Utmaningar

BORF har under 2022 påverkats av en något högre personalomsättning jämfört med tidigare år och den arbetsmiljöundersökning som inleddes under senhösten 2021 lyfte fram förbättringsområden inom både kommunikation och delaktighet. Parallellt med detta påverkas BORF liksom övriga räddningstjänster i Sverige av ett alltmer omfattande och komplext uppdrag som en följd av förändringar i omvärlden och ökade krav och utmaningar utifrån förändringar i lagstiftning.

BORF har identifierat ett antal utmaningar att hantera på både kort och lite längre sikt:

- Kraftigt expanderande kommuner vilket innebär ett ökat invånarantal och fler företag samt en mer belastad infrastruktur.
- Närheten till storstaden Göteborg gör att vissa sociala risker förknippade med storstad ökar.
- Förändrad riskbild som påverkar BORF:s totala uppdrag och som ställer ökade krav på större förmåga. Exempelvis höga byggnader och klimatförändringar som leder till havsnivåhöjning och höjd vattennivå i Göta älv och Nordre älv vilket leder till fler och större översvämningar i bland annat centrala Kungälv. Ett ökat varierat flöde i Göta älv ökar även risk för ras och skred i skredkänsliga områden utmed älven.
- Svårt att upprätthålla personalnumerär med formell kompetens inom både det operativa och det förebyggande uppdraget då det är brist på kompetent personal över hela landet samt att trenden är att personal söker sig till storstäder i första hand.
- Större krav på "expertkompetens" för att framledes kunna hantera mer komplexa farliga verksamheter samt ras och skred då samhällets risker ökar.
- Större krav på egen förmåga avseende HR, administration, IT-utveckling och IT-säkerhet i takt med att medlemskommunerna Kungälv och Ale expanderar.
- Ökat uppdrag med anledning av uppbyggnaden av totalförsvaret.
- BORF:s uttryckande styrkor består till 2/3 av RiB-anställd personal (**Räddningstjänstpersonal i Beredskap**). Det är ett begränsat underlag till nyrekrytering vilket ger stora problem i dagsläget att upprätthålla beredskapsnumerär vid stationerna i Surte och Marstrand. Detta resulterar i att den operativa förmåga som ska upprätthållas vid respektive station vid vissa tillfällen inte är fullgod, exempelvis förmåga rökdykning.
- Stora problem med att rekrytera tillräckligt med sommarvikarier, gäller både heltid och RiB.

5 Organisation

5.1 Politisk organisation

BORF är ett kommunalförbund med förbundsledning, som även är förbundsstyrelse. Förbundsledningen består av 4 ledamöter och 4 ersättare där Kungälv och Ales kommuner väljer vardera 2 ledamöter och 2 ersättare samt utser ordförande och vice ordförande. Ordförandeskapet roterar mellan de två förbundsmedlemmarna i tvåårs intervaller och innehas under perioden 2023-2024 av Ale kommun.

Förbundsledningen har bland annat i uppdrag att fastställa och övervaka mål och planer för förbundets verksamhet, personalbehov och ekonomi samt redovisa detta för förbundsmedlemmarna (kommunstyrelserna). Förbundsledningens verksamhet som helhet är reglerad i reglemente för förbundsledningen.

Innan beslut tas om avtal av större dignitet, beslut av principiell/strategisk betydelse, större investeringar, större ändringar av verksamheten eller annat av större vikt ska samråd ske med förbundsmedlemmarna. Kostnadsförändringar med anledning av nya investeringar, uppdrag eller annat av principiell karaktär ska antas av alla medlemmars kommunfullmäktige.

Förbundet har även 2 revisorer, en vald kommunrevisor från vardera förbundsmedlemmen för granskning av kommunalförbundets verksamhet. Revisorernas verksamhet regleras i reglemente.

RSG är ett kommunalförbund med förbundsfullmäktige och förbundsstyrelse. Förbundsfullmäktige är förbundets högsta beslutande organ. Med dagens nio medlemskommuner så utses 33 ledamöter och 33 ersättare där Göteborg utser 17 ledamöter och 17 ersättare och övriga medlemskommuner utser 2 ledamöter och 2 ersättare vardera. Förbundsstyrelsen består av 14 ledamöter och 11 ersättare där Göteborg utser 6 ledamöter och 3 ersättare och övriga medlemskommuner utser 1 ledamot och 1 ersättare vardera.

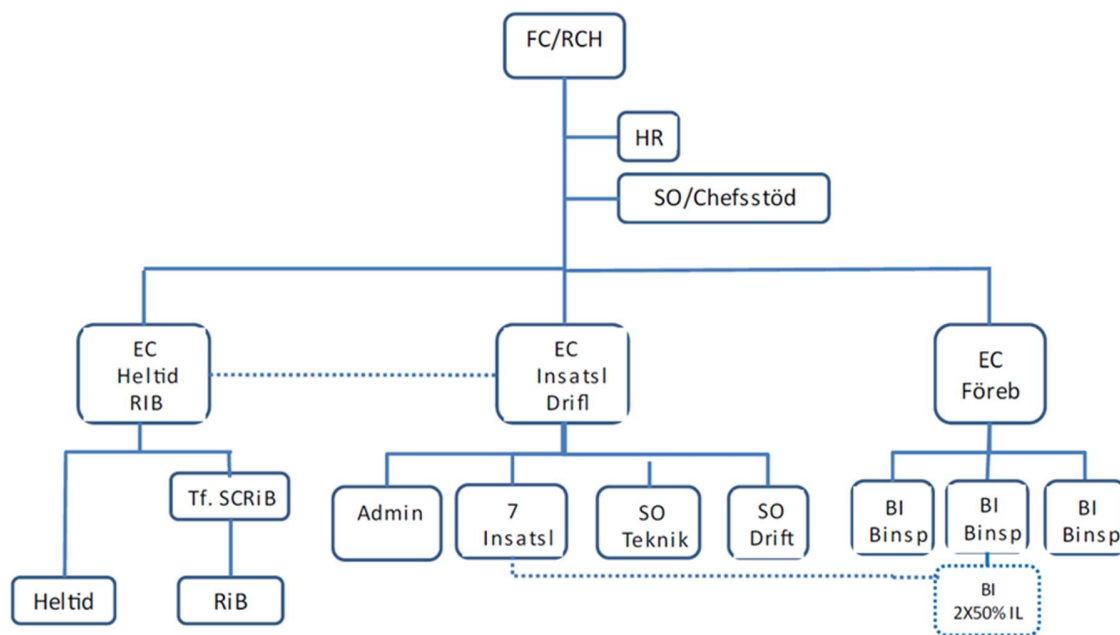
Innan beslut tas om avtal av större dignitet, större investeringar eller större ändringar av verksamheten ska samråd ske med samtliga medlemskommuner. Medlemssamråd i mötesform hålls i regel två gånger per år med två företrädare per medlemskommun.

Förbundsfullmäktige väljer 9 revisorer, en från respektive medlemskommun, för granskning av kommunalförbundets verksamhet.

På Förbundsstyrelsens sammanträde den 8 februari 2023 (FS § 20) beslutades att tillsätta en politisk arbetsgrupp bestående av presidiet med syfte att utreda den mest fördelaktiga politiska organisationen i ett eventuellt större RSG.

5.2 Räddningstjänstverksamhetens organisation

Enligt BORF:s årsredovisning 2022 var det 151 anställda i förbundet vid årsskiftet 2022/2023. Av dessa var 51 personer hel- eller deltidsanställda och 100 personer var räddningstjänstpersonal i beredskap (RiB).

Figur 1 BORF:s organisation (mars 2023)

Ledning, HR och chefsstöd

Förbundet leds och styrs av förbundschef/räddningschef. Från oktober 2022 leds den dagliga verksamheten i förbundet av en räddningschef som lånats in från RSG och förbundsdirektören i RSG är tillika förbundschef i BORF.

Direkt underställd räddningschef finns HR-resurs samt en samordnare/chefsstöd som är brandingenjör med ansvar för uppdragen enligt LSO avseende olycksundersökning, RUHB samt förbundets uppdrag att hantera brandskyddskontroll och rengöring (sotning) via avtal med leverantörer.

Insatsledning och drift

På enheten finns 7 insatsledare i kombitjänster som på sina dagtidspass arbetar med olika arbetsuppgifter som exempelvis tillsyner, utbildning/övning, personalplanering/schemaläggning och drift/förvaltning av anläggningar och utrustning.

Enheten har också till uppgift genom 2 samordnare samt insatsledare i kombitjänst att tillsammans med fastighetsägare sköta driften vid förbundets samtliga brandstationer samt förvalta samtliga fordon, maskiner och övrig utrustning som används inom enheten. Enheten ansvarar även för drift och utveckling av förbundets övningsanläggning samt hanterar skyddsronder, tillbudsrapportering, automatlarm och SBA inom hela förbundet.

Periodvis köps arbetstid in på timmar av ledig personal samt projekt, ansvar och skötsel läggs till stor del ut på platsansvarig RiB-personal på respektive station samt på övrig anställd heltidspersonal med hänsyn till kompetens och intresse.

På enheten finns även en administratör som hanterar förbundets administrativa arbetsuppgifter.

Förebyggande

Förebyggande-enheten består av 4 tjänster, en enhetschef och tre brandinspektörer. I skrivande stund pågår rekrytering av enhetschef men temporärt är chefsbefattningen tillsatt av personal från Räddningstjänsten Mitt Bohuslän en dag i veckan.

Bedömningen är att enheten är underdimensionerad med en tjänst som brandinspektör med anledning av reviderad lagstiftning samt ökade krav på rättssäkerhet i ärendehantering. Ekonomisk tilldelning till denna tjänst inför verksamhetsåret 2023 är beslutad och rekrytering pågår. Tills vidare upprätthålls denna tjänst genom timanställning av personal från RSG motsvarande 50% av en heltid.

Förebyggande-enheten säkerställer myndighetsuppgifterna tillsyn enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) samt tillsyn och tillståndsgivning enligt lag (2010:222) om brandfarliga och explosiva varor (LBE). Det förebyggande brandskyddsarbetet innebär också att vara delaktiga i plan- och byggprocessen som remissinstans för kommunernas byggnadsnämnder samt att vara remissinstans till kommunernas och polisens tillståndsenheter gällande alkoholserving och offentlig tillställning.

Tillsynsverksamheten planeras genom verksamhetsplanering, både på lång sikt och inför varje verksamhetsår, i form av en tillsynsplan. Tillsynsplanen fastställs årligen av förbundsdirektionen.

De förebyggande arbetsuppgifterna handläggs till största delen av personal som är stationerad på brandstationen i Kungälv.

Medlemskommunerna Kungälv och Ale lägger stor vikt vid samarbete med BORF och ser gärna ökad närvaro i kommunens förebyggande arbete.

Det finns idag etablerade samarbeten mellan BORF och kommunerna inom följande områden:

- Deltagande i kommunernas plan- och byggmöten
- Närvaro och samarbete i planeringen med vård, skola och omsorgsarbetet

- Samarbete och samverkan avseende räddningstjänstens och kommunernas uppbyggnad av verksamhet under höjd beredskap
- Trygghetsarbete med kommunernas säkerhetsavdelningar
- Aktivt deltagande i kommunernas POSOM-grupper
- Ungdomsarbete med "ungdomar på glid"

Heltid / RiB

Enheten svarar för att den operativa personalen är rätt i numerär, har rätt kompetens, är väl förtrogen med förbundets risker samt har utrustning för att kunna utföra räddningsinsatser. Enheten svarar även för olycksundersökning enligt LSO. Inom BORF finns fem brandstationer. De är placerade i Kungälv, Kode, Marstrand, Nol och Surte. Varje år genomförs ca 800-900 räddningsinsatser fördelat på dessa fem brandstationer.

Figur 2 Geografisk placering av brandstationerna i BORF

Den geografiska placeringen av brandstationerna inom BORF framgår av (Figur 2).

Stationerna i Kode, Marstrand, Nol och Surte är brandstationer med beredskapspersonal (RiB) där brandmännen har sin huvudanställning på annat håll än i förbundet. En sådan brandstation är inte bemannad dygnet runt, utan har i stället anspänningstid (från larm till utryckning) på 4-5 minuter. Räddningspersonal i beredskap jobbar i huvudsak med operativ verksamhet.

Brandstationen i Nol är även bemannad med heltidspersonal (1+2) vardagar dagtid. Brandstationen i Kungälv är en heltidsstation och är bemannad dygnet runt. För heltiden är anspänningstiden 90 sekunder. Heltidsbrandmännen jobbar förutom med utryckning även med förebyggande arbete såsom utbildning, information till allmänheten och insatsplanering. Mycket tid läggs också på materialvård, service, övning och fysträning.

5.3 Systemledning VRR, ledningscentral

BORF:s utalarmering och systemledning hanteras genom avtal med RSG, *"Avtal om larmning och övergripande ledning RSG-BORF"*. Förbundet har även avtal tecknat med VRR avseende *"Gränslös Räddningstjänst"*, *"Avtal om samverkan vid räddningstjänst"*.

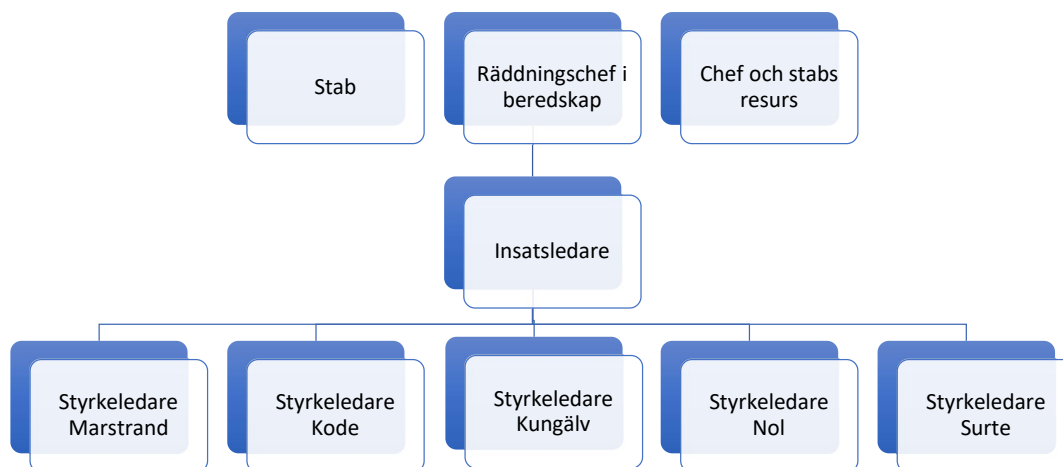
Arbetet med ovanstående samverkan/avtal påbörjades 2015 och 2018 anslöts BORF till systemet. Anslutningen har fungerat väl och Kungälvs och Ales kommuner har genom dessa avtal fått en bättre hantering av såväl proaktivt arbete inför räddningsinsatser samt i själva genomförandet av dessa.

BORF har även en egen förmåga till en mindre ledningscentral placerad i Kungälvs brandstation. Ingen bemanning av ordinarie personal i dagsläget men den kan tas i drift vid behov och då finns möjlighet till lokal "stab- och ledning".

5.4 Operativ beredskapsorganisation

I BORF finns en ledningsorganisation för att leda ett flertal mindre samtidiga räddningsinsatser. Ledningsförmågan ska kunna växlas upp när flera styrkor behövs vid samma insats för att motverka skadeförloppet och tillgodose hjälpbehovet. Förbundet har ett djupgående samarbete inom Västra Räddningsregionen (VRR) för att bättre kunna tillgodose hjälpbehovet vid större och mer komplexa händelser.

Ledningsorganisationen i normalläge visas i (Figur 3)

Figur 3 BORF:s ledningsorganisation i normalläge

Förbundets anspänningstider under normala förhållanden är för personalen vid respektive räddningsstyrka:

- Kungälv 90 sekunder
- Kode 300 sekunder
- Marstrand 300 sekunder
- Nol 240 sekunder samt 90 sekunder för heltid vardagar dagtid
- Surte 300 sekunder

Det pågår ett arbete med att etablera en fulltalig dagstyrka vid brandstationen i Nol som förstärker förbundet vardagar 06.00-18.00 med 1+2, det vill säga en styrkeledare och två brandmän. Denna styrka är ännu inte med som en formell enhet i förbundets handlingsprogram.

Dagstyrkan i Nol är en del i arbetet med att upprätthålla numerären i den östra delen av förbundet då det är stor utpendling av medarbetare i RiB-styrkan under dagtid och därför svårt att uppfylla kraven på personal under dessa tider. Dagstyrkan är även en del i projektet att succesivt fram till 2026 inrätta en dygnstjänstgörande styrka (1+5) i östra delen av förbundet.

Enhetens anspänningstid är 90 sekunder och åker med eget utrustat fordon direkt till skadeplats. Ordinarie beredskapsstyrka, RiB, ansluter succesivt.

5.5 Externa funktioner och tjänster

BORF har avtal med RSG avseende larmning och övergripande ledning. Larmning genom anslutning till RSG:s ledningscentral och övergripande ledning genom anslutning till gemensamt ledningssystem, Västra Räddningsregionen (VRR), med RSG som driftsansvarig.

Det finns ett beslut i samband med förbundets bildande om att Kungälvs kommun ska tillhandahålla ekonomi och personal (HR). Kungälvs kommun tillhandhåller ekonomisk kompetens, en budgetekonom samt en redovisningsekonom samt HR-kompetens som bistår vid avancerade personalärenden och övergripande ärenden såsom löneprocess. Kungälvs kommun bistår även via avtal med kommunjurist, upphandlingsresurs för hjälp med upphandlingar, samt GDPR-kompetens i form av ett dataskyddsombud.

Lönehantering samt fakturahantering sker genom SOLTAK och Kungälvs kommuns avtal med SOLTAK.

Det finns även ett beslut som fattades i samband med förbundets bildande om att Ale kommun ska leverera IT och IT-tjänster till BORF. Det finns även ett avtal med Ale kommuns kommunikationsavdelning om att sköta BORF:s hemsida samt vara behjälpliga vid kontakter med press, media och vid större händelser.

6 Riskbild

Nedanstående text är en sammanfattning av riskanalysen hämtad ur BORF:s handlingsprogram för 2020-2023.

Förbundet, med sina två kommuner, är ett område som förändras och expanderar i hög takt. Riskanalysen visar att befolkningsunderlaget ökar kraftfullt. Befolkningsprognoser visar att förbundet inom en relativ kort framtid kan ha ett befolkningsunderlag som överstiger 100 000 personer. Befolkningsunderlag och risk bedöms vara tätt sammankopplade. Detta gör därmed att framtiden bedöms ha en ökad riskbild. Riskanalysen visar att ett ökat befolkningsunderlag och en ökad expansion medför fler olyckor som också kan ge flera variationer.

Genom trendanalyser så bedöms ökning av transporter ske. Detta i form av fordon på väg, transporter inom järnvägstrafiken och transporter som sker till havs. En koppling mellan andel transporter som sker i eller i närhet av förbundet och olyckor till följd av dessa bedöms öka. Ur den aspekten är det ur ett rimlighetsperspektiv möjligt att göra bedömningen att detta medför ett ökat antal uttryckningar vilket förbundet behöver hantera.

Inom förbundets geografiska område visar riskanalysen att det finns risker som kan medföra stora konsekvenser för människor, egendom och miljö. I förbundet finns det två definierade farliga verksamheter enligt LSO, 2 kap 4 § som dessutom uppnår den högre kravnivån inom Sevesolagstiftningen. Dessa är Nouryon Pulp and Performance Chemicals AB (tidigare Akzo Nobel) och Perstorp Oxo AB. Olyckor som sker inom dessa verksamheter bedöms generera stora konsekvenser. Ytterligare risk för stora konsekvenser bedöms kunna ske genom naturhändelser såsom skred. Göta älv som passerar genom förbundet omges av skredkänslig mark. Undersökning visar att det framför allt finns två områden inom förbundets geografiska område som har höga skredrisker. Dessa är vid Älvängens industriområde samt vid centrala Kungälv.

Det ska tilläggas att riskerna inom förbundet bedöms öka framöver. Dock visar inte undersökningen att antalet uttryckningar skiljer sig nämnvärt från liknade kommuner. Detta när man beaktar larm fördelat per invånare.

Förbundet bedöms framöver även behöva hantera nya typer av problem och störningar. Andra myndigheter bedömer att det exempelvis finns en risk för en ökad kriminalitet inom vissa områden i förbundet. Till följd av detta kan rutiner och utryckningsbestämmelser ändras.

Det finns idag även en ökad medvetenhet om en ny hotbild mot Sverige och dess nationella säkerhet.

7 Handlingsprogram

Enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) är kommuner, eller av kommuner bildade kommunalförbund, skyldiga att ha ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet samt ett handlingsprogram för räddningstjänst. BORF har ett handlingsprogram som är fastställt av förbundsdirektionen och som gäller 2020-2023. Med anledning av de lagändringar i LSO som trädde i kraft 1 januari 2021 samt föreskrifter och allmänna råd från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) om innehåll och struktur i kommunens handlingsprogram har BORF reviderat handlingsprogrammet per 1 januari 2022.

Avsikten med förändringarna i LSO är att öka styrningen för ett tillfredställande och mer likvärdigt skydd mot olyckor i hela landet. Kommunerna ska på ett tydligare och mer jämförbart sätt redogöra för vilken räddningstjänstförmåga de har för att hantera de risker för olyckor som finns i kommunen.

RSG har ett handlingsprogram 2020-2023 enligt LSO. Från den 1 januari 2023 är även kommunerna Tjörn, Stenungsund och Lilla Edet medlemmar i RSG. År 2023 kommer vara en övergångsperiod då formerna för det nya utökade RSG ska bestämmas och av denna anledning kommer ett nytt handlingsprogram enligt LSO inte kunna tas fram tills årsskiftet 2023/2024. Arbetet med det nya handlingsprogrammet för det utökade RSG kommer påbörjas under innevarande år för att samrådas och fastställas under första halvåret 2024.

RSG:s handlingsprogram enligt LSO ska omfatta alla medlemskommuner så vid en ytterligare utökning av RSG så måste ett nytt handlingsprogram tas fram, samrådas och fastställas. Både RSG:s och BORF:s nuvarande handlingsprogram är uppdaterade utifrån gällande föreskrifter och allmänna råd från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) om innehåll och struktur så handlingsprogrammen har samma uppbyggnad vilket är en fördel.

8 Förebyggande verksamhet

8.1 Tillsyn LSO och LBE

Tillsyn utövas enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE). I BORF:s handlingsprogram 2020-2023 anges att tillsynsverksamheten planeras genom verksamhetsplanering, både på lång sikt och inför varje verksamhetsår i form av en tillsynsplan som fastställs av förbundsdirektionen. Tillsynen i förbundet planeras med utgångspunkt i objektserfarenhet, geografiska/demografiska risker, nationell/internationell forskning samt inträffade händelser. Under 2022 har även anpassningar gjorts efter de förutsättningar som ny lagstiftning och föreskrifter inneburit. Räddningschefen innehar delegationsrätten till den personal som utövar tillsynen.

BORF har gjort bedömningen att de under 2023 ska genomföra 170 tillsyner enligt LSO och LBE. Antal genomförda tillsyner 2020-2022 redovisas i (Figur 4). Åren 2020-2021 påverkades antalet tillsyner av Covid-19 och under 2022 har personalomsättning och resursbrist inneburit begränsningar för tillsynsverksamheten.

Tillsyner - BORF	2022	2021	2020
Tillsyn LSO	58	39	39
Tillsyn LBE	3	18	18
Totalt:	61	57	57

Figur 4 Antalet utförda tillsyner

8.2 Farlig verksamhet

Vid en anläggning där verksamheten innebär fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljön är ägaren eller den som utövar verksamheten skyldig att i skälig omfattning hålla eller bekosta beredskap med personal och egendom och i övrigt vidta nödvändiga åtgärder för att hindra eller begränsa sådan skador. Dessa verksamheter kallas farlig verksamhet och definieras i 2 kap 4 § LSO. Det är Länsstyrelsen som fattar beslut om en verksamhet ska bli en farlig verksamhet.

I dagsläget är 5 anläggningar (Figur 5) klassificerade som farlig verksamhet i kommunerna Kungälv och Ale där två anläggningar, Nouryon Pulp and Performance

Chemicals AB och Perstorp Oxo AB inom Ale kommun även uppnår den högre kravnivån enligt Sevesolagstiftningen.

Kungälvs kommun	Ale kommun
Bergtäkt på fastigheten Skälebräcke 1:16 och 1:24	Nouryon Pulp and Performance Chemicals AB (tidigare Akzo Nobel)
	Perstorp Oxo AB
	Bergtäkt på fastigheten Stora Viken 2:1
	Surte Damm, Surtesjön

Figur 5 Anläggningar inom BORF som klassas som farlig verksamhet enligt 2 kap 4 § LSO

Under 2022 påbörjades tillsynsarbetet med Nouryon Pulp and Performance Chemicals AB och det beräknas avslutas under 2023. Gemensam övning på Nouryon genomfördes i december 2022. Perstorp Oxo AB har under 2022 gjort förbättringar gällande brandvattenförsörjning samt skydd av cisterner. Gemensam övning planeras under 2023.

8.3 Tillstånd LBE

BORF utfärdar tillstånd för hantering av brandfarlig och explosiv vara enligt lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE) på delegation av förbundets direktion. Antal utfärdade tillstånd redovisas i (Figur 6).

Tillstånd LBE - BORF	2022	2021	2020
Brandfarlig vara	28	21	41
Explosiv vara	6	6	8
Totalt:	34	27	49

Figur 6 Antalet utfärdade tillstånd LBE

8.4 Remisshantering

Det finns ett bra samarbete och en god dialog mellan BORF:s förebyggande-verksamhet och medlemskommunernas plan- och bygglovsverksamhet genom regelbundna möten. Antalet hanterade remissärenden inom plan- och bygg redovisas i (Figur 7).

Remisser plan och bygg	2022	2021	2020
Plan-och byggärenden Kungälv	58	124	104
Plan- och byggärenden Ale	26	68	70
Totalt:	70	192	174

Figur 7 Antalet hanterade remisser inom plan och bygg

BORF hanterar även remisser åt polismyndigheten och medlemskommunernas tillståndsenheter gällande offentliga arrangemang samt serveringstillstånd och under 2022 hanterades totalt 23 remisser vilket är en svag uppgång jämfört med pandemiåren 2020-2021. Innan pandemin, år 2019, hanterades 89 remisser av denna typ.

8.5 Brandskyddskontroll och rengöring (sotning)

År 2017 övertog BORF kommunernas ansvar för brandskyddskontroll och rengöring (sotning) enligt LSO. Under 2019 genomförde BORF en upphandling av sotningstjänster i kommunerna Kungälv och Ale med hjälp av upphandlingsenheten i Kungälvs kommun. Både brandskyddskontroll och rengöring (sotning) utförs på entreprenad genom avtal med privata sotningsföretag. Kungälvs Sotarna AB utför enligt avtal brandskyddskontroll och rengöring (sotning) i Kungälvs kommun och Gösab Sotning AB utför enligt avtal brandskyddskontroll och rengöring (sotning) i Ale kommun. Avtalen började gälla 2020-08-01 och har medfört att sotnings-verksamheten nu är likformig i båda kommunerna. Avtalen medförde även att sotnings-leverantörerna arbetar med brandförebyggande arbetsuppgifter i samverkan med brandskyddsföreningen. Detta handlar exempelvis om att kontrollera brandvarnare och brandsläckare samt att utbilda fastighetsägarna om hur de ska agera vid brand.

Det har varit ansträngt för den nya sotningsleverantören i Ale kommun beroende på brister i kontrollboken från tidigare leverantör. Detta har medfört omfattande administrativa utmaningar för både sotningsleverantören och för BORF. Kommunerna har tillgång till uppdaterade objektregister (kontrollbok). Ale erhåller

kontrollbok i excel format från leverantör 1gg/månad och Kungälv har inloggning till kontrollboken. Utöver detta erhålls kontrollbok vid begäran där rapporterade uppgifter från leverantör och kund kan kontrolleras.

BORF har ca 16 300 objekt som omfattas av brandskyddskontroll enligt 3 kap 4 § LSO.

Verksamhetsansvaret för brandskyddskontroll och rengöring (sotning) ingår inte i förebyggande-enhetens uppdrag utan hanteras separat direkt underställt räddningschefen.

8.6 Information och extern utbildning

I BORF:s förbundsordning finns det inskrivet att förbundet ska utföra utbildning i brandskydd samt hjärt- och lungräddning för medlemskommunernas personal. Under 2022 utbildades 877 kommunanställda i brandkunskap och hjärt-och lungräddning.

Förutom ovanstående uppdrag sker även utbildning och information till kommuninvånare. Viss efterfrågan av behovsstyrd information genomförs också.

Utbildningar/information som bedrivs är bland annat:

- Brandkunskap
- Hjärt-och lungräddning
- PAR i åk 8 (Par=Polis Ambulans Räddningstjänst)
- Barn på buss i åk 2 (Skolelever med skolskjuts)
- SBA
- Heta arbeten
- Deltagande i olika grupper med äldre kommuninvånare, pensionärer.
- "Trygga Kungälv" och likaledes i Ale.
- "Öppet hus" vid samtliga stationer i samband med 1:a advent.
- Övrigt deltagande/uppvisningar vid event i kommunerna.

BORF har lagt stor vikt vid att medverka externt så mycket som möjligt samt att bistå kommunerna i deras brandförebyggande arbeten vid förfrågan gällande exempelvis skolor, problemområden, anlagda bränder.

RSG utbildar medarbetare i medlemskommunerna inom ramen för det så kallade "Kommunkonceptet". Genom Kommunkonceptet erbjuds utbildningar inom exempelvis verksamhetsanpassad brandkunskap, SBA-utbildningar, HLR-första hjälpen, anläggningsskötare (brandlarm) och föreståndare brandfarlig vara till en förmånlig kostnad så att alla kommunala verksamheter i medlemskommunerna ska ha möjlighet att utbilda sin personal i brand- och säkerhetsfrågor.

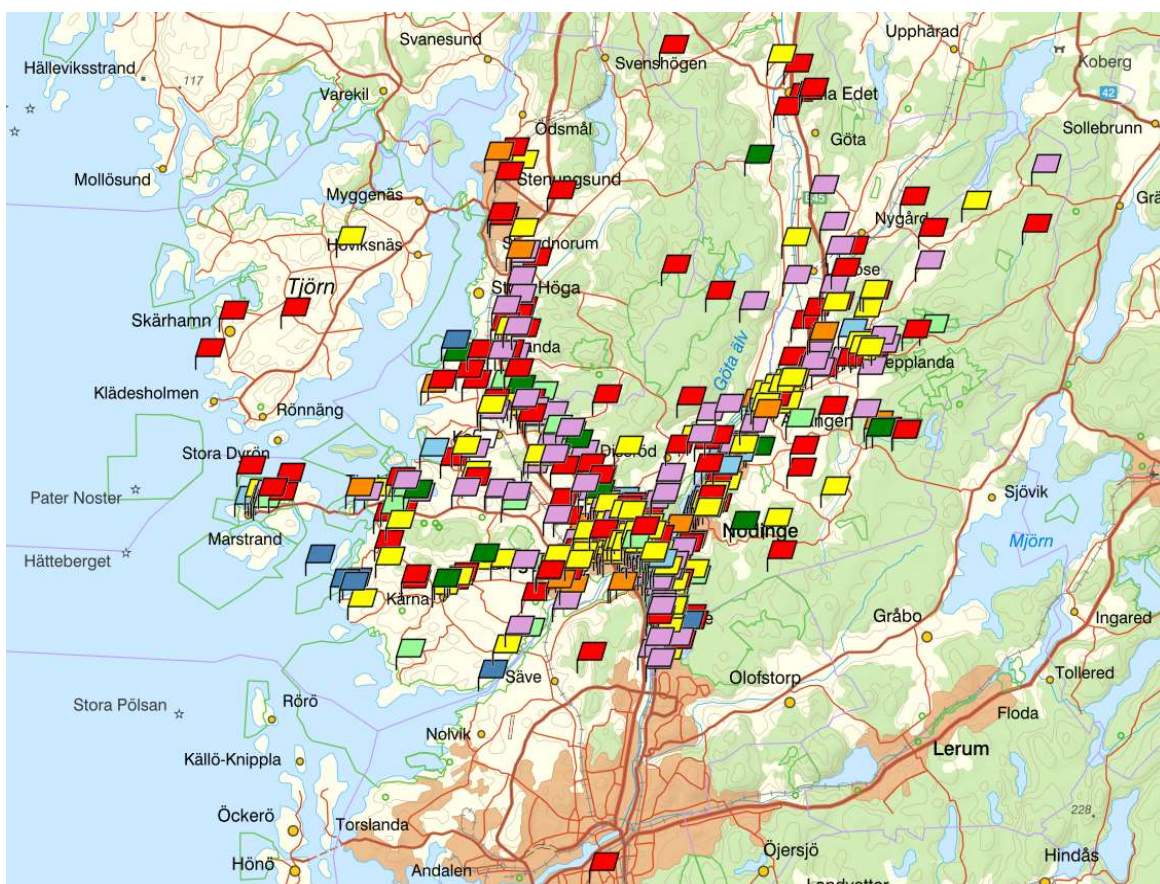
9 Räddningsuppdrag

Totalt har BORF hanterat 943 räddningsuppdrag under 2022, jämfört med 850 uppdrag 2021 och 894 uppdrag 2020 (Figur 8). Antalet händelser har totalt ökat med 11% 2022 jämfört med 2021 och antalet automatiska brandlarm har ökat med 34% under samma period.

Räddningsuppdrag	2022	2021	2020
Bränder	186	165	205
Trafikolyckor	166	151	139
Automatiska brandlarm	303	226	240
Övrigt	288	308	310
Totalt:	943	850	894

Figur 8 Antalet räddningsuppdrag

En kartbild i (Figur 9) visar lokalisering av samtliga räddningsinsatser inom BORF år 2021.

Figur 9 Lokalisering av räddningsuppdrag inom BORF 2021

10 Operativ förmåga

10.1 Insatsförmåga enligt handlingsprogram

Bedömningen är att BORF:s operativa förmåga som beskrivs i handlingsprogrammet upprätthålls då bemanningen är fullgod på stationerna och de fysiska förutsättningarna såsom material och fordon är fullgott.

Periodvis finns viss förmågesänkning inom Marstrands och Surtes insatsområden då det är stora problem att rekrytera RiB samt att viss personal saknar fullgod utbildning på grund av nyanställningar. Speciell utbildningsinsats har genomförts i Marstrand under 2 år.

BORF klarar grundläggande insatser avseende farligt gods samt kemikalieinsats men bedömningen är att förbundet bör öka denna kunskap. Projekt kopplat till detta pågår inom BORF.

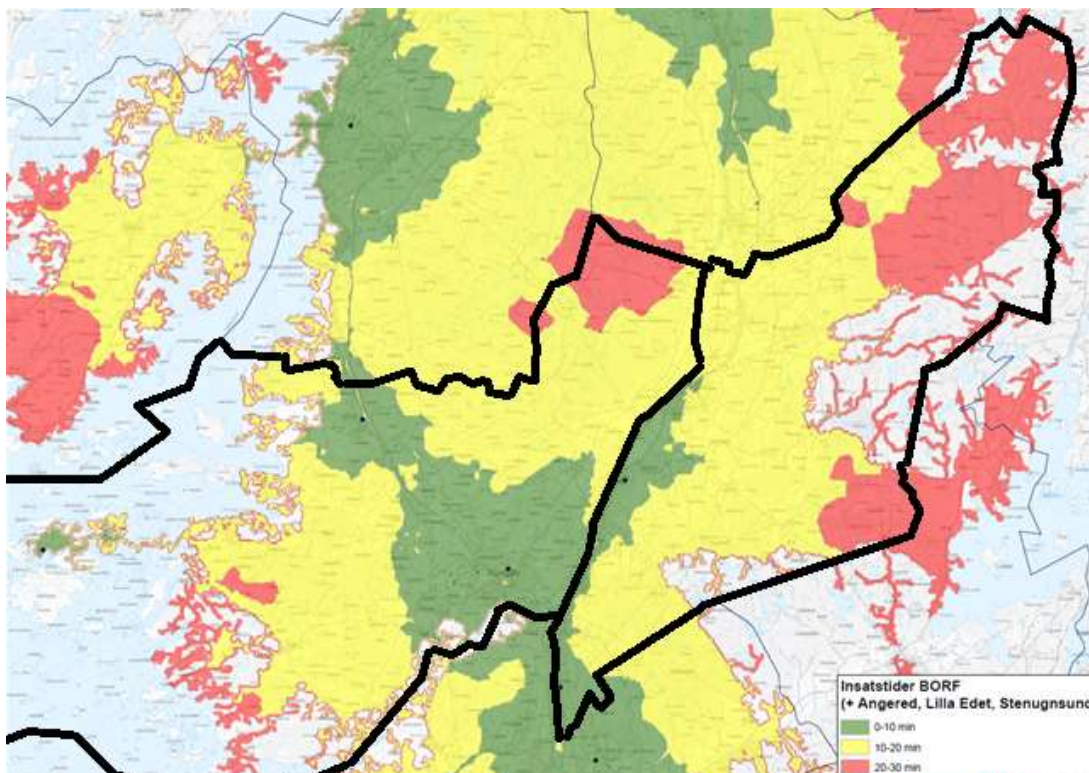
I västra delen av förbundet finns stora havsområden. Marstrandsfjorden och Hakefjorden gränsar mot BORF och i detta område och i dessa vatten förekommer mycket turism samt en stor mängd handels- och tankfartyg. Inloppet till den petrokemiska industrin i Stenungssund sker denna väg med mycket stort tonnage av farligt gods. Vindarna i detta område är, 75% av året, SV-NV vilket innebär att ett utsläpp av farligt gods drar mot BORF:s område och förmågan att hantera en räddningsinsats till sjöss är bristfällig.

Nyligen reviderad oljeskyddsplan, upprättad tillsammans med kommunerna Ale och Kungälv, finns som stöd vid olyckor med utsläpp av olja. BORF deltar i länets, Bohuskustens, gemensamma oljeskyddsberedskap genom utbildad personal samt fysiska system för oljeskyddsbekämpning inköpta genom samverkan med RSG.

Operativa instruktioner finns i stor omfattning inom BORF med "Gemensamma uttrykningsbestämmelser, VRR" som bas. En stor del av instruktionerna är dock i behov av revidering.

10.2 Insatstider

Insatstider inom förbundets geografiska område med stöd av styrkor från Angered, Stenungsund och Lilla Edet framgår av (Figur 10).

Figur 10 Insatstider inom BORF:s område med stöd från Angered, Stenungsund och Lilla Edet

Det finns ett avtalat samarbete om "Gränslös samverkan" inom VRR (Västra Räddningsregionen) vilket gör att området i nordöstra delen av förbundet får hjälp av stationen i Sollebrunn (Alingsås). Även innan samarbetet med VRR upprättades fanns ett avtal avseende denna hjälp till förmåga.

Etablering av ny brandstation i Ale pågår och den ska bemannas med heltidspersonal över tid. Det kommer medföra att insatstiderna i framför allt mellersta, östra och nordöstra delen av BORF:s område kommer att minska.

Förbundet har även ett stort antal bebyggda öar utmed kusten mot havet. Under vintertid med isläggning är det svårt att upprätthålla insatstider till dessa öar då framkomst med båt är begränsad. Under sommartid är befolkningsökningen stor, framför allt i området runt Marstrand. Även tiden till förstärkning av insatsstyrkor från Kode och Kungälv ökar sommartid då enda vägen till Marstrand, LV 168, är mycket trafikerad och det bildas ofta bilköer.

10.3 Båtförmåga

Avtal finns med Sjöfartsverket, Lotsen i Marstrand, om båtförmåga, befälhavare samt maskinist, vid samtliga kommunala räddningstjänstinsatser.

Mindre båtar anpassade för älv, sjöar och hamnbassängen i Marstrand finns placerade vid stationerna Marstrand, Kode, Kungälv samt Nol.

10.4 Stegåtagande

Medlemskommunerna har tillåtit viss bebyggelse med hänsyn till räddningstjänstens förmåga att agera alternativ utrymningsväg med höjdfordon. Detta gäller vissa uppförda fastigheter med 4–8 våningsplan.

Dessa fastigheter finns uppförda i Kungälvs tätort samt i Surte centrum. Höjdfordon finns placerade vid Kungälvs brandstation (stegbil) och vid Surte brandstation (hävare). Utredning har visat att stegbilen från Kungälvs brandstation med tanke på körtiden klarar att upprätthålla förmågan alternativ utrymningsväg även för fastigheterna i Surte.

10.5 Farlig verksamhet - Seveso

Inom BORF finns det två definierade farliga verksamheter enligt 2 kap. 4 § LSO som uppnår den högre kravnivån enligt Sevesolagstiftningen. Dessa är Nouryon Pulp and Performance Chemicals AB (tidigare Akzo Nobel) och Perstorp Oxo AB. Olyckor som sker inom dessa verksamheter bedöms generera stora konsekvenser.

10.6 Specialförmåga

BORF har utvecklat förmågan att hantera olyckor med tunga fordon med inriktning på bussar som en specialförmåga. Denna förmåga finns både personellt och materiellt vid Kungälvs brandstation. Denna resurs står till förfogande som specialförmåga inom VRR.

10.7 Övning

Övningar för att upprätthålla den operativa förmågan sker genom årligen fastställda övningsscheman.

Varje station övar var för sig lokalt samt vid ett gemensamt övningsfält vid Kungälv brandstation där större basövningar såsom exempelvis rökdykning, brandförlopp, bussolycka kan genomföras.

Personalens övningsnärvaro och kompetens redovisas i verksamhetssystemet Daedalos.

Heltidsanställda brandmän och styrkeledare har schemalagd övningstid på 150 h/år samt extra övningstid vid behov exempelvis ny utrustning, nytt fordon, förarutbildning. RiB-anställda har schemalagd övningstid på 60 h/år samt extra övningstid vid behov och räddningschef samt ledningsenheterna har schemalagd övningstid på 50 h/år.

En uppskattad övningsskuld har identifierats inom några områden. Bandvagnar finns placerade på två stationer, Kungälv och Nol, men utbildade förare på samtliga skiftlag finns endast på station Kungälv. Beslut är taget om att Kungälv skall bistå med förare även i Nol men det kvarstår att utbilda tillräckligt antal förare i Kungälv.

Ett höjdfordon, Hävare 7630, finns placerad på station Surte men på grund av personalomsättning och att styrkan består av RiB föreligger ett utbildningsbehov av förare på detta fordon. Oljeskyddsutbildning pågår vid samtliga berörda stationer men behöver ökas både teoretiskt och praktiskt.

10.8 Fordonspark

Varje station är utrustad med fordon för att kunna klara av räddningsuppdrag enligt beslutad förmåga i BORF:s handlingsprogram.

- Kungälvs heltidsstation har bland annat två släckbilar, tankbil, höjdfordon (stegbil), insatsledarfordon, räddningsbåt, 6-hjuling med slang/terrängkärra på släpvagn och bandvagn
- Kode RiB-station har en släckbil, en tankbil, ett transportfordon samt en mindre gummibåt
- Marstrands RiB-station har en släckbil, en tankbil, transportfordon och räddningsbåt på Koön samt en Mercedes Sprint utrustad med skärsläckare, 6-hjuling samt stegkärra på Marstrandsön. På Klåverön står en slang/terrängkärra stand-by.
- Nol RiB-station med en heltidsstyrka dagtid har bland annat en släckbil, tankbil, 6-hjuling med terrängkärra på släpvagn, bandvagn, räddningsbåt samt ett första insatsfordon (FIP)
- Surte RiB-station har bland annat en släckbil, tankbil, höjdfordon (hävare), och räddningsbåt

Samtliga fordon ägs av BORF och bedöms hålla en bra standard. En räddningsenhet samt en lastväxlare finns som reservfordon att nyttjas inom förbundet.

BORF har skärsläckare på 5 av 6 räddningsenheter samt på Mercedes Sprint på Marstrandön och på första insatsfordon i Nol. Samtliga räddningsenheter är utrustade med Holmatro räddningsverktyg likvärdigt med RSG nivå 3. BORF har inte släcksystemet CAFS (Compressed air foam system).

Samtliga tunga fordon har serviceavtal för både fordon och utrustning. De lätta fordonen har inga serviceavtal. Mindre reparationer/service utförs på brandstationerna av egen personal.

10.9 Andningsskydd för rökdykning

BORF har fullgod tillgång till andningsskydd för rökdykning på samtliga stationer. Service samt årskontroller utförs av kompetensutbildad personal vid Kungälv's brandstation där även luftfyllning sker. BORF använder dubbelflaskor och utrustningen är från Interspiro.

RSG:s andningsskydd är också från Interspiro men med singel flaska. Det finns stora fördelar med att använda samma typ av andningsskydd inom ett och samma räddningstjänstförbund för ett bättre och flexiblere resursutnyttjande så ett utbyte av andningsskydd kan bli aktuellt vid ett medlemskap i RSG.

11 Fastigheter - lokaler

11.1 Station Kungälv

Brandstationen i Kungälv ligger centralt belägen med närhet till E6:an och innerstaden. Från början var stationen en RiB-station men anpassades på 1990-talet till en heltidsstation med både förebyggande och utryckande personal.

Brandstationen är utrustad med 12+1 portar samt 16 kontorsarbetsplatser och 8 övernattningsrum. Arbetsmiljön i lokalerna är bra men trångbodda avseende kontorsarbetsplatser då dagtidspersonalen har utökats samt att övernattningsrummen som är lokaliserade i en vidbyggd modulbyggnad behöver

moderniseras. Det finns omklädningsrum för både kvinnor och män och goda träningsmöjligheter i form av gymnastikhall, gym, konditionsrum, löpspår och utegym. Gymnastikhallen hyrs ut externt via kommunen under dagtid.

Den tekniska servicen på brandstationen består av slangtvätt/slangvård för hela förbundet, ny maskin installerad 2021. Luftkompressor samt verkstad för andningsskydd vilken servar hela förbundet samt materialtvätt. Det finns även tvättutrustning för förbundets larmkläder och andningsskydd som utvecklats enligt konceptet "renare arbetsplats" för att undvika kontaminering av skadliga ämnen och utsläpp av kontaminerat tvättvatten.

På brandstationen finns även en tvätthall och verkstadshall för mekaniskt arbete och fordonsreparationer/service, smörjgrop, lastbilslyft, travers.

Brandstationens nuvarande placering är inte optimal. Området runt stationen har förtätats med bland annat utbyggt sjukhus, en stor mängd bostäder samt affärskomplex. Utryckning från brandstationen har försvårats samt möjligheten till framtida utveckling av övningsfält är minimerad. Därtill ligger inte stationen optimalt ur insatsperspektivet då riskbilden förflyttats/förändrats/ökat.

En utredning med efterföljande politisk dialog har skett om nybyggnation av brandstation strax söder om Kareby i anslutning till E6:an. Önskemål om att även övningsfält inryms i planeringen av ny brandstation har framförts.

11.2 Station Kode

Brandstationen i Kode ligger i Kungälvs kommun och byggdes 2010. Stationen är strategiskt placerad alldeles intill påfart och avfart till E6:an.

Enligt bedömning är stationen en fullt funktionsduglig RiB-station utrustad med 4 portar, en kontorsarbetsplats och 2 övernattningsrum. Arbetsmiljön i lokalerna är bra. Det finns omklädningsrum för både kvinnor och män samt träningsmöjligheter i form av gym och konditionsträning.

Tvätt av stationskläder och lätt smutsade larmställ görs på brandstationen. Det finns även en tvätthall och möjlighet till enklare reparationer av fordon/utrustning.

11.3 Station Marstrand

Marstrand som ligger i Kungälvs kommun består av två öar, Marstrandsön och Koön. Brandstationen är belägen på Koön. Marstrand är en trähusstad som blomstrar under sommarmånaderna med mycket turister och evenemang.

Bedömningen är att Station Marstrand är en funktionsduglig RiB-station utrustad med 2 portar, en kontorsarbetsplats och 4 övernattningsrum. Arbetsmiljön i lokalerna är bra men det är generellt trånga utrymmen. Det finns separerade omklädningsrum för kvinnor och män samt tillgång till mindre gym och konditionsträning.

Tvätt av stationskläder görs på brandstationen men larmställ tvättas på Kungälvs brandstation. Det finns ingen tvätthall men det finns möjlighet till enklare reparationer av fordon/utrustning.

På Marstrandsön hyrs två garageplatser inomhus i undervåningen på en bostadsfastighet ägd av FÖRBO där fordon och dubbla uppsättningar larmställ huserar.

11.4 Station Nol

Brandstationen i Nol ligger i Ale kommun och byggdes på 1960-talet men har byggts ut sedan dess. På hösten 2004 fick stationen en tillbyggnad med bland annat träningsanläggning och nya serviceutrymmen.

Brandstationen är byggd som en RiB-station med 7 portar och några kontorsarbetsplatser. I dagsläget har förmågan i denna del av förbundet utvecklats med en heltidsstyrka (1+2) under dagtid vardagar och en utveckling mot dygnsstyrka pågår. Stationen fungerar men är för liten och kan i nuvarande utförande inte husera dygnstjänstgörande personal då det saknas övernattningsrum. Det finns omklädningsrum för både kvinnor och män och tillgång till gym och konditionsträning.

Den tekniska servicen på brandstationen består av en mindre andningsskyddsverkstad, verkstad, smörjgrop och tvätthall. Stationskläder kan tvättas på stationen men inte larmställ som tvättas på Kungälvs brandstation.

11.5 Station Surte

Brandstationen i Surte ligger i södra delen av Ale kommun. Brandstationen bedöms vara en fullt funktionsduglig RiB-station utrustad med 3 portar, en kontorsarbetsplats och ett övernattningsrum. Det finns omklädningsrum för både kvinnor och män och tillgång till gym och konditionsträning.

På brandstationen kan mindre reparationer utföras men det finns ingen tvätthall så tvätt av fordon sker utomhus. Stationskläder kan tvättas på stationen men inte larmställ som tvättas på Kungälvs brandstation.

Brandstationen ligger i en fastighet som ägs av Surte Lagerservice AB. Brandstationen har ingen egen yta utomhus utan delar utomhusyta med andra företag som exempelvis bedriver transport- och lagerverksamhet inom fastighetsområdet.

11.6 Ny brandstation i Ale kommun

Projekt för att etablera en ny brandstation i Ale kommun som ska ersätta de två befintliga stationerna i Nol och Surte pågår men lokaliseringen är i dagsläget inte fastställd. Ale kommun ansvarar för projektet och har utsett en projektledare. BORF deltar i projektet med medarbetare i projektgruppen.

Den nya brandstationen ska ha en central placering för att hantera beredskapen för både Nol och Surte. Det finns behov av en övningsplats i anslutning till den nya brandstationen vilket BORF har framfört till Ale kommun.

12 Övningsanläggning

BORF:s övningsfält finns placerad i anslutning till brandstationen i Kungälv.

Vid detta övningsfält genomförs bland annat rökdykarövningar, brandförloppsövningar, bussräddning. Planering och bokning av övningar sker genom en intern utbildnings- och övningsgrupp inom förbundet. Interna instruktörer finns utbildade och vid behov köps externa instruktörer in. Möjlighet till enklare skyddsutrustning såsom overaller, hjälmar, skyddshandskar finns att låna. Anställd räddningspersonal använder sin egen personliga utrustning vid övning. På övningsfältet finns en lektionssal med plats för ca 20 personer samt möjlighet till omklädning och dusch.

Övningsfältet är besiktigt av inspektörer från kommunens miljö- och hälsoskyddsavdelning och miljöfrämjande åtgärder har genomförts exempelvis minimering av fordon drivna med fossila bränslen som behöver vara i gång under övning för att säkra vattenförsörjning har gjorts genom separat framdragen vattenledning med tryckförhöjande el-pump. Mätning och utredning av PFAS kontaminering pågår. Övningsfältet är placerat i samma område som Kungälvs kommuns deponi av miljöfarligt avfall såsom asfalt och andra äldre oljebaserade produkter.

Övningar av mindre dignitet och som inte kräver övningsmateriel genomförs lokalt vid varje station. Uppskattningsvis genomförs ca 90-95% av BORF:s övningsverksamhet inom förbundet, på brandstationer eller vid övningsfältet.

Övningsfältet hyrs även ut till andra aktörer exempelvis andra räddningstjänster, polis, sjukvård, hemvärn.

13 Säkerhet

13.1 Informationssäkerhet och GDPR

BORF:s IT-plattform ägs, samt hanteras av Ale kommuns IT-avdelning. Ale kommun har direktiv gällande IT- och informationssäkerhet som även omfattar BORF.

Enligt BORF:s förbundsordning är förbundsdirektionen personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som förbundet behandlar i sin verksamhet. Kungälvs kommun tillhandahåller enligt avtal ett dataskyddsbud (DSO) till BORF som ska fungera som dataskyddsbud i enlighet med dataskyddsdirektivet. Några centrala delar i denna tjänst rör tillsyn och rådgivning i det som rör organisationens personuppgiftsbehandlingar, eventuella personuppgiftsbiträdesavtal, framtagande av rutiner kring dataskyddsarbete och incidentrapportering vid felbehandlingar.

Förbundsdirektionen har i dagsläget inte fattat beslut om att utse DSO och inte heller anmält DSO till Integritetsskyddsmyndigheten (IMY). På grund av detta har DSO inte påbörjat arbetet med tillsyn och rådgivning enligt avtalet med Kungälvs kommun.

Utredningen har inte kartlagt hur GDPR och informationssäkerhet inklusive hantering av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter hanteras i praktiken inom BORF men utredningens bedömning är att det kan finnas brister. Vid en fortsatt process för medlemskap i RSG är det viktigt att BORF beskriver sin hantering av information och personuppgifter och eventuella brister för bedömning av konsekvenser på informationshanteringen inför en eventuell verksamhetsövergång.

RSG har idag egna resurser med kompetens inom informationssäkerhet och GDPR men resursbehovet kan vid en utökning av RSG behöva ses över då det saknas resurser inom BORF med dessa kompetenser.

13.2 Säkerhetsskydd

Enligt Säkerhetsskyddslag (2018:586) ska den som till någon del bedriver säkerhetskänslig verksamhet utreda behovet av säkerhetsskydd (säkerhetsskyddsanalys). Säkerhetsskyddsanalysen ska dokumenteras. Med utgångspunkt i analysen ska verksamhetsutövaren planera och vidta de säkerhetsskyddsåtgärder som behövs med hänsyn till verksamhetens art och omfattning, förekomst av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och övriga omständigheter. BORF har nyligen genomfört en säkerhetsskyddsanalys och avser att utse räddningschefen att vara säkerhetsskyddschef. Arbetet med att skapa en säkerhetsskyddsorganisation kommer att pågå under 2023.

Enligt Säkerhetsskyddslag (2018:586) ska den som genom en anställning eller på något annat sätt ska delta i säkerhetskänslig verksamhet säkerhetsprövas. BORF har säkerhetsprövat personal i säkerhetsklass 2 och 3 med hänsyn till funktion, befattning och uppdrag.

För att kunna bedriva ett säkerhetsskyddsarbete enligt gällande lagar och föreskrifter är utredningens bedömning att det idag saknas resurser och kompetens inom BORF.

Inom RSG finns idag resurser och kompetens för att bedriva säkerhetsskyddsarbete enligt gällande lagar och föreskrifter men vid en utökning av RSG kan ytterligare resurser behöva tillföras.

13.3 Passersystem

BORF har ett förbundsgemensamt system där inpassering i förbundets lokaler sker genom ett tag-system där varje passerande registreras. Behörighet till lokaler anpassas efter behov och funktion.

14 Allmänna handlingar och arkiv

BORF hanterar och arkiverar samtliga handlingar i det interna verksamhetssystemet Daedalos. Kungälvs kommun är enligt förbundsordningen förbundets arkivmyndighet. Kungälvs kommuns arkivreglemente och regler för arkivlokaler gäller även i BORF.

Enligt en revision som genomfördes 2021 av kommunarkivarie i Kungälvs kommun konstaterades att BORF saknar vissa grundläggande delar som är viktiga för att korrekt efterfölja Kungälvs kommuns arkivreglemente och den arkivvård som BORF ansvarar för som arkivbildare. Dokument som saknas är dokumenthanteringsplan, arkivbeskrivning och arkivförteckning.

Organisatoriska förändringar innebär i princip alltid konsekvenser för arkivvården och arkivbildningen. Enlig 4 § arkivlagen (1990:782) ansvarar varje myndighet för vården av sina allmänna handlingar, ett ansvar som även inkluderar arkiv eller delar av arkiv som övertagits från en annan myndighet. Enligt 6 § arkivförordningen (1991:446) ska en myndighets arkivbildning ses över i samband med att organisationen ändras.

Utifrån de brister som finns idag i BORF rörande allmänna handlingar och arkiv så är utredningens bedömning att BORF inför ett medlemskap i RSG bör genomföra en inventering som omfattar såväl fysiska som elektroniska handlingar i samtliga verksamheter samt inom centrala stödfunktioner och arkiv. Resultatet av en sådan inventering ligger sedan till grund för beslut om överlämnande eller överlämnande och införlivande av allmänna handlingar i samband med ett medlemskap i RSG.

RSG har idag egen kompetens inom området arkiv och allmänna handlingar men resursbehovet kan vid en utökning av RSG behöva ses över då det inte finns resurser inom BORF med denna kompetens, exempelvis arkivarie.

15 IT och kommunikation

15.1 IT-infrastruktur

Det är Ale kommun som tillhandahåller och drifvar den IT-plattform som BORF använder. Det finns inget avtal som reglerar detta utan beslutet finns i ett protokoll från 2012-09-28 där interimsstyrelsen för räddningstjänstförbundet Ale-Kungälv fattade beslut om att Ale kommun ska leverera IT. IT-leveransen till BORF styrs av beslutat arbetssätt i Ale kommun och inga särskilda anpassningar har gjorts till BORF:s verksamhet.

Det finns fiberanslutning och trådlöst nätverk på samtliga brandstationer inom BORF. Skrivare samt stationära och mobila datorarbetsplatser leasas av Ale kommun inklusive programvara och support. BORF har tillgång till support via Ale kommuns IT under dagtid och via en beredskapstjänst övrig tid.

BORF äger även egna servrar samt datorer vilka främst är avsedda för utalarmering.

En grundlig nulägesanalys avseende IT-infrastruktur och hårdvara är nödvändig i samband med en fortsatt medlemskapsprocess för att identifiera konsekvenser, beroenden och kostnader.

15.2 IT-system

Daedalos används både som verksamhetssystem och diariehanteringssystem och drifvas från servrar hos LPA i Lund.

BORF använder Microsoft 365 och samtliga förbundets medarbetare har en personlig mailadress i Outlook. Inom Ale kommun används Microsoft 365 utan begränsningar, Onedrive och Sharepoint används som lagringsytor för personliga och gemensamma dokument. Inom BORF lagras gemensamma dokument fortfarande i en filstruktur på filserver och de egna dokumenten lagras på en personlig lagringsyta i Onedrive.

BORF har en extern webbsida vilken hanteras både internt och tillsammans med kommunikationsavdelningen i Ale kommun. BORF håller på att utveckla en intern webb (intranät) men är inte klara med detta arbete.

RIA används som inrapporteringsystem för tillbud och olyckor.

Personec används som personalsystem och Unit4 används som ekonomisystem och tillhandahålls via Kungälvs kommuns avtal med SOLTAK.

BORF har avtal med AddSecure och har en utalarmeringsserver på Kungälvs brandstation för hantering av räddningstjänstlarm och automatlarm. Både Kungälvs och Ales kommuner använder BORF:s licens och utalarmeringsserver för kommunens egna inbrottslarm och driftslarm. Dessa larm skickas internt mellan BORF och kommunerna och inte via internet. Hur påverkan på kommunerna blir om BORF:s verksamhet skulle bli en del av RSG måste utredas vidare i den fortsatta processen.

En grundlig nulägesanalys av befintliga IT-system och deras information är nödvändig i samband med en fortsatt medlemskapsprocess för att tydliggöra konsekvenser, beroenden och kostnader.

15.3 Telefoni/kommunikation

BORF har via Ale kommun tillgång till växelfunktion, fast telefoni, IP-telefoni samt mobiltelefoni. Abonnemang tecknas genom hängavtal till Ale kommuns upphandlade avtal. BORF äger samtliga mobiltelefoner och inköp sker via Ale kommun.

Det finns även ett antal fasta, hemliga, telefonabonnemang för kommunikation och utalarmering.

Förbundet nyttjar RAKEL som kommunikationssystem vid räddningsinsatser och det finns redan idag en samverkan/samarbete med RSG genom VRR (Västra Räddningsregionen).

BORF hanterar VMA för bägge medlemskommunerna vilket innebär att de servar och drifvar samtliga signalhorn åt kommunerna samt säkerställer alarmering lokalt samt via SOS och RSG ledningscentral.

Årlig ersättning från MSB till kommunerna för detta åtagande tillförs BORF genom internfakturerering.

16 Avtal

16.1 Hyresavtal

Station Surte

Hyresvärd är Ale kommun som i sin tur hyr lokalen av Surte Lagerservice AB. Avtalet är tecknat till 2024-12-31 och uppsägning ska ske 9 månader före avtalstidens utgång i annat fall förlängs det med 1 år åt gången. Fastigheten delas med externa företag men brandstationen har ett eget skalskydd till lokalen/stationen men utomhusytan delas av flera olika företag.

Station Nol

Hyresvärd är Ale kommun. Avtalet är tecknat till 2017-12-31 och uppsägning ska ske 9 månader före avtalstidens utgång i annat fall förlängs det med 1 år åt gången.

Station Kungälv

Hyresvärd är Kungälvs kommun. Det finns två avtal, ett för brandstationen och ett för en vidbyggd sovmodul. Avtalet för brandstationen är tecknat till 2015-12-31 och uppsägning ska ske 9 månader före avtalstidens utgång i annat fall förlängs det med 36 månader åt gången. Avtalet för sovmodulen är tecknat till 2014-01-31 och uppsägning ska ske 7 månader före avtalstidens utgång i annat fall förlängs det med 6 månader åt gången. Avtalen ska enligt uppgift revideras under 2023.

Station Kode

Hyresvärd är Kungälvs kommun. Avtalet är tecknat till 2015-12-31 och uppsägning ska ske 9 månader före avtalstidens utgång i annat fall förlängs det med 36 månader åt gången. Avtalet ska revideras under 2023.

Station Marstrand, Koön

Hyresvärd är Kungälvs kommun. Avtalet är tecknat till 2015-12-31 och uppsägning ska ske 9 månader före avtalstidens utgång i annat fall förlängs det med 36 månader åt gången. Avtalet ska enligt uppgift revideras under 2023.

Station Marstrand, Marstrandsön

Hyresvärd är FÖRBO. Avtalet är tecknat till 2000-09-30 och uppsägning ska ske 9 månader före avtalstidens utgång i annat fall förlängs det med 36 månader åt gången.

Övningsfält Kungälv

Det finns inget avtal tecknat rörande övningsfältet. Det finns ett avtal för lektions-salarna som hyrs av Kungälvs kommun. Avtalet är tecknat till 2015-12-31 och uppsägning ska ske 9 månader före avtalstidens utgång i annat fall förlängs det med 36 månader åt gången.

Vid ett medlemskap i RSG så kan nya avtal gällande fastigheter, lokaler och övningsfält behöva tecknas med RSG där avtalsvillkoren justeras så att RSG:s gemensamma principer för kostnadstäckning tillämpas.

När RSG bildades 1993 bestämdes att samma principer för kostnadstäckning ska tillämpas när RSG hyr lokaler, fastigheter eller annan fast utrustning av någon av medlemskommunerna, oavsett vilken medlemskommun, eller av medlemskommun utsedd organisation, som är uthyrare. Samtidigt bestämdes att självkostnadshyra ska gälla som princip. Det som bestämdes vid bildandet har vidhållits vid efterföljande utvidgningar av RSG. Självkostnadsprincipen har tillämpats när RSG hyr lokaler och fastigheter av medlemskommuner och kommunala fastighetsbolag.

En överenskommelse om ansvar för miljöskador behöver också tecknas mellan RSG och nya medlemskommuner.

16.2 Sotning och brandskyddskontroll

Avtal med Kungälvs Sotarna i Kungälvs kommun och Gösab i Ale kommun som trädde i kraft 2020-08-01. I avtalet har BORF option på förlängning om 2 år som får göras med 1 år i taget så i dagsläget är avtalet förlängt till 2023-07-31 och kan som längst förlängas till 2024-07-31 då en ny upphandling måste vara genomförd.

Inom RSG är sotningen på entreprenad men brandskyddskontrollen utförs i egen regi. Vid ett medlemskap i RSG är utredningens rekommendationen att BORF:s avtal med aktuella leverantörer övertas av RSG i ett första skede. RSG kan då senare och under ordnade former överta brandskyddskontrollen i egen regi i kommunerna Kungälv och Ale.

16.3 Operativa avtal

Avtal med Sjöfartsverket om transport av brandpersonal och utrustning till förbundets öar. Sjöfartsverkets båtar och dess besättning är belägna på Koön-Marstrand och bedriver normalt lotsverksamhet.

Avtal med Västra Räddningsregionen, VRR, avseende gemensamt nyttjande av räddningsresurser.

Avtal med RSG avseende "Larm och ledning".

Avtal med Alingsås-Vårgårda om hjälp vid räddningsinsats i förbundets nordöstra område.

Avtal med SBRF numera RSG om hjälp vid räddningsinsats E6:an och Stenungsunds södra kommundel samt E45:an i Lilla Edets kommun

Avtal med RSG om hjälp vid räddningsinsats i den norra delen av Hisingen samt E6.

Avtal med Brandskyddsföreningen avseende restvärdesräddning.

Avtal med VG-regionen, Kungälvs sjukhus om medverkan vid IVPA (I väntan på ambulans) i stationsområde Kungälv, Kode, Marstrand/Koön, Nol och Surte

Vid medlemskap i RSG så är utredningens rekommendation att de operativa avtal som fortsatt ska gälla överförs till RSG.

16.4 Leverantörsavtal

Inom ramen för den här utredningen görs ingen genomgång av befintliga leverantörsavtal inom BORF då det löpande sker förändringar. Om processen går vidare och beslut fattas kring BORF:s medlemskap i RSG så måste samtliga leverantörsavtal inventeras och beslut fattas om de ska sägas upp eller överföras till RSG.

I den fortsatta medlemskapsprocessen så måste samtliga leverantörsavtal inom BORF inventeras och RSG får utifrån inventeringen ta ställning till vilka avtal som ska överföras till RSG, vilka avtal som kan avslutas samt vilka befintliga avtal hos RSG som även kan omfatta kommunerna Kungälv och Ale.

16.5 Avtal och överenskommelser med medlemskommunerna

Det finns ett avtal med Kungälvs kommun om att tillhandahålla ett dataskyddsbud åt BORF till en kostnad av 30 000 kr/år samt en överenskommelse om att utföra BORF:s upphandlingar till en kostnad av 58 000 kr/år.

Kungälvs kommun tillhandahåller ekonomitjänster till BORF med både egen personal och via SOLTAK till en kostnad av 550 000 kr/år. Kungälvs kommun tillhandahåller även HR- och lönetjänster via både egen personal och via SOLTAK till en kostnad av 300 000 kr/år.

IT och IT-tjänster tillhandahålls av Ale kommun till en kostnad av ca 1,3 mkr/år. BORF:s utnyttjande av Ale kommuns växel kostar 46 000 kr/år.

16.6 Automatlarm

BORF hanterar automatiska brandlarm, såväl myndighets- som ambitionsanläggningar och har avtal med anläggningsägare, samt med RSG (VRR) och SOS för hantering av dessa brandlarm. Idag finns det ca 345 anslutningar varav 192 anslutningar är direktkopplade till SOS. Intäkten 2022 som består av årsavgifter och obefogade larm var på 3 244 tkr. Årsavgiften står för 1433 tkr och intäkten för obefogade larm står för 1 811 tkr. Ett obefogat automatlarm faktureras en kostnad på ca 7 200 kr per tillfälle.

För den praktiska hanteringen av automatiska brandlarm så finns en utsedd handläggare.

Vid förbundsutökningen 2023 övertog RSG inga automatlarmsavtal från Södra Bohusläns räddningstjänstförbund (SBRF) utan valde i stället att låta SBRF:s automatlarmskunder teckna nya avtal med RSG enligt RSG:s villkor och prislista för att få en likartad hantering inom RSG av samtliga automatlarmskunder. Utredningens rekommendation är att detta tillvägagångsätt även används om RSG utökas med kommunerna Kungälv och Ale.

17 HR

17.1 Centrala och lokala avtal

Centralt framtagna avtal är förhandlade att gälla som grund både avseende heltidsanställd personal, RiB samt vikariat och timanställningar.

Lokala överenskommelser, LOK, finns för personalkategorierna heltidsanställda och RiB. Följande lokala avtal har identifierats i utredningen:

- Ersättning för utbildare/instruktör. För brandman heltid utges ersättning som fyllnadslön samt ob-ersättning. För RiB-personal utbetalas ersättning motsvarande fastställd timlön för vikarierande brandman.
- Sommaravtal för RiB om förhöjd sommarersättning samt max tak för beredskapstid.
- Avtal för RiB som kallas "arbete på annan station" (täckning av vakans på annan ort). Avtalet innebär att man får ersättning 50% av den totala tjänstgöringstiden och gäller från det att man lämnar stationen tills man är åter.
- Styrkeledar-/stf styrkeledarersättningen på RiB är ett lokalt avtal med en höjning jämfört med det centrala avtalet.

17.2 Arbetstider

I BORF:s årsredovisning 2022 beskrivs att det finns olikheter inom förbundet som bland annat resulterat i ett arbete för att skapa "Ett BORF" som ett uttryck för att inkludera heltidspersonalen i Kungälv med den nyetablerade heltidsbemanningen i Nol genom utbyte av personal och fordon för att lära känna varandras verksamheter bättre. Det nämns också att ett mål är att ta fram förslag på schema som bidrar mer till "Ett BORF". Arbetstider idag är enligt nedan:

- Heltid Kungälv; dygn 07.30-07.30
- Tjänstgöringstid 42 h/vecka för de som går på Bilaga R, Styrkeledare har 43 h
- Heltid dagtid Nol, ej Bilaga R, 40 h/veckan

Nya regler för dygnsvila ska träda i kraft 1 oktober 2023 vilket kan komma att påverka möjligheten till dygnstjänstgöring. EU-kommissionen har ifrågasatt om kollektivavtalet Allmänna bestämmelser (AB) är förenligt med arbetstidsdirektivet i vissa delar. Därför har parterna kommit överens om att skärpa kollektivavtalets regler om dygnsvila i syfte att värna individernas skydd och säkerställa att avtalet är förenligt med arbetstidsdirektivet.

17.3 Rekrytering

BORF har på senare tid haft en något högre personalomsättning än tidigare så under 2022 har det gjorts ett stort arbete med att nyrekrytera både operativ, förebyggande och administrativ personal. Vissa befattningar har varit svåra att rekrytera, det gäller framför allt befattningar där det krävs ingenjörskompetens. Vakanser täcks upp av bland annat timanställd personal som har sin grundanställning inom annat räddningstjänstförbund.

Rekrytering av RiB-personal till samtliga stationer är en stor utmaning. Rekryteringskampanjer riktade mot RiB genomförs kontinuerligt.

I den fortsatta medlemskapsprocessen är det viktigt att kartlägga hur många vakanser som täcks av timanställda som har sin grundanställning i annat räddningstjänstförbund exempelvis RSG.

Rekryteringskrav, tester brandman heltid och RiB:

Grundläggande krav vid rekrytering brandman heltid är guldbojen (max 1 år gammalt) och åldersrelaterat rullbandstest (max 6 månader gammalt). BORF har inget krav på SMO-utbildning utan rekryterar utifrån vilken kompetens som saknas i brandmanna-gruppen vid aktuellt rekryteringstillfälle.

Brandman heltid har följande tester i samband med rekrytering:

- Höjdtest
- Tekniktest (praktiskt handlag, verktygskännedom)
- Intervju
- Momentbana (fysiskt ansträngande med brandmansrelaterade uppgifter)
- Fordonskörning med lastbil på heltidsanställning, personbil vid sommarvik
- Löpning 3 km på tiden 13 min15 sek

Brandman RiB har följande tester vid rekryteringstillfället:

- Enklare "rökdykning" i en mörklagd tvätthall för att testa klaustrofobi, arbeta med mask m.m.
- Höjdtest
- Tekniktest (verktygskännedom, koppla släpvagn på dragkrok)
- Intervju
- Fordonskörning med personbil och släp
- Löpning 500 meter i tempo 4,25 min/km

RSG har idag samma rekryteringskrav och tester för brandmän på heltid och RiB. Vid rekrytering till RSG genomförs intervju, stresstest, höjdtest och ett antal fysiska tester så som stående längdhopp, löpning, handstyrketest, bänkpress, lyft till hakan med skivstång, roddtest och simtest.

17.4 Fack och förhandling

BORF har inga samverkansavtal utan arbetar utifrån MBL.

Det finns en årligen beslutad mötesordning med representanter för de olika fackförbunden. Vid dessa möten genomförs dialog, information samt förhandlingar enligt MBL. Arbetsgivaren har däremellan kontinuerlig kontakt med fackliga representanter i verksamhetsfrågor och behov av formellt möte kan begäras av bägge parter utöver ordinarie möten.

17.5 Arbetsmiljö

BORF har en skyddskommitté som sammanträder enligt en årligen fastställd mötesordning. BORF har idag utsedda skyddsombud på heltidsstationerna Kungälv och Nol men målet är att ha fler skyddsombud på fler stationer. Skyddsronder genomförs enligt fastställd årlig mötesordning där även fastighetsrepresentant är närvarande. BORF använder systemet RIA som inrapporteringsystem där tillbud och olycksfall såväl tekniskt som personellt rapporteras in.

Ett omfattande arbetsmiljöarbete startades upp i september 2022 med utgångspunkt från två rapporter gällande dels organisatorisk och social arbetsmiljökartläggning enligt AFS 2015:4 som genomfördes av företagshälsovården Pe3 Företagshälsa och dels den fördjupade utredningen med åtgärdsrekommendationer som sammanställdes av HR-enheten i Ale kommun. Utifrån rapporterna prioriterades tre områden; information, kommunikation och värdegrund där samtliga medarbetare har kunnat bidra med förslag på förbättringsåtgärder genom dialog och delaktighet. Arbetet fortgår under 2023.

17.6 Pensionsåtaganden

(Ur BORF:s årsredovisning för verksamhetsår 2022)

”Pensioner från och med 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen inklusive löneskatt. Beräkning har skett enligt RIPS19. Pensionsåtagande avseende anställda före år 2013 redovisas som åtagande i Ale- respektive Kungälvs kommuns årsredovisning.

Från och med 2000 har arbetstagaren själv fått möjlighet att placera en del av sin tjänstepension. Det innebär att BORF årligen betalar ut den intjänade individuella delen till KPA som administrerar fördelningen av pensionspengarna till respektive individs valda förvaltare. Den del av pensionsskulden med tillhörande löneskatt, som betalas ut under 2023, bokas upp som kortfristig skuld under 2022 enligt KPA:s prognos.

Inga medel är placerade för att möta framtida pensionsutbetalningar. Pensionsåtagande finns för den före detta förbundschefen vid dennes pensionsavgång, i övrigt har förbundet inga pensionsåtaganden för personer i ledande ställning eller direktionen.

BORF har en avsättning för pensioner inklusive löneskatt. Varje år bokförs förändringen (ökningen/minskningen) av skulden mot årets resultat."

I RSG finns det en separat medlemsavgift för pensionskostnader som budgeteras och redovisas baserat på pensionsprognoser från KPA och RSG hålls kostnadsneutrala. Fördelningen av pensionskostnaderna mellan medlemskommunerna beräknas enligt fastställd andel i förbundet.

17.7 Personalförmåner

Utredningen har identifierat följande personalförmåner inom BORF:

- Flextid
- Löneväxling
- Semesterväxling, ej för Kommunal
- Friskvård: Träning 1 h/vecka på arbetstid – admin.personal
- Friskvårdsbidrag 700 kr/år
- Skobidrag: tränings skor 1 000 kr, kontorsskor 1 500 kr (admin.personal)

17.8 Lönenivåer - löneskillnader

BORF har löpande gjort lönejämförelser med andra förbund/organisationer i motsvarande storlek och omfattning, senast inför lönerevision 2022. Bedömningen var att BORF:s löner är likvärdiga med jämförda förbund.

I jämförelse med RSG ligger BORF:s löner något lägre inom vissa operativa befattningar utifrån den lönestatistik som funnits att tillgå.

I den fortsatta medlemskapsprocessen får eventuella löneskillnader analyseras.

18 Ekonomi

18.1 Driftbudget

I (Figur 11) redovisas BORF:s driftbudget för åren 2023 och 2022. Förbundsbidraget uppräknas årligen enligt procentsats som fastslås på ägarsamrådet. Förbundsbidraget är uppräknat med 2 % i 2023-års driftbudget.

Driftbudget, tkr	2023	2022
Intäkter	5 000	4 160
Personalkostnader	-58 402	-55 822
Hyror	-8 300	-8 100
Övriga kostnader	-18 433	-18 738
Avskrivningar	-6 700	-6 600
Förbundsbidrag	-86 835	-85 100

Figur 11 Driftbudget BORF

18.2 Förbundsbidrag

Kostnaderna för BORF:s verksamhet ska täckas genom bidrag från förbundsmedlemmarna, Kungälv och Ale. Utgångspunkten är att förbundsbidraget fördelas mellan medlemskommunerna utifrån befolkningstalet. Nuvarande fördelning enligt (Figur 12)

	Invånare 31/12-2021	Fördelningsnyckel
Kungälvs kommun	48 271	60 %
Ale kommun	32 148	40 %
	80 419	100%

Figur 12 Nuvarande fördelning förbundsbidrag BORF

Förbundsbidragets storlek och fördelning mellan medlemskommunerna för åren 2023 och 2022 redovisas i (Figur 13)

Förbundsbidrag	2023	2022
Kungälvs kommun	52 101	51 060
Ale kommun	34 734	34 040
Summa:	86 835	85 100

Figur 13 Förbundsbidrag fördelat per kommun

18.3 Investeringsplan

I (Figur 14) redovisas investeringsbehov 2023 och planerade investeringar fram till och med 2025. De planerade investeringarna 2024-2025 är preliminära och påverkas av framtida beslut om organisationsutveckling, nybyggnation brandstation m.m.

Investeringar, tkr	Avskrivningstid	2023	Plan 2024	Plan 2025
Släck-/räddningsfordon	15 år		6 000	
Tankfordon/lastväxlare	15 år	2 800		1 300
Höjdfordon	20 år			
Mindre fordon	10 år	1 050	850	2 350
Båtar/båtmotorer	20/10 år			
Räddningstjänstutrustning	5/10 år	2 450	2 700	3700
Övningsfält	10 år	200	200	200
Summa:		6 500	9 750	7 550

Figur 14 Investeringsplan BORF

18.4 Anläggningstillgångar

År 2022 uppgick BORF:s materiella anläggningstillgångar avseende maskiner och inventarier till ca 43 mkr i balansräkningen. Anläggningstillgångarna i balansräkningen har upptagits till anskaffningsvärdet efter avdrag för planmässiga avskrivningar och nedskrivningar. Den ekonomiska livslängden ska överstiga tre år och anskaffningsvärdet ska överstiga minst ett halvt prisbasbelopp.

Anläggningstillgångar som övertogs från medlemskommunerna vid förbundets bildande 2013 är upptagna till det bokförda värde objekten hade i respektive medlemskommuns balansräkning.

Vid ett medlemskap i RSG så överförs de anläggnings- och omsättningstillgångar som BORF disponerar till RSG. Undantag kan komma att göras för eventuella fastigheter och för tillgångar som RSG inte önskar överta.

19 Ekonomiska förutsättningar vid medlemskap i RSG

Utredningen beskriver de ekonomiska förutsättningarna för medlemskap i stort och vilka parametrar som ingår. Vid en formell medlemsansökan till RSG så kommer RSG:s politik i samråd med RSG:s medlemssamråd att fastställa de ekonomiska förutsättningarna för ett medlemskap i RSG för kommunerna Kungälv och Ale.

19.1 RSG:s nuvarande modell för medlemsavgift

Medlemsavgiften består av två delar, medlemsavgift för räddningstjänstverksamhet och medlemsavgift för pensionskostnader.

År 2017 beslutade medlemskommunerna att anta en ny beräkningsmodell för medlemsavgiften avseende räddningstjänstverksamhet. Tidigare medlemsavgifter för respektive kommun byggde på beslut om avgiftens storlek vid tillfället då kommunen anslöts till förbundet. Syftet med den nya beräkningsmodellen var att skapa en transparent och enkel modell för finansieringen av förbundet och modellen skulle vara möjlig att tillämpa vid eventuell utökning av förbundet.

I fördelningsmodellen vägdes folkmängd, landareal samt en grundavgift enbart för Göteborgs Stad samman. Grundavgiften för Göteborgs Stad motiverades av dess specifika riskbild avseende storstadens täta befolkning, komplexa byggnader och infrastruktur samt hamnar och industrier varav ett antal klassificeras som farlig verksamhet.

Beräkningarna i modellen utgick vid tidpunkten från 16 500 kr/km² landareal, 442 kr/invånare samt 75 mkr i grundavgift för Göteborgs Stad. I beräkningsunderlaget användes uppgifter från Statistiska centralbyrån per 2015-11-01 för folkmängd och per 2015-01-01 för landareal samt därutöver årlig procentuell uppräkningsgrad.

Den förändrade fördelningen fasades in med början 2019 och gäller fullt ut från och med 2021. Av medlemsavgiften grundade sig 77,3 % på folkmängd, 6,4 % på landareal och resterande 16,3 % utgjordes av grundavgift.

När kommunerna Tjörn, Stenungsund och Lilla Edet anslöts till RSG den 1 januari 2023 gjordes beräkningen av medlemsavgifterna med avseende på antal invånare och landareal enligt ovan beskrivna modell. Beloppet räknades därefter upp till samma nivå som 2022 års medlemsavgift.

Grundavgift bedömdes motiverat för Stenungsunds kommun utifrån dess specifika riskbild med avseende på industri klassificerad som farlig verksamhet, motsvarande fallet med Göteborgs Stad. Medlemssamrådet enades om att grundavgiften för Stenungsunds kommun skulle uppgå till 10 mkr.

Det totala beloppet avseende medlemsavgift för räddningstjänstverksamhet per kommun ger därmed respektive kommuns procentuella andel i förbundet enligt (Figur 15).

Andel i RSG per medlemskommun 2023	
Göteborg	64,35 %
Mölnadal	6,03 %
Kungsbacka	8,91 %
Härryda	4,11 %
Partille	3,39 %
Lerum	4,36 %
Stenungsund	4,78 %
Lilla Edet	2,18 %
Tjörn	1,89 %
Summa:	100 %

Figur 15 Andel i RSG per kommun 2023

Medlemsavgiften för pensionskostnader budgeteras och redovisas baserat på pensionsprognoser från KPA och RSG hålls kostnadsneutrala. Fördelningen mellan kommunerna beräknas enligt fastställd andel för kostnadstäckning.

19.2 Jämförelsekostnad per invånare

I (Figur 16) görs en jämförelse av kostnad per invånare mellan RSG:s medlemskommuner och BORF:s medlemskommuner baserat på medlemsavgift RSG för räddningstjänstverksamhet respektive förbundsbidrag BORF fördelat på antalet invånare per november 2022.

	Invånarantal nov 2022	Medlemsavgift RSG 2023, kr	Förbundsbidrag BORF 2023, kr	Kostnad per invånare, kr
Göteborg	595 574	383 870 628		645
Mölnadal	70 205	35 940 296		512
Kungsbacka	85 738	53 176 413		620
Härryda	39 715	24 522 048		617
Partille	39 772	20 226 611		509
Lerum	43 481	25 990 107		598
Stenungsund	27 842	28 525 939		1 025
Lilla Edet	14 460	13 027 574		901
Tjörn	16 268	11 264 813		692
RSG totalt:	933 055	596 544 428		639
Kungälv	48 930		52 101 000	1 065
Ale	32 378		34 734 000	1 073
BORF totalt:	81 308		86 835 000	1 068

Figur 16 Kostnad per invånare i 2023-års nivå inom RSG respektive BORF

Om RSG utökas med kommunerna Kungälv och Ale och om RSG:s nuvarande modell för medlemsavgift tillämpas så skulle kostnaden per invånare för kommunerna Kungälv och Ale minska kraftigt. Kungälvs kostnad per invånare skulle sjunka till cirka 600 kr och Ales kostnad per invånare skulle sjunka till cirka 655 kr i 2023-års nivå. Det innebär en kostnadsminskning för Kungälvs kommun på ca 44% och en kostnadsminskning för Ales kommun på ca 39%.

Utredningens bedömningen är att en kostnadsminskning på ca 40% inte är möjligt att uppnå inom räddningstjänstverksamheten i kommunerna Kungälv och Ale vilket medför att RSG:s nuvarande modell för medlemsavgift inte är tillämpbar vid en utökning av RSG med kommunerna Kungälv och Ale.

19.3 Medlemsavgift i RSG för kommunerna Kungälv och Ale

RSG:s nuvarande modell för medlemsavgift för räddningstjänst är inte tillämpbar utifrån de intresserade kommunernas ingångsvärden för invånarantal och areal. RSG:s medlemsavgiftskonstruktion skulle i 2023-års nivå generera en medlemsavgift för kommunerna Kungälv och Ale på totalt 50,6 mkr att jämföra med BORF:s driftbudget för 2023 som är på 86,8 mkr och där bara personalkostnaderna är budgeterade till 58,4 mkr.

Utredningens rekommendation är att medlemsavgiften för kommunerna Kungälv och Ale vid ett medlemskap i RSG bör motsvara den driftkostnad som krävs för att bedriva dagens räddningstjänstverksamhet i BORF med hänsyn tagen till kända framtida kostnader.

Utredningens rekommendation grundar sig i att RSG:s befintliga medlemskommuner inte ska belastas av ökade kostnader i samband med en förbundsutökning med nya medlemskommuner.

Utredningen gör också bedömningen att de tjänster som "försvinner" i samband med medlemskap i RSG exempelvis förbundschef/räddningschef inte påverkar kostnadsbilden då det i gengäld i samband med en verksamhetsövergång till RSG kommer att saknas ett stort antal funktioner/tjänster inom ekonomi, administration, kansli, upphandling, juridik, miljö, säkerhet, IT/digitalisering som idag antingen "köps in" via kommunerna eller saknas helt i befintlig organisation.

19.4 Eget kapital

Vid ett medlemskap i RSG erhåller kommunerna Kungälv och Ale var sin andel i RSG:s tillgångar och skulder och ska därför tillskjuta kapital till RSG. Tillskottet ska baseras på eget kapital i RSG per inträdesdatum och de andelstal i förbundet som framgår av den förbundsordning som träder i kraft vid inträdet.

19.5 Inträdesavgift

Vid en förbundsutökning kan det krävas resurser inte minst ekonomiska för att bygga upp verksamheten och utjämna skillnader. Grundförutsättningen är att RSG:s nio befintliga medlemskommuner inte ska finansiera tillkommande kommunernas uppbyggnad. Finns det behov att finansiera inträdet och uppbyggnaden kan en inträdesavgift tillämpas under ca 5 år. Beloppet fördelas mellan de nya kommunerna baserat på inbördes andelar i förbundet och räknas upp årligen enligt beslut om budgetuppräknning.

Inträdesavgiften ingår inte i underlaget för beräkning av medlemskommunernas andelsfördelning i förbundet.

20 Fördelar och nackdelar med ett större räddningstjänstförbund

En av utredningens huvudfrågor är om kommunerna Kungälv och Ale ska ingå i Räddningstjänstförbundet Storgöteborg (RSG) och om ett utökat RSG bättre kan hantera framtida utmaningar. I kapitel 2 beskrevs ett antal utmaningar som identifierats av BORF men som i stort är lika för många räddningstjänster i Sverige. Bedömningen är att flera av dessa utmaningar lättare kan tas om hand i en större och resursstarkare organisation.

RSG:s organisation har tidigare till stora delar varit anpassad till förutsättningar och behov kring storstad och storstadsnära områden. I och med utökningen av förbundet med Tjörn, Stenungsund och Lilla Edet har RSG påbörjat ett arbete med att skapa en organisation som bättre är anpassad till nya förutsättningar och behov i ett större geografiskt område som mer sträcker sig från storstad till glesbygd. Det viktigaste incitamenten i detta arbete är att RSG vill uppfattas som "kommunens räddningstjänst" genom att vara decentralistiska inom vissa områden för att skapa lokal närvaro men centralistiska i andra för att skapa effektivitet och stordriftsfördelar. RSG:s ambition är också att skapa en organisationsstruktur med tydliga beslutsvägar och likvärdiga förutsättningar för alla medarbetares delaktighet oavsett geografisk placering eller anställningsform (ex heltid/RiB).

Nedan följer utredningens bedömning av hur BORF:s identifierade utmaningar kan hanteras i ett gemensamt utökat RSG:

- **Kraftigt expanderande kommuner vilket innebär ett ökat invånarantal och fler företag samt en mer belastad infrastruktur.**

En reviderad lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) började gälla 2021 och därutöver har även nya föreskrifter antagits. Revideringen av lagstiftningen med tillhörande föreskrifter ställer ökade krav på räddningstjänsterna avseende bland annat ledning av stora räddningsinsatser, både övergripande ledning så kallad systemledning och operativ ledning. Utöver detta ställs nya och förändrade krav på det förebyggande arbetet, utökade krav på olycksutredning samt mer detaljerade krav om utformning av kommunens handlingsprogram för räddningstjänst. RSG och BORF har idag ett operativt samarbete i form av övergripande ledning genom anslutning till gemensamt ledningssystem, Västra Räddningsregionen (VRR), med RSG som driftsansvarig. Samarbetet inom VRR påverkar inte BORF:s ansvar för att räddningstjänsten i kommunerna Kungälv och Ale ska vara ändamålsenligt ordnad efter aktuella förutsättningar och risker. I ett större räddningstjänstförbund med full rådgivning i ett större geografiskt område kan befintliga resurser, specialförmågor och expertis bättre samordnas och koordineras för att skapa en mer kvalitativ och kostnadseffektivare räddningstjänst över tid.

- **Närheten till storstaden Göteborg gör att vissa sociala risker förknippade med storstad ökar.**
RSG har god kunskap och lång erfarenhet av att arbeta med sociala risker och relationsskapande aktiviteter. I ett gemensamt utökat RSG kan redan etablerade arbetsätt anpassas och användas efter behov och situation inom samtliga medlemskommuner.
- **Förändrad riskbild som påverkar BORF:s totala uppdrag och som ställer ökade krav på större förmåga. Exempelvis höga byggnader och klimatförändringar som leder till havsnivåhöjning och höjd vattennivå i Göta älv och Nordre älv vilket leder till fler och större översvämningar i bland annat centrala Kungälv. Ett ökat varierat flöde i Göta älv ökar även risk för ras och skred i skredkänsliga områden utmed älven. Större krav på "expertkompetens" för att framledes kunna hantera mer komplexa farliga verksamheter samt ras och skred då samhällets risker ökar.**
Ett större räddningstjänstförbund förfogar över många olika kompetenser inom räddningstjänstområdet både förbyggande och operativt. Den operativa organisationen som ett utökat RSG kommer att förfoga över fullt ut blir stor till numerären och besitter många olika specialförmågor för att hantera komplexa händelser. Inom ett större räddningstjänstförbund ökar tillgången till resurser och kunskap och förmågan att investera i teknik och utrustning stärks.
- **Svårt att upprätthålla personalnumerär med formell kompetens inom både det operativa och det förebyggande uppdraget då det är brist på kompetent personal över hela landet samt att trenden är att personal söker sig till storstäder i första hand.**
En större organisation som är närvarande inom ett stort geografiskt område är troligtvis mer attraktiv att söka sig till. Ett gemensamt utökat RSG kan både erbjuda goda utvecklingsmöjligheter och närhet för medarbetarna.
- **Större krav på egen förmåga avseende HR, administration, IT-utveckling och IT-säkerhet i takt med att medlemskommunerna Kungälv och Ale expanderar.**
Inom all offentlig verksamhet ökar kraven på rationell och rättssäker hantering av det samlade förvaltningsuppdraget, vilket för många räddningstjänster är en stor utmaning då det oftast saknas resurser inom exempelvis områdena säkerhet, digitalisering, HR, administration, juridik, miljö. I dagens RSG finns tillgång till mycket god kompetens inom dessa områden vilket ger goda förutsättningar för att ett utökat RSG kan fortsätta utvecklas från brandkår till räddningstjänstmyndighet. En större organisation med möjlighet till fler medarbetare inom de olika special- och stödområdena blir även mindre sårbar.
- **Ökat uppdrag med anledning av uppbyggnaden av totalförsvaret.**
Det här är ett område där det finns mycket att vinna på att kunna samordna arbetet i ett större räddningstjänstförbund. Här finns stordriftsfördelar främst inom planeringsområdet där det resursmässigt inte blir så stor påverkan även om det geografiska området ökar.

- **BORF:s uttryckande styrkor består till 2/3 av RiB-anställd personal. Det är ett begränsat underlag till nyrekrytering vilket ger stora problem i dagsläget att upprätthålla beredskapsnumerär vid stationerna i Surte och Marstrand. Detta resulterar i att operativ förmåga som skall upprätthållas vid respektive station vid vissa tillfällen inte är fullgod, exempelvis förmåga rökdykning.**

Bemanningsproblematiken löses inte per automatik med ett utökat RSG men möjligheten att tillsätta särskilda resurser som aktivt arbetar med rekryteringsutmaningar ökar i ett större räddningstjänstförbund. När vakanser trots allt uppstår, vilket kommer hända även i framtiden, så förfogar ett utökat RSG över ett stort antal personer i ständig beredskap som kan omprioriteras och förflyttas baserat på behov och riskbild.

- **Stora problem med att rekrytera tillräckligt med sommarvikarier, gäller både heltid och RiB.**

Denna utmaning löses inte per automatik med ett större räddningstjänstförbund men ett gemensamt utökat RSG med stor geografisk spridning och goda utvecklingsmöjligheter skulle kunna vara en mer attraktiv arbetsgivare att söka sig till.

21 Rekommendation

Syftet med utredningen har varit att utreda om det finns förutsättningar för kommunerna Kungälv och Ale att bli en del av ett utökat RSG.

Utredningen konstaterar att det finns goda förutsättningar att utöka RSG med kommunerna Kungälv och Ale. Ett utökat RSG med kommunerna Kungälv och Ale bygger ihop förbundet geografiskt och ger tillgång till ytterligare heltidsstationer vilket innebär att spetsfunktioner/specialkompetenser kan spridas på fler stationer och på så sätt skapa möjlighet att etablera nya specialkompetenser för att kunna möta nya riskbilder och en föränderlig omvärld. Gemensam systemledning är redan etablerad mellan RSG och BORF och ett utökat RSG skulle på ett positivt sätt öka rådigheten och styrningen över den beredskap som finns inom det utökade geografiska området.

Dessutom är de två kommunerna Kungälv och Ale en del av GR (Göteborgsregionen) vars ändamål är att verka för samarbete över kommungränserna för att stärka Göteborgsregionen regionalt och nationellt. Det finns en trend i omvärlden som pekar i riktning mot större regioner både inom statliga myndigheter och kommuner och denna utveckling finns även inom organisering av räddningstjänst både i Sverige och i våra nordiska grannländer. Förändringar i omvärlden i kombination med ökade krav och utmaningar på kommunal räddningstjänst utifrån förändringar i lagstiftning, ökade nationella krav och skärpta krav på optimering av nyttjandet av de resurser som finns att tillgå talar för att ett utökat RSG är rätt väg att gå för både RSG som organisation och för kommunerna Kungälv och Ale.

Utredningen kan inte se att det finns något som talar emot en utökning av RSG med kommunerna Kungälv och Ale så länge de ekonomiska förutsättningarna för ett medlemskap är linje med ambitionsnivån hos så väl kommunerna Kungälv och Ale som hos RSG:s nuvarande medlemskommuner. På kort sikt ser utredningen inga direkta ekonomiska besparingar för kommunerna Kungälv och Ale att ingå i ett utökat RSG. BORF:s egna ekonomiska prognoser för kommande år visar på en kostnadsökning för att kunna ha en ändamålsenlig räddningstjänst i framtiden. Detta tillsammans med i utredningen identifierade brister både gällande resurser och kompetens inom BORF att uppfylla intentionerna med säkerhetsskyddslagsstiftningen, cybersäkerhet, informationssäkerhet och arkiv, allmänna handlingar ger att ett medlemskap i RSG bedöms öka förmågan inom dessa områden.

För att det ska bli en framgångsrik och hållbar förbundsutökning behöver det finnas en samstämmig politisk vilja hos RSG:s politiska ledning, RSG:s medlemskommuner, de politiska kommunledningarna i Kungälv och Ale samt hos den politiska ledningen i BORF för att signalera en tydlig gemensam inriktning.

21.1 Fortsatt process

Efter RSG:s senaste förbundsutökning med kommunerna Tjörn, Stenungsund och Lilla Edet beslutade RSG:s förbundsstyrelse i september 2022 att tillsätta en arbetsgrupp för att utvärdera och dokumentera erfarenheter från processen avseende införlivandet. Arbetsgruppen bestod av RSG:s presidie plus en ledamot för att bredda med oppositionen samt två tjänstepersoner från RSG för att bistå arbetsgruppen. Den politiska beslutsprocessen för RSG:s förbundsutökning 2023 pågick i cirka 1 år varav formaliaprocessen pågick ett halvår. Arbetsgruppens sammanfattning är att den politiska förankringsprocessen behöver ta längre tid. Arbetsgruppen gjorde vidare bedömningen att det kan behövas en hel eller möjligtvis halv mandatperiod för att förankringsprocessen inför en förbundsutökning av RSG ska bli bra.

Den fortsatta processen för utökning av RSG föreslås gå vidare genom att kommunerna Kungälv och Ale inkommer med en formell ansökan om medlemskap till RSG. I punktlistan nedan beskrivs hur den fortsatta politiska processen kan utformas inklusive vilka huvudsakliga delbeslut som fordras. Tidplanen för förbundsutökningsprocessen och datum för inträdet av nya medlemskommuner beslutas av RSG:s politik.

1.	Kommunerna Kungälv och Ale ansöker formellt om medlemskap i RSG.
2.	RSG tillsammans med medlemskommunerna startar upp arbetet med att revidera förbundsordningen gällande bland annat politisk organisation och ekonomiska förutsättningar.
3.	Kommunerna Kungälv och Ale tar ställning till förutsättningarna för medlemskap i RSG och väljer att kvarstå med sin medlemsansökan.
4.	RSG påbörjar arbetet med att ta fram underlag för beslut avseende; <ul style="list-style-type: none"> • anslutning av nya kommuner • reviderad förbundsordning • avtal mellan medlemskommunerna för reglering av specifika frågor
5.	Beslut i RSG:s förbundsstyrelse och förbundsfullmäktige gällande anslutning nya kommuner, reviderad förbundsordning och avtal mellan medlemskommunerna.
6.	Likalydande beslut i befintliga medlemskommuners KS och KF gällande anslutning nya kommuner, reviderad förbundsordning och avtal mellan medlemskommunerna.
7.	Beslut i Kungälvs kommuns och Ale kommuns KS och KF gällande anslutning till RSG, förbundsordning RSG och avtal mellan medlemskommunerna i det utökade förbundet.

Parallellt med den politiska beslutsprocessen att utöka RSG med kommunerna Kungälv och Ale så behöver arbetet med att säkerställa övergången av BORF:s verksamhet till RSG startas upp.

I punktlistan nedan beskrivs den övergripande processen för verksamhetsprojektet. Utifrån erfarenheter från RSG:s senaste förbundsutökning 2023 är bedömningen att arbetet som inkluderar både förberedelser och verkställande (pkt A-E) kräver en tidplan på minst 12 månader under förutsättning att vissa aktiviteter då kan behöva verkställas innan alla politiska beslut är fattade.

A.	En gemensam projektorganisation utses med representanter från RSG, BORF och kommunerna Kungälv och Ale. Projektet bör exempelvis omfatta följande områden: <ul style="list-style-type: none"> • IT/digitalisering • Informationshantering • Arkiv, allmänna handlingar • Avtal • Ekonomi och taxor • HR, verksamhetsövergång personal • Operativa riktlinjer och instruktioner
B.	Projektdirektiv som inkluderar ansvarsfördelning, resursbehov och budget tas fram.
C.	Förberedelse genom att inventera verksamhetsområden, utse ansvariga och genomföra utförliga nulägesanalyser.
D.	Verkställande av aktiviteter som måste genomföras för att säkra verksamhetsövergången till beslutat inträdesdatum.
E.	Det nya utökade RSG med 11 medlemskommuner startar sin verksamhet på beslutat inträdesdatum.
F.	Avveckling av räddningstjänstförbundet BORF.

Beredningsskrivelse

1(2)

Datum
6/1/2023

Ärende:
Revidering av arbetsordning för kommunfullmäktige

Diarienummer:
KS2023/1290-1

Instans:
Ange instans här

Revidering av arbetsordning för kommunfullmäktige

Kommunfullmäktiges nu gällande arbetsordning (KS2022/2397) reglerar inte i vilken utsträckning som protokollsanteckningar får läggas till protokollet. Protokollsanteckningar regleras inte via lag utan det är upp till ordförande att bestämma om det får läggas fram eller inte.

Med anledning av att det inte finns något uttryckt över hur protokollsanteckningar ska användas i Kungälv föreslås kommunfullmäktige att lägga till det i arbetsordningen.

Demokratiberedningen föreslår att följande text läggs till i arbetsordningen:

Protokollsanteckning är en skriftlig meningsyttring som bifogas till protokollet. Det är ordförande som bestämmer om det får göras. I Kungälvs kommun är det brukligt att tillåta protokollsanteckningar.

I en protokollsanteckning kan ledamoten ange skälen till sitt ställningstagande, om varför man inte deltog i beslutet eller redovisa varför ledamoten var emot beslutet. Om en ersättare inte tjänstgör under mötet kan ersättaren få sin åsikt antecknad till protokollet.

En protokollsanteckning lämnas senast in vid utsatt tid för justering.

Förslag till kommunfullmäktige

1. Förslag till revideringar i Kommunfullmäktiges arbetsordning antas.

Expedieras till:

DEMOKRATIBEREDNINGEN

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

ADRESS Stadshuset, 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 vx
FAX 0303-238002
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Revidering av arbetsordning för kommunfullmäktige

2(2)

Datum
6/1/2023

För kännedom till:

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Arbetsordning för kommunfullmäktige

Arbetsordning

Diarie-/dokumentnummer: <KS202X/...>

Beslut: <Datum-...Instans §.../År>

Beredande politiskt organ: Demokratiberedningen

Ersätter tidigare beslut KS2022/2397, 2022-11-24, KF § 150/2022

Giltighetstid: 2027-12-31

Dokumentansvarig: Kommunsekreterare

Senast uppdaterad av: Oskar Engdahl

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1 Allmänna bestämmelser	4
2. Ledamöter, tjänstgöring m.m.....	4
2.1 Antalet ledamöter (5 KAP. 5-7 §§ KL)	4
2.2 Presidium (5 KAP. 11 § KL).....	4
2.2.1 Beredningsorgan för kommunrevisionens budget	6
2.3 Anmälan av hinder för tjänstgöring och inkallande av ersättare (5 kap 12-15 §§ KL)	6
2.4 Placeringsordning	6
2.5 Utbildning/omvärldsorientering	7
3. Tillkännagivande, tid, plats och förlängning av sammanträde.....	7
3.1 Tid och plats för sammanträdena (5 KAP. 12 § KL)	7
3.2 Tillkännagivande och annons till sammanträdena.....	7
3.3 Förlängning av sammanträde och fortsatt sammanträde	8
3.4 Ärenden och handlingar till sammanträdena	9
4. Mål och viljeinriktning	9
4.1 Turordning för handläggning av ärendena.....	9
4.2 Beredning av ärendena	10
4.2.1 Beredningsplikten (5 kap 26-34 §§ KL)	10
5. Initiativrätt	10
5.1 Motioner.....	10
5.2 Interpellationer	11
5.3 Frågor	11
5.4 Företagens initiativrätt	12
6. Återredovisning från nämnderna 6 kap 5 § KL.....	12
7. Prövning av ansvarsfrihet och anmärkning	12
8. Sammanträdet.....	12
8.1 Upprop	12
8.2 Protokolljusterare, tid och plats 5 kap. 70 §.....	12
8.3 Rätt att delta i överläggningar 5 kap. 41,42 §§ KL.....	13
8.4 Talarordning och ordning vid sammanträden	13
8.5 Yrkanden m.m.	14
8.6 Deltagande i beslut och jäv.....	14

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

8.7	Omröstning	14
8.7b.	Sluten omröstning	15
8.8	Valsedlar	15
8.9	Reservation (4 kap 27 § KL)	16
8.10	Bordläggning och återremiss (5 kap 50, 51 § KL)	16
8.11	Protokollsanteckning	16
9.	Valfrågor	16
9.1	Valberedning	16
10.1	Protokollsjustering och protokollsutformning (5 kap 65-70 §§ KL)	17
10.2	Tillkännagivande av justering (8 kap 12 § KL)	17
10.3	Expediering och publicering	17
11.	Sammanträde på distans	18
12.	Fullmäktigeberedningar	18

**KUNGÄLV
KOMMUN**

1. Inledning

1.1 Allmänna bestämmelser

1 § För kommunfullmäktiges sammanträden och ärendenas handläggning gäller, utöver vad som är stadgat i kommunallagen (2017:725), föreskrifterna i denna arbetsordning. Denna arbetsordning träder i kraft den 24 november 2022 och ersätter därvid tidigare arbetsordning.

2 § Ett exemplar av kommunallagen i senast gällande lydelse och arbetsordning skall tillställas varje ledamot och ersättare så snart senaste val av ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige blivit fastställt samt hållas tillgänglig vid varje sammanträde med kommunfullmäktige.

2. Ledamöter, tjänstgöring m.m.

2.1 Antalet ledamöter (5 KAP. 5-7 §§ KL)

3 § Fullmäktige har 61 ledamöter.

I vallagen finns det bestämmelser om antalet ersättare.

2.2 Presidium (5 KAP. 11 § KL)

4 § Fullmäktige väljer för varje mandatperiod en ordförande samt en eller flera vice ordförande som tillsammans utgör fullmäktiges presidium. Presidieval skall förrättas på sammanträde före utgången av december.

Ordförande tituleras kommunfullmäktiges ordförande och vice ordförande tituleras Kommunfullmäktiges vice ordförande.

Titulatur: Kommunfullmäktiges ordförande och kommunfullmäktiges vice ordförande. Vid flera vice ordförande tituleras dess 1:a, 2:a, 3:e etc.

Tillsammans kallas samtliga ordförande för fullmäktiges presidium.

Tills presidieval har förrättats, tjänstgör som ordförande den som har varit ledamot i fullmäktige längst tid (ålderspresident).

Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid som ledamot skall den äldste av dem vara ålderspresident.

5 § Avgår ordföranden eller någon av vice ordförandena som ledamot eller från sin presidiepost under tjänstgöringstiden, väljs annan för återstående tid.

6 § Om samtliga i presidiet är hindrade att fullgöra uppdraget ankommer det på den som varit ledamot i fullmäktige längst tid, eller, om två eller flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid, den äldre av dem (ålderspresidenten) att utöva ordförandeskapet.

7 § Presidiet ska ha regelbundna möten med gruppledarna.

Presidiet har närvarorätt vid beredningarnas sammanträden samt kommunstyrelsens och nämndernas sammanträden. Presidiet har rätt att inhämta information från förvaltning och nämndorganisation.

Kommunfullmäktiges ordförande

Kommunfullmäktiges ordförande leder kommunfullmäktiges möten.

Kommunfullmäktiges ordförande ska vara kommunens främsta företrädare och det politiska arbetets sammanhållande kraft med ett övergripande ansvar för att dialog mellan de olika delarna i den politiska organisationen förs. Rollen ställer stora krav på social kompetens, förmåga att väcka förtroende över partigränser, lyhördhet och initiativ. Kommunfullmäktiges ordförande ska verka för att vår organisationsmodell efterlevs och utvecklas i samråd med beredningarna, kommunstyrelsen, utskotten och nämnderna. Kommunfullmäktiges ordförande är tillika ordförande i demokratiberedningen.

Kommunfullmäktiges ordförande har också till uppgift att:

- Bereda och förbereda kommunfullmäktige samt säkerställa att ett rättssäkert beslutsunderlag finns alt laglighet bereda och förbereda kommunfullmäktige samt säkerställa att beslutsunderlag finns
- Hålla medborgarstämmor
- Sätta agendan för kommunfullmäktige i samråd med vice ordförande
- Samordna arbetet för samtliga beredningar tillsammans med beredningsledarna
- Representera kommunen vid besök och resor.
- Ska vara väl insatt i kommunallagen och hålla sig ajour med eventuella förändringar.

Kommunfullmäktiges vice ordförande

Kommunfullmäktiges vice ordförande medverkar vid beredning av kallelse och upprättande av dagordning.

Vice ordföranden tjänstgör som ordförande på kommunfullmäktiges möten när ordföranden finner det lämpligt.

Kommunfullmäktiges vice ordförande är tillika vice ordförande i Demokratiberedningen

Kommunfullmäktiges ordförande har också till uppgift att:

- Delta och vid behov hålla medborgarstämmor
- Delta i arbetet kring kommunfullmäktiges agenda
- Representera kommunen vid besök och resor

Kommunfullmäktiges presidium

Kommunfullmäktiges presidium ges närvaro- och yttranderätt vid beredningarnas sammanträden samt kommunstyrelsens och nämndernas sammanträden efter dialog med berörda presidier.

Presidiet ges rätt att inhämta information från förvaltning och nämndorganisation.

Kommunfullmäktiges presidium överlämnar förslag till budget för kommunrevisionen till ekonomiberedningen budget som sedan inarbetar förslaget i ekonomiberedningens förslag till budgetriktlinjer.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Leder nationaldagskommitténs arbete.

Kommunfullmäktiges presidium verkar som ett stöd för beredningspresidierna.

Tillser att ekonomiska resurser finns för varje beredning att genomföra utbildning och omvärldsbevakning.

Tillser beredningspresidierna i alla beredningar har regelbundna träffar minst 3 ggr per termin.

Kommunfullmäktiges presidium tillser tillsammans med beredningspresidierna att beredningarna genomgår relevanta utbildningar.

2.2.1 Beredningsorgan för kommunrevisionens budget

8 § Kommunfullmäktiges presidium skall svara för budgetberedning av revisionsanslaget.

2.3 Anmälan av hinder för tjänstgöring och inkallande av ersättare (5 kap 12-15 §§ KL)

9 § Ledamot som är förhindrad att delta i sammanträde eller del av sammanträdet kallar själv in ersättare som står i tur att tjänstgöra.

Ledamot, som i förväg anmält förhinder att delta i sammanträde eller del av sammanträdet men ändå inställer sig vid detta, träder i tjänstgöring även om ersättare kallats eller trätt i tjänstgöring. Ledamot, som har avbrutit tjänstgöringen vid sammanträde p.g.a. annat hinder än jäv, får därefter inte under samma dag tjänstgöra vid sammanträdet.

10 § Om ledamot uteblir från sammanträde utan att i förväg ha anmält förhinder eller hinder uppkommer för en ledamot att vidare delta i ett pågående sammanträde, kallar ordföranden in den ersättare som är tillgänglig och står i tur att tjänstgöra.

11 § Ordföranden bestämmer, när en ledamot eller en ersättare ska träda in och tjänstgöra under ett pågående sammanträde. Endast om det föreligger särskilda skäl för det bör dock inträde ske under pågående handläggning av ett ärende.

Ledamot är skyldig att anmäla till sekreteraren om ledamoten avbryter sin tjänstgöring.

2.4 Placeringsordning

12 § Vid kommunfullmäktiges sammanträden intar presidiets ledamöter och fullmäktiges sekreterare särskilda platser vid presidiebordet.

I inledning av ny mandatperiod förväntas gruppledare för respektive parti, gruppering av partier komma överens om placeringsordning. Kommunfullmäktiges ordförande leder dessa samtal.

Partierna bestämmer själva inbördes ordning. Ersättarna sitter på anvisad plats.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Gruppledaren sitter lätt tillgänglig för talarstolen Ledamot, som utsetts vid särskild röstsammanräkning, intar för återstoden av mandatperioden den förutvarande ledamotens plats om inte partierna inte bestämmer annat

2.5 Utbildning/omvärldsorientering

13 § Fullmäktiges ledamöter och ersättare erbjuds alltid en grundutbildning om kommunen och förtroendeuppdraget i början av mandatperioden.

3. Tillkännagivande, tid, plats och förlängning av sammanträde

3.1 Tid och plats för sammanträdena (5 KAP. 12 § KL)

1 § Kommunfullmäktige bestämmer dagar, klockslag och plats för sammanträden nästkommande år, senast under december månad.

De år då val av kommunfullmäktige har ägt rum i hela landet, sammanträder nyvalda kommunfullmäktige första gången i oktober/november.

Ålderspresidenten bestämmer dagen och tiden för det första sammanträdet efter samråd med kommunstyrelsens presidium.

2 § Om det föreligger skäl för det, får ordföranden efter samråd med vice ordförandena ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden eller platsen för sammanträdet.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden eller platsen för ett sammanträde ska ändras, låter ordföranden snarast underrätta varje ledamot och ersättare om beslutet. Uppgift om beslutet ska snarast tillkännages på lämpligt sätt.

3 § Sammanträde skall också hållas, när kommunstyrelsen eller minst en tredjedel av fullmäktiges ledamöter begär det eller ordföranden anser att det behövs. Sådan begäran om extra sammanträde skall göras skriftligen hos ordföranden med uppgift om det eller de ärenden, för vars handläggning sammanträdet begärs. Ett extra sammanträde hålls på den tid som ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordföranden.

3.2 Tillkännagivande och annons till sammanträdena

4 § Tillkännagivande av sammanträde med kommunfullmäktige - med uppgift om tid och plats för sammanträdet och om de ärenden, som skall behandlas - utfärdas av ordföranden eller, vid förhinder för denne, av vice ordföranden.

Tillkännagivandet skall anslås på kommunens anslagstavla minst en vecka före sammanträdesdagen. Kungörelsen skall inom samma tid på ett lämpligt sätt också lämnas till varje ledamot och ersättare.

Uppgift om tid och plats samt de viktigaste ärendena för sammanträdet skall minst en vecka före sammanträdesdagen införas i den eller de ortstidningar som fullmäktige beslutar. Fullmäktige

beslutar särskilt om i vilken eller vilka ortstidningar som annonsering om sammanträde ska ske. Annonsering ska även ske på kommunens webbplats.

Fullmäktige bestämmer i vilken utsträckning uppgift om de ärenden som ska behandlas ska införas i ortstidningen/ortstidningarna. Om särskilda skäl föreligger får dock ordföranden inför ett visst sammanträde begränsa annonseringen i ortstidningen/ortstidningarna samt på webbplatsen.

Om ärende fordrar så skyndsamt handläggning att kungörande i den ordning som föreskrivs ovan inte hinns med, skall tillkännagivandet med uppgift om ärendet anslås senast vardagen närmast före sammanträdesdagen och på ett lämpligt sätt lämnas till varje ledamot och ersättare i fullmäktige så tidigt, att den kan tänkas nå dem inom samma tid.

3.3 Förlängning av sammanträde och fortsatt sammanträde

18 § Fullmäktiges sammanträden bör om möjligt avslutas före kl. 22.00. Fullmäktige skall senast en halvtimme före detta klockslag tillfrågas om sammanträdet skall fortsätta omedelbart eller annan dag eller om återstående ärenden skall handläggas vid nästa sammanträde. Ett extra sammanträde hålls på den tid som ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordföranden.

19 § Om fullmäktige inte hinner slutföra ett sammanträde på den utsatta sammanträdesdagen, kan fullmäktige besluta att förlänga tiden för sammanträdet.

Fullmäktige kan också besluta att avbryta sammanträdet och att hålla fortsatt sammanträde en senare dag för att behandla de ärenden som återstår. I ett sådant fall beslutar fullmäktige genast, när och var sammanträdet skall fortsätta.

Om fullmäktige beslutar att hålla fortsatt sammanträde, utfärdar ordföranden en kungörelse om det fortsatta sammanträdet på vanligt sätt.

Om sammanträdet skall fortsätta inom en vecka, behöver någon kungörelse inte utfärdas. I ett sådant fall låter ordföranden dock underrätta de ledamöter och ersättare som inte är närvarande när sammanträdet avbryts om tiden och platsen för det fortsatta sammanträdet.

Beslut om förlängt eller fortsatt sammanträde skall protokollföras i eller i anslutning till den paragraf då beslutet fattades.

5 § Fullmäktiges sammanträden bör om möjligt avslutas före kl. 22.00. Fullmäktige skall senast en halvtimme före detta klockslag tillfrågas om sammanträdet skall fortsätta omedelbart eller annan dag eller om återstående ärenden skall handläggas vid nästa sammanträde. Ett extra sammanträde hålls på den tid som ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordföranden.

6 § Om fullmäktige inte hinner slutföra ett sammanträde på den utsatta sammanträdesdagen, kan fullmäktige besluta att förlänga tiden för sammanträdet.

Fullmäktige kan också besluta att avbryta sammanträdet och att hålla fortsatt sammanträde en senare dag för att behandla de ärenden som återstår. I ett sådant fall beslutar fullmäktige genast, när och var sammanträdet skall fortsätta.

Om fullmäktige beslutar att hålla fortsatt sammanträde, utfärdar ordföranden en kungörelse om det fortsatta sammanträdet på vanligt sätt.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Om sammanträdet skall fortsätta inom en vecka, behöver någon kungörelse inte utfärdas. I ett sådant fall låter ordföranden dock underrätta de ledamöter och ersättare som inte är närvarande när sammanträdet avbryts om tiden och platsen för det fortsatta sammanträdet.

Beslut om förlängt eller fortsatt sammanträde skall protokollföras i eller i anslutning till den paragraf då beslutet fattades.

3.4 Ärenden och handlingar till sammanträdena

7 § Ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförande när fullmäktige ska behandla ett ärende, om inte annat följer av lag.

8 § Styrelsens, övriga nämnders och beredningars förslag till beslut eller yttranden i de ärenden som tagits in i tillkännagivandet bör tillställas varje ledamot och ersättare före sammanträdet.

Ordföranden bestämmer i vilken omfattning övriga handlingar ska tillställas ledamöter och ersättare före sammanträdet.

Interpellationer bör tillställas samtliga ledamöter och ersättare senast dagen före det sammanträde vid vilket de avses bli ställda. Interpellationssvar bör tillställas samtliga ledamöter och ersättare i samband med utskick av övriga handlingar inför det sammanträde interpellationen avses bli besvarad. Frågor bör tillställas berörd ordförande eller förste vice ordförande senast 18.00 dagen före det sammanträde vid vilket de avses bli ställda.

Interpellationer och frågor bör tillställas samtliga ledamöter och ersättare före det sammanträde vid vilket de avses bli ställda.

4. Mål och viljeinriktning

4.1 Turordning för handläggning av ärendena

22 § Vid sammanträdet handläggs ärendena i den ordning de tagits upp i tillkännagivandet om inte fullmäktige beslutar annat. Ärenden av större allmänt intresse bör upptas i början på föredragningslistan.

I det fall ärenden bordläggs tas dessa upp först på nästkommande sammanträde. Interpellationer och frågor besvaras direkt efter informationsärenden och före ärenden från kommunstyrelsen.

För interpellationer avsätts maximalt en timma i början av sammanträdet och är inte interpellationerna färdigbehandlade behandlas de i slutet av dagordningen.

Fullmäktige kan dock besluta om ändrad turordning för ett eller flera ärenden.

Ordföranden bestämmer när under ett sammanträde ett ärende ska behandlas som inte finns med i kungörelsen.

Fullmäktige får besluta att avbryta handläggningen av ett ärende under ett sammanträde för att återuppta det senare under sammanträdet.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

4.2 Beredning av ärendena

23 § Om kommunfullmäktige inte beslutar något annat, avgör kommunstyrelsen hur de ärenden som kommunfullmäktige skall behandla skall remitteras. Kommunstyrelsen får uppdra åt en förtroendevald eller åt någon anställd att besluta om remissinstans av sådana ärenden.

Ärende som inkommit och som senare kan bli föremål för fullmäktiges behandling överlämnas till respektive nämnd och/eller förvaltning för handläggning.

Fullmäktiges ordförande skall hållas underrättad om ärenden av vilka det klart framgår att de måste behandlas av fullmäktige och som är av större vikt.

4.2.1 Beredningsplikten (5 kap 26-34 §§ KL)

24 § Alla ärenden som fullmäktige avgör måste först beredas, antingen av en fullmäktigeberedning eller av en nämnd vars verksamhetsområde berörs av ärendet.

Om ärendet endast har beretts av en fullmäktigeberedning måste den eller de nämnder vars verksamhetsområde berörs av ärendet alltid ges tillfälle att yttra sig.

Kommunstyrelsen skall alltid ges tillfälle att yttra sig. Kommunstyrelsen skall lägga fram förslag till beslut om inte en annan nämnd eller en fullmäktigeberedning gjort detta.

Ett ärende som är brådskande får avgöras utan beredning om samtliga närvarande ledamöter är ense om beslutet.

Beredningstvånget ovan gäller inte för val eller avsägelse från ett uppdrag som förtroendevald.

5. Initiativrätt

5.1 Motioner

25 § En motion skall vara skriftlig och egenhändigt undertecknad eller på annan sätt bestyrkt av en eller flera ledamöter i fullmäktige. Ämnen av olika slag får inte tas upp i samma motion.

Motionen skall innehålla en bakgrund till förslaget/förslagen i motionen. Innehåller motionen mer än ett förslag skall varje förslag numreras.

Motionen remitteras utan debatt.

Fullmäktige beslutar om remiss för beredning av motion.

Ersättare får väcka motion endast vid sammanträde då ersättaren tjänstgör som ledamot.

En motion bör beredas så, att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att motionen väcktes. Om beredningen inte kan avslutas inom denna tid, skall detta och vad som har kommit

**KUNGÄLV
KOMMUN**

fram vid beredningen anmälas till fullmäktige inom samma tid. Fullmäktige får då avskryva motionen från vidare handläggning

Kommunstyrelsen skall årligen redovisa till fullmäktige de motioner vilkas beredning ännu inte slutförts.

5.2 Interpellationer

26 § En interpellation skall vara skriftlig och egenhändigt undertecknad eller på annan sätt bestyrkt av en ledamot.

Interpellation skall inkomma till enheten för kommunkansli och juridik senast tredje vardagen före det sammanträde vid vilket den är avsedd att framställas. Ämnen av olika slag får inte tas upp i samma interpellation. Interpellationen skall ha ett bestämt innehåll och vara försedd med motivering.

Interpellation bör besvaras senast under det sammanträde som följer närmast efter det då interpellationen ställdes.

Interpellationen överlämnas till den person till vilken den är riktad samt till kommunfullmäktiges sekreterare.

Den ledamot som har ställt interpellationen bör få del av svaret dagen före den sammanträdesdag, då svaret ska lämnas.

Interpellation som ställts till kommunstyrelsens eller annan nämnds ordförande får ordföranden överlämna att besvaras av annan i kommunstyrelsen eller i annan nämnd som p.g.a. sitt uppdrag har särskilda förutsättningar att besvara interpellationen.

Om en interpellation avser förhållandena i ett sådant företag som avses i 10 kap. 3-4 §§ får den ordförande till vilken interpellationen har ställts överlämna till en av fullmäktige utsedd ledamot i företagets styrelse att besvara interpellationen.

En ersättare får lämna in en interpellation under ett sammanträde, om ersättaren tjänstgör som ledamot vid sammanträdet. En ersättare som ställt en interpellation har rätt att delta i överläggningen då svaret på interpellationen behandlas. Ersättaren har beslutanderätt endast om ersättaren tjänstgör

5.3 Frågor

27 § En fråga skall vara skriftlig och egenhändigt undertecknad eller på annan sätt bestyrkt av en ledamot. Den skall ges in till enheten för kommunkansli och juridik senast tredje vardagen före det sammanträde vid vilket ledamoten avser att ställa den. Vad som sägs 26 § gäller i tillämpliga delar också på fråga

Om den tillfrågade förklarar sig beredd att besvara frågan, beslutar fullmäktige utan föregående överläggning om frågan får framställas. Lämnas sådant medgivande, bör frågan besvaras vid sammanträdet.

När fråga besvaras får endast den ledamot, som framställt frågan och den som lämnar svaret delta i överläggningen.

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Fullmäktige kan besluta att en fråga får behandlas som interpellation om frågeställaren själv begär detta. Sådant beslut skall fattas utan föregående överläggning.

5.4 Företagens initiativrätt

28 § Styrelsen i ett sådant företag som avses i 10 kap. 3-4 §§ får väcka ärenden i fullmäktige om sådana ärenden som företaget är skyldigt att se till att fullmäktige får ta ställning till.

6. Återredovisning från nämnderna 6 kap 5 § KL

29 § Fullmäktige beslutar om omfattningen och formerna för nämndernas återredovisning av uppdrag som fullmäktige lämnat. Närmare bestämmelser härom anges i respektive nämnds reglemente.

7. Prövning av ansvarsfrihet och anmärkning

30 § Presidiet bereder frågor och ärenden om ansvarsfrihet och anmärkning.

8. Sammanträdet

8.1 Upprop

31 § Vid sammanträdes början förrättas upprop. Avbryts pågående sammanträde skall nytt upprop ske då sammanträdet fortsätter. Upprop avslutas med klubbslag. Om ledamot infinder sig vid sammanträde efter det att uppropet är avslutat, skall ledamoten anmäla sig hos ordföranden, som efter tillkännagivanden om närvaron låter ledamoten inträda i tjänstgöring.

Ledamot och ersättare, som tjänstgör i ledamots ställe, får inte annat än tillfälligtvis lämna sammanträde utan att anmäla detta till ordföranden.

8.2 Protokolljusterare, tid och plats 5 kap. 70 §

32 § Ordföranden bestämmer tid och plats för justeringen av protokollet från sammanträdet.

Sedan uppropet har förrättats enligt 31 §, väljer fullmäktige två ledamöter att tillsammans med ordföranden justera protokollet från sammanträdet och att i förekommande fall biträda ordföranden vid röstsammanräkningar.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

8.3 Rätt att delta i överläggningar 5 kap. 41,42 §§ KL

33 § Icke tjänstgörande ersättare har yttranderätt (ej beslutanderätt) vid fullmäktiges överläggningar.

Ordföranden, samt vid dennes förfall vice ordföranden, i en nämnd vars verksamhetsområde ett ärende berör får delta i överläggningarna i ärendet.

I interpellationsdebatten får alla fullmäktigeledamöter och ersättare delta. När en fråga besvaras får bara den som ställer frågan och den som svarar delta i överläggningarna.

Ordföranden i en nämnd eller någon annan som besvarar en interpellation eller en fråga, får delta i den överläggning som hålls med anledning av svaret.

Ordföranden och vice ordförandena i en fullmäktigeberedning har rätt att delta i överläggningen när fullmäktige behandlar ett ärende som beredningen har handlagt.

Styrelsens ordförande i ett sådant företag som avses i 3 kap. 17 och 18 §§ KL, har rätt att delta i överläggningen när fullmäktige behandlar ett ärende som berör förhållandena i före-taget.

34 § Den tjänsteman som har den ledande ställningen bland kommunens tjänstemän äger rätt att yttra sig vid kommunfullmäktiges överläggningar.

Fullmäktiges sekreterare får yttra sig om lagligheten av det som förekommer vid sammanträdena.

35 § Kommunens revisorer får delta i överläggningen när fullmäktige behandlar revisionsberättelsen och årsredovisningen.

Revisorerna får också delta i överläggningen, när fullmäktige behandlar ett ärende som berör revisorernas egen förvaltning.

Sakkunnigt biträde ska ges tillfälle att yttra sig vid fullmäktiges behandling av revisionsberättelsen.

36 § Ordföranden låter efter samråd med vice ordföranden i den utsträckning som det behövs kalla ordförandena och vice ordförandena i nämnderna och fullmäktigeberedningarna, revisorerna samt anställda hos kommunen för att lämna upplysningar vid sammanträdena. Detsamma gäller utomstående sakkunniga.

Om fullmäktige inte beslutar något annat, bestämmer ordföranden efter samråd med vice ordförandena i vilken utsträckning de som har kallats för att lämna upplysningar på ett sammanträde får yttra sig under överläggningarna.

37 § Fullmäktige får bestämma att ledamöterna i en fullmäktigeberedning skall ha rätt att delta i överläggningarna men inte i besluten när fullmäktige behandlar ett ärende som beredningen handlagt.

8.4 Talarordning och ordning vid sammanträden

38 § Ledamot och annan som har rätt att delta i fullmäktiges överläggningar får ordet i den ordning de anmält sig och blivit uppropade. Den som under överläggningen i en fråga blir personligt angiven, kan få ordet för kort replik. Likaså kan företrädare för parti eller partigruppering få replik

**KUNGÄLV
KOMMUN**

om partiet eller partigrupperingen namngivits i anförandet. Vid uppenbart tilltal utan att person eller parti blir namngivet överläts till ordföranden att bedöma om replikskifte får ske.

Som rekommendation gäller att den som lämnar replik har högst två minuter till sitt förfogande för repliken. Ordet skall då begäras omedelbart efter föregående anförande. Replik medges endast två gånger under samma huvudanförande.

När ledamot uppropas för att få ordet, bör ordföranden omnämna dennes partitillhörighet. För talare, som yttrar sig upprepade gånger under ett sammanträde, avstår ordföranden lämpligen från att omnämna partitillhörigheten. Detsamma gäller för replikerna.

Om någon i sitt yttrande avlägsnar sig från ämnet eller blandar in något, som inte hör dit, får ordföranden med klubbslag fästa talarens uppmärksamhet därpå. Om talaren inte rättar sig, kan ordföranden frånta talaren ordet. I övrigt får ingen avbryta en talare under hans anföranden.

Ordföranden kan utvisa den som uppträder störande och inte rättar sig efter tillsägelse.

Uppstår oordning som ordföranden inte kan avstyra, får ordföranden upplösa eller ajournera sammanträdet.

8.5 Yrkanden m.m.

39 § Ett förslag eller yrkande, som ledamot framställer under överläggningen i ett ärende och som skall föranleda proposition, skall avfattas skriftligen.

Ordföranden får vägra proposition, om ordföranden anser att ett framställt förslag eller yrkande strider mot gällande lag eller allmän författning eller denna arbetsordning. Om kommunfullmäktige bifaller yrkande att proposition skall ställas, får ordföranden dock inte vidare vägra proposition.

Ordföranden skall vägra proposition, om ordföranden anser att ett framställt förslag eller yrkande innebär ett nytt ärende. I sådant fall blir ordförandens beslut gällande. Vad nu sagts är inte tillämpligt i ärende som inte behöver beredas.

När kommunfullmäktige har förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats rätt. Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller återtas, om inte kommunfullmäktige beslutar medge det enhälligt.

8.6 Deltagande i beslut och jäv

40 § En ledamot som avser att avstå från att delta i ett beslut, skall anmäla detta till ordföranden, innan beslutet fattas. En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om kommunfullmäktige fattar det med acklamation.

En ledamot som inte deltar i handläggningen av ett ärende på grund av jäv bör lämna sin plats under handläggningen av ärendet.

8.7 Omröstning

**KUNGÄLV
KOMMUN**

41 § Ordföranden bestämmer om omröstning ska ske med hjälp av omröstningsanläggning eller efter upprop.

Omröstningarna genomförs så, att ledamöterna avger sina röster efter upprop. Uppropet sker enligt uppopslistan.

Ordföranden avger alltid sin röst sist.

Sedan omröstningen har avslutats, befäster ordföranden detta med ett klubbslag. Därefter får inte någon ledamot avge sin röst. Inte heller får någon ledamot ändra eller återta en avgiven röst efter klubbslaget.

Om oenighet uppstår om resultatet av en öppen omröstning ska en ny omröstning genomföras omedelbart.

Vid användning av omröstningsanläggningen ska följande gälla:

Efter anvisning av ordföranden ska ledamöterna avge sina röster genom att trycka på några av knapparna Ja, Nej eller Avstår, sedan ordföranden meddelat att det är klart att rösta. När omröstningen förklarats avslutad kan avgiven röst inte ändras i omröstningsanläggningen. Vid felröstning ska detta anmälas för anteckning i protokollet. Resultatet av omröstning bör redovisas på storbildsskärm i fullmäktigesalen och utskriften av omröstningen tas in i protokollet.

8.7b. Sluten omröstning

42 § När omröstningar genomförs, biträds ordföranden av de två ledamöterna som har utsetts att justera protokollet. Omröstningarna genomförs så, att ledamöterna avger sina slutna röster efter upprop. Uppropet sker enligt uppopslistan. Ordföranden avger alltid sin röst sist. Sedan omröstningen har avslutats, befäster ordföranden detta med ett klubbslag. Därefter får inte någon ledamot avge sin röst. Inte heller får någon ledamot ändra eller återta en avgiven röst efter klubbslaget. Om oenighet uppstår om resultatet av en öppen omröstning ska en ny omröstning genomföras omedelbar

8.8 Valsedlar

42 § En valsedel som avlämnats vid en sluten omröstning skall uppta så många namn som valet avser samt vara omärkt, enkel och sluten.

En valsedel är ogiltig:

- 1 om den upptar namnet på någon som inte är valbar
- 2 om den upptar flera eller färre namn än det antal personer som skall väljas.
- 3 om den upptar ett namn som inte klart utvisar vem som avses.

Det som sagts nu gäller inte vid val som sker med tillämpning proportionellt valsätt. För sådana val finns särskilda föreskrifter i lag.

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

8.9 Reservation (4 kap 27 § KL)

43 § Den som vid sammanträde med kommunfullmäktige deltagit i avgörande av ärende, får anföra reservation mot fattat beslut. Reservation skall anmälas innan sammanträdet avslutas. Om reservationen utvecklas närmare skall den avfattas skriftligen och lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Om fullmäktige beslutar att omedelbart justera den paragraf i protokollet som reservationen avser, ska motiveringen dock lämnas så snart det kan ske och senast under den sammanträdesdag beslutet fattades.

8.10 Bordläggning och återremiss (5 kap 50, 51 § KL)

44 § Ett ärende skall bordläggas eller återremitteras, om det begärs av minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna. Enkel majoritet krävs dock om ärendet tidigare bordlagts eller återremitterats på begäran av en minoritet.

För bordläggning eller återremiss i fråga om val krävs enkel majoritet. Motiveringen till ett beslut om återremiss skall bestämmas av de ledamöter som begärt återremittering. Vid flera motiveringar får ordföranden pröva vilken motivering som biträds av minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna.

Ett bordlagt ärende skall behandlas på fullmäktiges nästa sammanträde, om fullmäktige inte beslutar något annat.

8.11 Protokollsanteckning

Protokollsanteckning är en skriftlig meningsyttring som bifogas till protokollet. Det är ordförande som bestämmer om det får göras. I Kungälv kommun är det brukligt att tillåta protokollsanteckningar.

I en protokollsanteckning kan ledamoten ange skälen till sitt ställningstagande, om varför man inte deltog i beslutet eller redovisa varför ledamoten var emot beslutet. Om en ersättare inte tjänstgör under mötet kan ersättaren få sin åsikt antecknad till protokollet.

En protokollsanteckning lämnas senast in vid utsatt tid för justering.

9. Valfrågor

9.1 Valberedning

45 § Vid första sammanträdet efter det val av kommunfullmäktige ägt rum, väljer fullmäktige för löpande mandatperiod en valberedning, bestående av 5 ledamöter och lika många ersättare. Fullmäktige väljer samtidigt och för samma tid bland valberedningens ledamöter en ordförande och en vice ordförande i beredningen.

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Valberedningen skall lägga fram förslag i alla valärenden som kommunfullmäktige skall behandla med undantag av valen av kommunfullmäktiges presidium, valberedning eller fyllnadsval som inte är presidieval.

Kommunfullmäktige kan dock besluta att förrätta även ett annat val utan föregående beredning.

Vad som gäller för nämnder i kommunallagen skall i tillämpliga delar även gälla för valberedningen i fråga om sammanträden, beslutsförfarande, beslutsförhet, protokoll justering av protokoll samt reservation.

10. Protokoll m.m

10.1 Protokolljustering och protokollutformning (5 kap 65-70 §§ KL)

46 § Protokollet justeras av ordföranden och två ledamöter.

Om två eller flera ledamöter har fungerat som ordförande under ett sammanträde, justerar varje ordförande de paragrafer i protokollet som redovisar de delar av förhandlingarna som han eller hon har lett.

Protokollet skall enligt kommunallagen justeras senast fjorton dagar efter sammanträdet. Inriktningen i Kungälv kommun är dock att fullmäktiges protokoll skall justeras senast en vecka efter sammanträdet.

Fullmäktige får besluta att en paragraf i protokollet skall justeras omedelbart. Paragrafen skall redovisas skriftligt, innan fullmäktige justerar den.

Av protokollet skall framgå vem som lagt de förslag som underställts fullmäktige för avgörande. För beslutssatserna gäller följande:

- Bör vara åtgärdsinriktade och helst inte innefatta flera åtgärder i samma beslutsmening.
- Bör vara så självständiga som möjligt, dvs kunna förstås lösryckta ur sitt sammanhang utan hänvisning till bilagor.
- Bör uttryckas i huvudsatser, dvs inte i form av s k "att-satser".

10.2 Tillkännagivande av justering (8 kap 12 § KL)

47 § Senast andra dagen efter det att protokollet har justerats ska justeringen tillkännages på anslagstavlan. Av tillkännagivandet ska det framgå var protokollet finns tillgängligt samt vilken dag det har tillkännagetts. Tillkännagivandet får inte tas bort från anslagstavlan före överklagandetidens utgång enligt KL 13 kap. 5 § första stycket.

10.3 Expediering och publicering

**KUNGÄLV
KOMMUN**

49 § Utdrag ur det justerade protokollet ska tillställas de nämnder, andra organ och personer som berörs av besluten i protokollet.

Kommunstyrelsen och kommunens revisorer ska dock alltid tillställas hela protokollet.

Ordföranden undertecknar och sekreteraren kontrasignerar fullmäktiges skrivelser och de andra handlingar som upprättas i fullmäktiges namn, om inte fullmäktige beslutar annat.

50 § Protokollet ska utöver de i KL uppställda kraven på tillkännagivande även inom samma tid publiceras på kommunens webbplats

11. Sammanträde på distans

51 § Kommunfullmäktige får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor.

Ledamot som önskar delta på distans ska i förväg anmäla det kommunkansliet företrädevis 5 dagar innan sammanträdet. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.

12. Fullmäktigeberedningar

52 § Fullmäktige har fem fasta beredningar:

- Beredningen för Lärande och kultur 13 ledamöter
- Beredning för Trygghet och Stöd 13 ledamöter
- Ekonomiberedningen 9 ledamöter
- Beredningen för Samhälle och Fritid 13 ledamöter
- Demokratiberedning

Demokratiberedningen skall bestå av gruppledare från varje parti representerat i kommunfullmäktige och kommunfullmäktiges presidium. Kommunfullmäktiges presidium är tillika presidium i demokratiberedningen.

§ 53 Närmare bestämmelser kommunfullmäktiges beredningar och tillfälliga beredningar anges i arbetsordning för beredningar.

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Arbetsordning för kommunfullmäktige

Arbetsordning

Diarie-/dokumentnummer: <KS202X/...>
Beslut: <Datum-...Instans §.../År>
Beredande politiskt organ: Demokratiberedningen
Ersätter tidigare beslut KS2022/2397, 2022-11-24, KF § 150/2022
Giltighetstid: 2027-12-31
Dokumentansvarig: Kommunsekreterare
Senast uppdaterad av: Oskar Engdahl

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1 Allmänna bestämmelser	4
2. Ledamöter, tjänstgöring m.m.....	4
2.1 Antalet ledamöter (5 KAP. 5-7 §§ KL)	4
2.2 Presidium (5 KAP. 11 § KL).....	4
2.2.1 Beredningsorgan för kommunrevisionens budget	6
2.3 Anmälan av hinder för tjänstgöring och inkallande av ersättare (5 kap 12-15 §§ KL)	6
2.4 Placeringsordning	6
2.5 Utbildning/omvärldsorientering	7
3. Tillkännagivande, tid, plats och förlängning av sammanträde.....	7
3.1 Tid och plats för sammanträdena (5 KAP. 12 § KL)	7
3.2 Tillkännagivande och annons till sammanträdena.....	7
3.3 Förlängning av sammanträde och fortsatt sammanträde	8
3.4 Ärenden och handlingar till sammanträdena	9
4. Mål och viljeinriktning	9
4.1 Turordning för handläggning av ärendena.....	9
4.2 Beredning av ärendena	10
4.2.1 Beredningsplikten (5 kap 26-34 §§ KL)	10
5. Initiativrätt	10
5.1 Motioner.....	10
5.2 Interpellationer	11
5.3 Frågor	11
5.4 Företagens initiativrätt	12
6. Återredovisning från nämnderna 6 kap 5 § KL.....	12
7. Prövning av ansvarsfrihet och anmärkning	12
8. Sammanträdet.....	12
8.1 Upprop	12
8.2 Protokolljusterare, tid och plats 5 kap. 70 §.....	12
8.3 Rätt att delta i överläggningar 5 kap. 41,42 §§ KL.....	13
8.4 Talarordning och ordning vid sammanträden	13
8.5 Yrkanden m.m.	14
8.6 Deltagande i beslut och jäv.....	14

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

8.7	Omröstning	14
8.7b.	Sluten omröstning	15
8.8	Valsedlar	15
8.9	Reservation (4 kap 27 § KL)	16
8.10	Bordläggning och återremiss (5 kap 50, 51 § KL)	16
8.11	Protokollsanteckning	16
9.	Valfrågor	16
9.1	Valberedning	16
10.1	Protokollsjustering och protokollsutformning (5 kap 65-70 §§ KL)	17
10.2	Tillkännagivande av justering (8 kap 12 § KL)	17
10.3	Expediering och publicering	17
11.	Sammanträde på distans	18
12.	Fullmäktigeberedningar	18

**KUNGÄLV
KOMMUN**

1. Inledning

1.1 Allmänna bestämmelser

1 § För kommunfullmäktiges sammanträden och ärendenas handläggning gäller, utöver vad som är stadgat i kommunallagen (2017:725), föreskrifterna i denna arbetsordning. Denna arbetsordning träder i kraft den 24 november 2022 och ersätter därvid tidigare arbetsordning.

2 § Ett exemplar av kommunallagen i senast gällande lydelse och arbetsordning skall tillställas varje ledamot och ersättare så snart senaste val av ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige blivit fastställt samt hållas tillgänglig vid varje sammanträde med kommunfullmäktige.

2. Ledamöter, tjänstgöring m.m.

2.1 Antalet ledamöter (5 KAP. 5-7 §§ KL)

3 § Fullmäktige har 61 ledamöter.

I vallagen finns det bestämmelser om antalet ersättare.

2.2 Presidium (5 KAP. 11 § KL)

4 § Fullmäktige väljer för varje mandatperiod en ordförande samt en eller flera vice ordförande som tillsammans utgör fullmäktiges presidium. Presidieval skall förrättas på sammanträde före utgången av december.

Ordförande tituleras kommunfullmäktiges ordförande och vice ordförande tituleras Kommunfullmäktiges vice ordförande.

Titulatur: Kommunfullmäktiges ordförande och kommunfullmäktiges vice ordförande. Vid flera vice ordförande tituleras dess 1:a, 2:a, 3:e etc.

Tillsammans kallas samtliga ordförande för fullmäktiges presidium.

Tills presidieval har förrättats, tjänstgör som ordförande den som har varit ledamot i fullmäktige längst tid (ålderspresident).

Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid som ledamot skall den äldste av dem vara ålderspresident.

5 § Avgår ordföranden eller någon av vice ordförandena som ledamot eller från sin presidiepost under tjänstgöringstiden, väljs annan för återstående tid.

6 § Om samtliga i presidiet är hindrade att fullgöra uppdraget ankommer det på den som varit ledamot i fullmäktige längst tid, eller, om två eller flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid, den äldre av dem (ålderspresidenten) att utöva ordförandeskapet.

7 § Presidiet ska ha regelbundna möten med gruppledarna.

KUNGÄLV KOMMUN

Presidiet har närvarorätt vid beredningarnas sammanträden samt kommunstyrelsens och nämndernas sammanträden. Presidiet har rätt att inhämta information från förvaltning och nämndorganisation.

Kommunfullmäktiges ordförande

Kommunfullmäktiges ordförande leder kommunfullmäktiges möten.

Kommunfullmäktiges ordförande ska vara kommunens främsta företrädare och det politiska arbetets sammanhållande kraft med ett övergripande ansvar för att dialog mellan de olika delarna i den politiska organisationen förs. Rollen ställer stora krav på social kompetens, förmåga att väcka förtroende över partigränser, lyhördhet och initiativ. Kommunfullmäktiges ordförande ska verka för att vår organisationsmodell efterlevs och utvecklas i samråd med beredningarna, kommunstyrelsen, utskotten och nämnderna. Kommunfullmäktiges ordförande är tillika ordförande i demokratiberedningen.

Kommunfullmäktiges ordförande har också till uppgift att:

- Bereda och förbereda kommunfullmäktige samt säkerställa att ett rättssäkert beslutsunderlag finns alt laglighet bereda och förbereda kommunfullmäktige samt säkerställa att beslutsunderlag finns
- Hålla medborgarstämmor
- Sätta agendan för kommunfullmäktige i samråd med vice ordförande
- Samordna arbetet för samtliga beredningar tillsammans med beredningsledarna
- Representera kommunen vid besök och resor.
- Ska vara väl insatt i kommunallagen och hålla sig ajour med eventuella förändringar.

Kommunfullmäktiges vice ordförande

Kommunfullmäktiges vice ordförande medverkar vid beredning av kallelse och upprättande av dagordning.

Vice ordföranden tjänstgör som ordförande på kommunfullmäktiges möten när ordföranden finner det lämpligt.

Kommunfullmäktiges vice ordförande är tillika vice ordförande i Demokratiberedningen

Kommunfullmäktiges ordförande har också till uppgift att:

- Delta och vid behov hålla medborgarstämmor
- Delta i arbetet kring kommunfullmäktiges agenda
- Representera kommunen vid besök och resor

Kommunfullmäktiges presidium

Kommunfullmäktiges presidium ges närvaro- och yttranderätt vid beredningarnas sammanträden samt kommunstyrelsens och nämndernas sammanträden efter dialog med berörda presidier.

Presidiet ges rätt att inhämta information från förvaltning och nämndorganisation.

Kommunfullmäktiges presidium överlämnar förslag till budget för kommunrevisionen till ekonomiberedningen budget som sedan inarbetar förslaget i ekonomiberedningens förslag till budgetriktlinjer.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Leder nationaldagskommitténs arbete.

Kommunfullmäktiges presidium verkar som ett stöd för beredningspresidierna.

Tillser att ekonomiska resurser finns för varje beredning att genomföra utbildning och omvärldsbevakning.

Tillser beredningspresidierna i alla beredningar har regelbundna träffar minst 3 ggr per termin.

Kommunfullmäktiges presidium tillser tillsammans med beredningspresidierna att beredningarna genomgår relevanta utbildningar.

2.2.1 Beredningsorgan för kommunrevisionens budget

8 § Kommunfullmäktiges presidium skall svara för budgetberedning av revisionsanslaget.

2.3 Anmälan av hinder för tjänstgöring och inkallande av ersättare (5 kap 12-15 §§ KL)

9 § Ledamot som är förhindrad att delta i sammanträde eller del av sammanträdet kallar själv in ersättare som står i tur att tjänstgöra.

Ledamot, som i förväg anmält förhinder att delta i sammanträde eller del av sammanträdet men ändå inställer sig vid detta, träder i tjänstgöring även om ersättare kallats eller trätt i tjänstgöring. Ledamot, som har avbrutit tjänstgöringen vid sammanträde p.g.a. annat hinder än jäv, får därefter inte under samma dag tjänstgöra vid sammanträdet.

10 § Om ledamot uteblir från sammanträde utan att i förväg ha anmält förhinder eller hinder uppkommer för en ledamot att vidare delta i ett pågående sammanträde, kallar ordföranden in den ersättare som är tillgänglig och står i tur att tjänstgöra.

11 § Ordföranden bestämmer, när en ledamot eller en ersättare ska träda in och tjänstgöra under ett pågående sammanträde. Endast om det föreligger särskilda skäl för det bör dock inträde ske under pågående handläggning av ett ärende.

Ledamot är skyldig att anmäla till sekreteraren om ledamoten avbryter sin tjänstgöring.

2.4 Placeringsordning

12 § Vid kommunfullmäktiges sammanträden intar presidiets ledamöter och fullmäktiges sekreterare särskilda platser vid presidiebordet.

I inledning av ny mandatperiod förväntas gruppledare för respektive parti, gruppering av partier komma överens om placeringsordning. Kommunfullmäktiges ordförande leder dessa samtal.

Partierna bestämmer själva inbördes ordning. Ersättarna sitter på anvisad plats.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Gruppledaren sitter lätt tillgänglig för talarstolen Ledamot, som utsetts vid särskild röstsammanräkning, intar för återstoden av mandatperioden den förutvarande ledamotens plats om inte partierna inte bestämmer annat

2.5 Utbildning/omvärldsorientering

13 § Fullmäktiges ledamöter och ersättare erbjuds alltid en grundutbildning om kommunen och förtroendeuppdraget i början av mandatperioden.

3. Tillkännagivande, tid, plats och förlängning av sammanträde

3.1 Tid och plats för sammanträdena (5 KAP. 12 § KL)

1 § Kommunfullmäktige bestämmer dagar, klockslag och plats för sammanträden nästkommande år, senast under december månad.

De år då val av kommunfullmäktige har ägt rum i hela landet, sammanträder nyvalda kommunfullmäktige första gången i oktober/november.

Ålderspresidenten bestämmer dagen och tiden för det första sammanträdet efter samråd med kommunstyrelsens presidium.

2 § Om det föreligger skäl för det, får ordföranden efter samråd med vice ordförandena ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden eller platsen för sammanträdet.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden eller platsen för ett sammanträde ska ändras, låter ordföranden snarast underrätta varje ledamot och ersättare om beslutet. Uppgift om beslutet ska snarast tillkännages på lämpligt sätt.

3 § Sammanträde skall också hållas, när kommunstyrelsen eller minst en tredjedel av fullmäktiges ledamöter begär det eller ordföranden anser att det behövs. Sådan begäran om extra sammanträde skall göras skriftligen hos ordföranden med uppgift om det eller de ärenden, för vars handläggning sammanträdet begärs. Ett extra sammanträde hålls på den tid som ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordföranden.

3.2 Tillkännagivande och annons till sammanträdena

4 § Tillkännagivande av sammanträde med kommunfullmäktige - med uppgift om tid och plats för sammanträdet och om de ärenden, som skall behandlas - utfärdas av ordföranden eller, vid förhinder för denne, av vice ordföranden.

Tillkännagivandet skall anslås på kommunens anslagstavla minst en vecka före sammanträdesdagen. Kungörelsen skall inom samma tid på ett lämpligt sätt också lämnas till varje ledamot och ersättare.

Uppgift om tid och plats samt de viktigaste ärendena för sammanträdet skall minst en vecka före sammanträdesdagen införas i den eller de ortstidningar som fullmäktige beslutar. Fullmäktige

**KUNGÄLV
KOMMUN**

beslutar särskilt om i vilken eller vilka ortstidningar som annonsering om sammanträde ska ske. Annonsering ska även ske på kommunens webbplats.

Fullmäktige bestämmer i vilken utsträckning uppgift om de ärenden som ska behandlas ska införas i ortstidningen/ortstidningarna. Om särskilda skäl föreligger får dock ordföranden inför ett visst sammanträde begränsa annonseringen i ortstidningen/ortstidningarna samt på webbplatsen.

Om ärende fordrar så skyndsamt handläggning att kungörande i den ordning som föreskrivs ovan inte hinns med, skall tillkännagivandet med uppgift om ärendet anslås senast vardagen närmast före sammanträdesdagen och på ett lämpligt sätt lämnas till varje ledamot och ersättare i fullmäktige så tidigt, att den kan tänkas nå dem inom samma tid.

3.3 Förlängning av sammanträde och fortsatt sammanträde

18 § Fullmäktiges sammanträden bör om möjligt avslutas före kl. 22.00. Fullmäktige skall senast en halvtimme före detta klockslag tillfrågas om sammanträdet skall fortsätta omedelbart eller annan dag eller om återstående ärenden skall handläggas vid nästa sammanträde. Ett extra sammanträde hålls på den tid som ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordföranden.

19 § Om fullmäktige inte hinner slutföra ett sammanträde på den utsatta sammanträdesdagen, kan fullmäktige besluta att förlänga tiden för sammanträdet.

Fullmäktige kan också besluta att avbryta sammanträdet och att hålla fortsatt sammanträde en senare dag för att behandla de ärenden som återstår. I ett sådant fall beslutar fullmäktige genast, när och var sammanträdet skall fortsätta.

Om fullmäktige beslutar att hålla fortsatt sammanträde, utfärdar ordföranden en kungörelse om det fortsatta sammanträdet på vanligt sätt.

Om sammanträdet skall fortsätta inom en vecka, behöver någon kungörelse inte utfärdas. I ett sådant fall låter ordföranden dock underrätta de ledamöter och ersättare som inte är närvarande när sammanträdet avbryts om tiden och platsen för det fortsatta sammanträdet.

Beslut om förlängt eller fortsatt sammanträde skall protokollföras i eller i anslutning till den paragraf då beslutet fattades.

5 § Fullmäktiges sammanträden bör om möjligt avslutas före kl. 22.00. Fullmäktige skall senast en halvtimme före detta klockslag tillfrågas om sammanträdet skall fortsätta omedelbart eller annan dag eller om återstående ärenden skall handläggas vid nästa sammanträde. Ett extra sammanträde hålls på den tid som ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordföranden.

6 § Om fullmäktige inte hinner slutföra ett sammanträde på den utsatta sammanträdesdagen, kan fullmäktige besluta att förlänga tiden för sammanträdet.

Fullmäktige kan också besluta att avbryta sammanträdet och att hålla fortsatt sammanträde en senare dag för att behandla de ärenden som återstår. I ett sådant fall beslutar fullmäktige genast, när och var sammanträdet skall fortsätta.

Om fullmäktige beslutar att hålla fortsatt sammanträde, utfärdar ordföranden en kungörelse om det fortsatta sammanträdet på vanligt sätt.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Om sammanträdet skall fortsätta inom en vecka, behöver någon kungörelse inte utfärdas. I ett sådant fall låter ordföranden dock underrätta de ledamöter och ersättare som inte är närvarande när sammanträdet avbryts om tiden och platsen för det fortsatta sammanträdet.

Beslut om förlängt eller fortsatt sammanträde skall protokollföras i eller i anslutning till den paragraf då beslutet fattades.

3.4 Ärenden och handlingar till sammanträdena

7 § Ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförande när fullmäktige ska behandla ett ärende, om inte annat följer av lag.

8 § Styrelsens, övriga nämnders och beredningars förslag till beslut eller yttranden i de ärenden som tagits in i tillkännagivandet bör tillställas varje ledamot och ersättare före sammanträdet.

Ordföranden bestämmer i vilken omfattning övriga handlingar ska tillställas ledamöter och ersättare före sammanträdet.

Interpellationer bör tillställas samtliga ledamöter och ersättare senast dagen före det sammanträde vid vilket de avses bli ställda. Interpellationssvar bör tillställas samtliga ledamöter och ersättare i samband med utskick av övriga handlingar inför det sammanträde interpellationen avses bli besvarad. Frågor bör tillställas berörd ordförande eller förste vice ordförande senast 18.00 dagen före det sammanträde vid vilket de avses bli ställda.

Interpellationer och frågor bör tillställas samtliga ledamöter och ersättare före det sammanträde vid vilket de avses bli ställda.

4. Mål och viljeinriktning

4.1 Turordning för handläggning av ärendena

22 § Vid sammanträdet handläggs ärendena i den ordning de tagits upp i tillkännagivandet om inte fullmäktige beslutar annat. Ärenden av större allmänt intresse bör upptas i början på föredragningslistan.

I det fall ärenden bordläggs tas dessa upp först på nästkommande sammanträde. Interpellationer och frågor besvaras direkt efter informationsärenden och före ärenden från kommunstyrelsen.

För interpellationer avsätts maximalt en timma i början av sammanträdet och är inte interpellationerna färdigbehandlade behandlas de i slutet av dagordningen.

Fullmäktige kan dock besluta om ändrad turordning för ett eller flera ärenden.

Ordföranden bestämmer när under ett sammanträde ett ärende ska behandlas som inte finns med i kungörelsen.

Fullmäktige får besluta att avbryta handläggningen av ett ärende under ett sammanträde för att återuppta det senare under sammanträdet.

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

4.2 Beredning av ärendena

23 § Om kommunfullmäktige inte beslutar något annat, avgör kommunstyrelsen hur de ärenden som kommunfullmäktige skall behandla skall remitteras. Kommunstyrelsen får uppdra åt en förtroendevald eller åt någon anställd att besluta om remissinstans av sådana ärenden.

Ärende som inkommit och som senare kan bli föremål för fullmäktiges behandling överlämnas till respektive nämnd och/eller förvaltning för handläggning.

Fullmäktiges ordförande skall hållas underrättad om ärenden av vilka det klart framgår att de måste behandlas av fullmäktige och som är av större vikt.

4.2.1 Beredningsplikten (5 kap 26-34 §§ KL)

24 § Alla ärenden som fullmäktige avgör måste först beredas, antingen av en fullmäktigeberedning eller av en nämnd vars verksamhetsområde berörs av ärendet.

Om ärendet endast har beretts av en fullmäktigeberedning måste den eller de nämnder vars verksamhetsområde berörs av ärendet alltid ges tillfälle att yttra sig.

Kommunstyrelsen skall alltid ges tillfälle att yttra sig. Kommunstyrelsen skall lägga fram förslag till beslut om inte en annan nämnd eller en fullmäktigeberedning gjort detta.

Ett ärende som är brådskande får avgöras utan beredning om samtliga närvarande ledamöter är ense om beslutet.

Beredningstvånget ovan gäller inte för val eller avsägelse från ett uppdrag som förtroendevald.

5. Initiativrätt

5.1 Motioner

25 § En motion skall vara skriftlig och egenhändigt undertecknad eller på annan sätt bestyrkt av en eller flera ledamöter i fullmäktige. Ämnen av olika slag får inte tas upp i samma motion.

Motionen skall innehålla en bakgrund till förslaget/förslagen i motionen. Innehåller motionen mer än ett förslag skall varje förslag numreras.

Motionen remitteras utan debatt.

Fullmäktige beslutar om remiss för beredning av motion.

Ersättare får väcka motion endast vid sammanträde då ersättaren tjänstgör som ledamot.

En motion bör beredas så, att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att motionen väcktes. Om beredningen inte kan avslutas inom denna tid, skall detta och vad som har kommit

**KUNGÄLV
KOMMUN**

fram vid beredningen anmälas till fullmäktige inom samma tid. Fullmäktige får då avskryva motionen från vidare handläggning

Kommunstyrelsen skall årligen redovisa till fullmäktige de motioner vilkas beredning ännu inte slutförts.

5.2 Interpellationer

26 § En interpellation skall vara skriftlig och egenhändigt undertecknad eller på annan sätt bestyrkt av en ledamot.

Interpellation skall inkomma till enheten för kommunkansli och juridik senast tredje vardagen före det sammanträde vid vilket den är avsedd att framställas. Ämnen av olika slag får inte tas upp i samma interpellation. Interpellationen skall ha ett bestämt innehåll och vara försedd med motivering.

Interpellation bör besvaras senast under det sammanträde som följer närmast efter det då interpellationen ställdes.

Interpellationen överlämnas till den person till vilken den är riktad samt till kommunfullmäktiges sekreterare.

Den ledamot som har ställt interpellationen bör få del av svaret dagen före den sammanträdesdag, då svaret ska lämnas.

Interpellation som ställts till kommunstyrelsens eller annan nämnds ordförande får ordföranden överlämna att besvaras av annan i kommunstyrelsen eller i annan nämnd som p.g.a. sitt uppdrag har särskilda förutsättningar att besvara interpellationen.

Om en interpellation avser förhållandena i ett sådant företag som avses i 10 kap. 3-4 §§ får den ordförande till vilken interpellationen har ställts överlämna till en av fullmäktige utsedd ledamot i företagets styrelse att besvara interpellationen.

En ersättare får lämna in en interpellation under ett sammanträde, om ersättaren tjänstgör som ledamot vid sammanträdet. En ersättare som ställt en interpellation har rätt att delta i överläggningen då svaret på interpellationen behandlas. Ersättaren har beslutanderätt endast om ersättaren tjänstgör

5.3 Frågor

27 § En fråga skall vara skriftlig och egenhändigt undertecknad eller på annan sätt bestyrkt av en ledamot. Den skall ges in till enheten för kommunkansli och juridik senast tredje vardagen före det sammanträde vid vilket ledamoten avser att ställa den. Vad som sägs 26 § gäller i tillämpliga delar också på fråga

Om den tillfrågade förklarar sig beredd att besvara frågan, beslutar fullmäktige utan föregående överläggning om frågan får framställas. Lämnas sådant medgivande, bör frågan besvaras vid sammanträdet.

När fråga besvaras får endast den ledamot, som framställt frågan och den som lämnar svaret delta i överläggningen.

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Fullmäktige kan besluta att en fråga får behandlas som interpellation om frågeställaren själv begär detta. Sådant beslut skall fattas utan föregående överläggning.

5.4 Företagens initiativrätt

28 § Styrelsen i ett sådant företag som avses i 10 kap. 3-4 §§ får väcka ärenden i fullmäktige om sådana ärenden som företaget är skyldigt att se till att fullmäktige får ta ställning till.

6. Återredovisning från nämnderna 6 kap 5 § KL

29 § Fullmäktige beslutar om omfattningen och formerna för nämndernas återredovisning av uppdrag som fullmäktige lämnat. Närmare bestämmelser härom anges i respektive nämnds reglemente.

7. Prövning av ansvarsfrihet och anmärkning

30 § Presidiet bereder frågor och ärenden om ansvarsfrihet och anmärkning.

8. Sammanträdet

8.1 Upprop

31 § Vid sammanträdes början förrättas upprop. Avbryts pågående sammanträde skall nytt upprop ske då sammanträdet fortsätter. Upprop avslutas med klubbslag. Om ledamot infinder sig vid sammanträde efter det att uppropet är avslutat, skall ledamoten anmäla sig hos ordföranden, som efter tillkännagivanden om närvaron låter ledamoten inträda i tjänstgöring.

Ledamot och ersättare, som tjänstgör i ledamots ställe, får inte annat än tillfälligtvis lämna sammanträde utan att anmäla detta till ordföranden.

8.2 Protokolljusterare, tid och plats 5 kap. 70 §

32 § Ordföranden bestämmer tid och plats för justeringen av protokollet från sammanträdet.

Sedan uppropet har förrättats enligt 31 §, väljer fullmäktige två ledamöter att tillsammans med ordföranden justera protokollet från sammanträdet och att i förekommande fall biträda ordföranden vid röstsammanräkningar.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

8.3 Rätt att delta i överläggningar 5 kap. 41,42 §§ KL

33 § Icke tjänstgörande ersättare har yttranderätt (ej beslutanderätt) vid fullmäktiges överläggningar.

Ordföranden, samt vid dennes förfall vice ordföranden, i en nämnd vars verksamhetsområde ett ärende berör får delta i överläggningarna i ärendet.

I interpellationsdebatten får alla fullmäktigeledamöter och ersättare delta. När en fråga besvaras får bara den som ställer frågan och den som svarar delta i överläggningarna.

Ordföranden i en nämnd eller någon annan som besvarar en interpellation eller en fråga, får delta i den överläggning som hålls med anledning av svaret.

Ordföranden och vice ordförandena i en fullmäktigeberedning har rätt att delta i överläggningen när fullmäktige behandlar ett ärende som beredningen har handlagt.

Styrelsens ordförande i ett sådant företag som avses i 3 kap. 17 och 18 §§ KL, har rätt att delta i överläggningen när fullmäktige behandlar ett ärende som berör förhållandena i före-taget.

34 § Den tjänsteman som har den ledande ställningen bland kommunens tjänstemän äger rätt att yttra sig vid kommunfullmäktiges överläggningar.

Fullmäktiges sekreterare får yttra sig om lagligheten av det som förekommer vid sammanträdena.

35 § Kommunens revisorer får delta i överläggningen när fullmäktige behandlar revisionsberättelsen och årsredovisningen.

Revisorerna får också delta i överläggningen, när fullmäktige behandlar ett ärende som berör revisorernas egen förvaltning.

Sakkunnigt biträde ska ges tillfälle att yttra sig vid fullmäktiges behandling av revisionsberättelsen.

36 § Ordföranden låter efter samråd med vice ordföranden i den utsträckning som det behövs kalla ordförandena och vice ordförandena i nämnderna och fullmäktigeberedningarna, revisorerna samt anställda hos kommunen för att lämna upplysningar vid sammanträdena. Detsamma gäller utomstående sakkunniga.

Om fullmäktige inte beslutar något annat, bestämmer ordföranden efter samråd med vice ordförandena i vilken utsträckning de som har kallats för att lämna upplysningar på ett sammanträde får yttra sig under överläggningarna.

37 § Fullmäktige får bestämma att ledamöterna i en fullmäktigeberedning skall ha rätt att delta i överläggningarna men inte i besluten när fullmäktige behandlar ett ärende som beredningen handlagt.

8.4 Talarordning och ordning vid sammanträden

38 § Ledamot och annan som har rätt att delta i fullmäktiges överläggningar får ordet i den ordning de anmält sig och blivit uppropade. Den som under överläggningen i en fråga blir personligt angiven, kan få ordet för kort replik. Likaså kan företrädare för parti eller partigruppering få replik

**KUNGÄLV
KOMMUN**

om partiet eller partigrupperingen namngivits i anförandet. Vid uppenbart tilltal utan att person eller parti blir namngivet överläts till ordföranden att bedöma om replikskifte får ske.

Som rekommendation gäller att den som lämnar replik har högst två minuter till sitt förfogande för repliken. Ordet skall då begäras omedelbart efter föregående anförande. Replik medges endast två gånger under samma huvudanförande.

När ledamot uppropas för att få ordet, bör ordföranden omnämna dennes partitillhörighet. För talare, som yttrar sig upprepade gånger under ett sammanträde, avstår ordföranden lämpligen från att omnämna partitillhörigheten. Detsamma gäller för replikerna.

Om någon i sitt yttrande avlägsnar sig från ämnet eller blandar in något, som inte hör dit, får ordföranden med klubbslag fästa talarens uppmärksamhet därpå. Om talaren inte rättar sig, kan ordföranden frånta talaren ordet. I övrigt får ingen avbryta en talare under hans anföranden.

Ordföranden kan utvisa den som uppträder störande och inte rättar sig efter tillsägelse.

Uppstår oordning som ordföranden inte kan avstyra, får ordföranden upplösa eller ajournera sammanträdet.

8.5 Yrkanden m.m.

39 § Ett förslag eller yrkande, som ledamot framställer under överläggningen i ett ärende och som skall föranleda proposition, skall avfattas skriftligen.

Ordföranden får vägra proposition, om ordföranden anser att ett framställt förslag eller yrkande strider mot gällande lag eller allmän författning eller denna arbetsordning. Om kommunfullmäktige bifaller yrkande att proposition skall ställas, får ordföranden dock inte vidare vägra proposition.

Ordföranden skall vägra proposition, om ordföranden anser att ett framställt förslag eller yrkande innebär ett nytt ärende. I sådant fall blir ordförandens beslut gällande. Vad nu sagts är inte tillämpligt i ärende som inte behöver beredas.

När kommunfullmäktige har förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats rätt. Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller återtas, om inte kommunfullmäktige beslutar medge det enhälligt.

8.6 Deltagande i beslut och jäv

40 § En ledamot som avser att avstå från att delta i ett beslut, skall anmäla detta till ordföranden, innan beslutet fattas. En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om kommunfullmäktige fattar det med acklamation.

En ledamot som inte deltar i handläggningen av ett ärende på grund av jäv bör lämna sin plats under handläggningen av ärendet.

8.7 Omröstning

**KUNGÄLV
KOMMUN**

41 § Ordföranden bestämmer om omröstning ska ske med hjälp av omröstningsanläggning eller efter upprop.

Omröstningarna genomförs så, att ledamöterna avger sina röster efter upprop. Uppropet sker enligt uppropslistan.

Ordföranden avger alltid sin röst sist.

Sedan omröstningen har avslutats, befäster ordföranden detta med ett klubbslag. Därefter får inte någon ledamot avge sin röst. Inte heller får någon ledamot ändra eller återta en avgiven röst efter klubbslaget.

Om oenighet uppstår om resultatet av en öppen omröstning ska en ny omröstning genomföras omedelbart.

Vid användning av omröstningsanläggningen ska följande gälla:

Efter anvisning av ordföranden ska ledamöterna avge sina röster genom att trycka på några av knapparna Ja, Nej eller Avstår, sedan ordföranden meddelat att det är klart att rösta. När omröstningen förklarats avslutad kan avgiven röst inte ändras i omröstningsanläggningen. Vid felröstning ska detta anmälas för anteckning i protokollet. Resultatet av omröstning bör redovisas på storbildsskärm i fullmäktigesalen och utskriften av omröstningen tas in i protokollet.

8.7b. Sluten omröstning

42 § När omröstningar genomförs, biträds ordföranden av de två ledamöterna som har utsetts att justera protokollet. Omröstningarna genomförs så, att ledamöterna avger sina slutna röster efter upprop. Uppropet sker enligt uppropslistan. Ordföranden avger alltid sin röst sist. Sedan omröstningen har avslutats, befäster ordföranden detta med ett klubbslag. Därefter får inte någon ledamot avge sin röst. Inte heller får någon ledamot ändra eller återta en avgiven röst efter klubbslaget. Om oenighet uppstår om resultatet av en öppen omröstning ska en ny omröstning genomföras omedelbar

8.8 Valsedlar

42 § En valsedel som avlämnats vid en sluten omröstning skall uppta så många namn som valet avser samt vara omärkt, enkel och sluten.

En valsedel är ogiltig:

- 1 om den upptar namnet på någon som inte är valbar
- 2 om den upptar flera eller färre namn än det antal personer som skall väljas.
- 3 om den upptar ett namn som inte klart utvisar vem som avses.

Det som sagts nu gäller inte vid val som sker med tillämpning proportionellt valsätt. För sådana val finns särskilda föreskrifter i lag.

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

8.9 Reservation (4 kap 27 § KL)

43 § Den som vid sammanträde med kommunfullmäktige deltagit i avgörande av ärende, får anföra reservation mot fattat beslut. Reservation skall anmälas innan sammanträdet avslutas. Om reservationen utvecklas närmare skall den avfattas skriftligen och lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Om fullmäktige beslutar att omedelbart justera den paragraf i protokollet som reservationen avser, ska motiveringen dock lämnas så snart det kan ske och senast under den sammanträdesdag beslutet fattades.

8.10 Bordläggning och återremiss (5 kap 50, 51 § KL)

44 § Ett ärende skall bordläggas eller återremitteras, om det begärs av minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna. Enkel majoritet krävs dock om ärendet tidigare bordlagts eller återremitterats på begäran av en minoritet.

För bordläggning eller återremiss i fråga om val krävs enkel majoritet. Motiveringen till ett beslut om återremiss skall bestämmas av de ledamöter som begärt återremittering. Vid flera motiveringar får ordföranden pröva vilken motivering som biträds av minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna.

Ett bordlagt ärende skall behandlas på fullmäktiges nästa sammanträde, om fullmäktige inte beslutar något annat.

8.11 Protokollsanteckning

Protokollsanteckning är en skriftlig meningsyttring som bifogas till protokollet. Det är ordförande som bestämmer om det får göras. I Kungälv kommun är det brukligt att tillåta protokollsanteckningar.

I en protokollsanteckning kan ledamoten ange skälen till sitt ställningstagande, om varför man inte deltog i beslutet eller redovisa varför ledamoten var emot beslutet. Om en ersättare inte tjänstgör under mötet kan ersättaren få sin åsikt antecknad till protokollet.

En protokollsanteckning lämnas senast in vid utsatt tid för justering.

9. Valfrågor

9.1 Valberedning

45 § Vid första sammanträdet efter det val av kommunfullmäktige ägt rum, väljer fullmäktige för löpande mandatperiod en valberedning, bestående av 5 ledamöter och lika många ersättare. Fullmäktige väljer samtidigt och för samma tid bland valberedningens ledamöter en ordförande och en vice ordförande i beredningen.

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Valberedningen skall lägga fram förslag i alla valärenden som kommunfullmäktige skall behandla med undantag av valen av kommunfullmäktiges presidium, valberedning eller fyllnadsval som inte är presidieval.

Kommunfullmäktige kan dock besluta att förrätta även ett annat val utan föregående beredning.

Vad som gäller för nämnder i kommunallagen skall i tillämpliga delar även gälla för valberedningen i fråga om sammanträden, beslutsförfarande, beslutsförhet, protokoll justering av protokoll samt reservation.

10. Protokoll m.m

10.1 Protokolljustering och protokollutformning (5 kap 65-70 §§ KL)

46 § Protokollet justeras av ordföranden och två ledamöter.

Om två eller flera ledamöter har fungerat som ordförande under ett sammanträde, justerar varje ordförande de paragrafer i protokollet som redovisar de delar av förhandlingarna som han eller hon har lett.

Protokollet skall enligt kommunallagen justeras senast fjorton dagar efter sammanträdet. Inriktningen i Kungälv kommun är dock att fullmäktiges protokoll skall justeras senast en vecka efter sammanträdet.

Fullmäktige får besluta att en paragraf i protokollet skall justeras omedelbart. Paragrafen skall redovisas skriftligt, innan fullmäktige justerar den.

Av protokollet skall framgå vem som lagt de förslag som underställts fullmäktige för avgörande. För beslutssatserna gäller följande:

- Bör vara åtgärdsinriktade och helst inte innefatta flera åtgärder i samma beslutsmening.
- Bör vara så självständiga som möjligt, dvs kunna förstås lösryckta ur sitt sammanhang utan hänvisning till bilagor.
- Bör uttryckas i huvudsatser, dvs inte i form av s k "att-satser".

10.2 Tillkännagivande av justering (8 kap 12 § KL)

47 § Senast andra dagen efter det att protokollet har justerats ska justeringen tillkännages på anslagstavlan. Av tillkännagivandet ska det framgå var protokollet finns tillgängligt samt vilken dag det har tillkännagetts. Tillkännagivandet får inte tas bort från anslagstavlan före överklagandetidens utgång enligt KL 13 kap. 5 § första stycket.

10.3 Expediering och publicering

**KUNGÄLV
KOMMUN**

49 § Utdrag ur det justerade protokollet ska tillställas de nämnder, andra organ och personer som berörs av besluten i protokollet.

Kommunstyrelsen och kommunens revisorer ska dock alltid tillställas hela protokollet.

Ordföranden undertecknar och sekreteraren kontrasignerar fullmäktiges skrivelser och de andra handlingar som upprättas i fullmäktiges namn, om inte fullmäktige beslutar annat.

50 § Protokollet ska utöver de i KL uppställda kraven på tillkännagivande även inom samma tid publiceras på kommunens webbplats

11. Sammanträde på distans

51 § Kommunfullmäktige får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor.

Ledamot som önskar delta på distans ska i förväg anmäla det kommunkansliet företrädevis 5 dagar innan sammanträdet. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.

12. Fullmäktigeberedningar

52 § Fullmäktige har fem fasta beredningar:

- Beredningen för Lärande och kultur 13 ledamöter
- Beredning för Trygghet och Stöd 13 ledamöter
- Ekonomiberedningen 9 ledamöter
- Beredningen för Samhälle och Fritid 13 ledamöter
- Demokratiberedning

Demokratiberedningen skall bestå av gruppledare från varje parti representerat i kommunfullmäktige och kommunfullmäktiges presidium. Kommunfullmäktiges presidium är tillika presidium i demokratiberedningen.

§ 53 Närmare bestämmelser kommunfullmäktiges beredningar och tillfälliga beredningar anges i arbetsordning för beredningar.

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Sida

2023-06-01

7 (10)

§ 24/2023

Arbetsordning för kommunfullmäktige

Kommunfullmäktiges nu gällande arbetsordning (KS2022/2397) reglerar inte i vilken utsträckning som protokollsanteckningar får läggas till protokollet. Protokollsanteckningar regleras inte via lag utan det är upp till ordförande att bestämma om det får läggas fram eller inte.

Med anledning av att det inte finns något uttryckt över hur protokollsanteckningar ska användas i Kungälv föreslås kommunfullmäktige att lägga till det i arbetsordningen. Demokratiberedningen föreslår att följande text läggs till i arbetsordningen:

Protokollsanteckning är en skriftlig meningsyttring som bifogas till protokollet. Det är ordförande som bestämmer om det får göras. I Kungälv kommun är det brukligt att tillåta protokollsanteckningar.

I en protokollsanteckning kan ledamoten ange skälen till sitt ställningstagande, om varför man inte deltog i beslutet eller redovisa varför ledamoten var emot beslutet. Om en ersättare inte tjänstgör under mötet kan ersättaren få sin åsikt antecknad till protokollet.

En protokollsanteckning lämnas senast in vid utsatt tid för justering.

Beslutsunderlag

Beredningsskrivelse revidering av arbetsordning för kommunfullmäktige

Arbetsordning för kommunfullmäktige – färdigt förslag

Arbetsordning för kommunfullmäktige – med förslag

Förslag till kommunfullmäktige

1. Förslag till revideringar i Kommunfullmäktiges arbetsordning antas.

DEMOKRATIBEREDNINGEN**KUNGÄLV
KOMMUN**

Justeras sign

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (1)

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Oskar Engdahl

2023-08-15

Avsägelse från uppdrag i kommunfullmäktige - Andriette Bågenholm (V) (Dnr KS2023/1839-2)

Sammanfattning

Andriette Bågenholm (V) har inkommit med en avsägelse från uppdraget som ledamot i kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige ska behandla avsägelsen och om avsägelsen beviljas begära ny röstsammanräkning hos Länsstyrelsen.

Förslag till beslut

1. Andriette Bågenholms (V) avsägelse från uppdraget som ledamot i kommunfullmäktige godkänns.
2. Beslutet översänds till Länsstyrelsen.

Oskar Engdahl
kommunsekreterare

Expedieras till: Länsstyrelsen
Sandra Caspersson
Jonna Bakkum

För kännedom till:

From: Andriette Bågenholm (V)
Sent: Tue, 15 Aug 2023 09:21:54 +0000
To: Oskar Engdahl
Cc: Erik Andreasson (V)
Subject: Flyttar till Göteborg

Jag flyttar till Göteborg 14 september. Önskar därmed säga upp mina politiska uppdrag i Kungälv kommun

Med vänlig hälsning
Andriette Bågenholm

Skickat från [Outlook för iOS](#)

Denna behandling '136/23 Val av suppleant i Bofab' har inget tjänsteutlåtande.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (1)

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Oskar Engdahl

2023-08-24

Val av nämndemän till Göteborgs tingsrätt 2024-2027 (Dnr KS2023/0478-5)

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade den 29 juni om val av nämndemän till Göteborgs tingsrätt 2024 – 2027. Kommunfullmäktige har att utse ytterligare 8 personer där platserna lämnades vakanta.

Nämndemannauppdraget är helt opolitiskt. Som nämndeman är man lekmannadomare och representerar inte något parti. Val av nämndemän ska enligt riksdagsbeslut ske året efter det allmänna valen just för att markera att uppdraget inte är politiskt. Kommunen ska inte lämna uppgift om vilket parti som nominerat nämndemannen.

Förslag till beslut

Följande personer föreslås som nämndemän till Göteborgs tingsrätt:

Oskar Engdahl
Kommunsekreterare

Expedieras till:

Göteborgs tingsrätt
Sandra Casperson
Jonna Bakkum

För kännedom till:

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (1)

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Oskar Engdahl

2023-08-24

Val av ordförande till valnämnden (Dnr KS2023/1910-1)

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har att utse ny ordförande till valnämnden där platsen för närvarande är vakant.

Förslag till beslut

1. Till ny ordförande i valnämnden utses NN.

Expedieras till:

För kännedom till:

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Sid 1 (1)

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Oskar Engdahl

2023-08-24

Val av ordförande till beredningen för trygghet och stöd (Dnr KS2023/1911-1)

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har utsett ny ordförande till beredningen för trygghet och stöd där platsen för närvarande är vakant.

Förslag till beslut

1. Till ny ordförande i beredningen för trygghet och stöd utses NN.

Expedieras till:

För kännedom till: